

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ : การวิเคราะห์ด้านการเลี้ยง และการตลาดปูม้า
(Portunus pelagicus) กรณีศึกษา ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

โดย นางสาวเบญจวรรณ คงชน และคณะ

มกราคม 2552

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ : การวิเคราะห์ด้านการเลี้ยง และการตลาดปูม้า
(Portunus pelagicus) กรณีศึกษา ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

คณะผู้วิจัย

1. นางสาวเบญจวรรณ คงชน
2. นางสาวกมลวรรณ เหล่ายัง
3. นางภัทรวดี อินทรบัณฑิต

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ชุดโครงการ การพัฒนาอาชีพทางเลือกและการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนการวิจัย (สกว.)
(ความคิดเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะได้รับคำปรึกษาและคำแนะนำในการทำงานวิจัยที่ดียิ่งจาก รศ.ดร. จันทรจักร์ฐ เรียวเดชะ ผู้อำนวยการฝ่ายเกษตร สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ ผศ.มยุรี จัยวัฒน์ ผู้ประสานชุดโครงการการพัฒนาอาชีพทางเลือกและการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขอขอบพระคุณคุณจริณทร์ เขยเขยชม ประธานกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งชุมชนบ้านแหลมโพธิ์และกลุ่มชาวประมงในพื้นที่ที่ให้ความร่วมมือความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดีและขอบคุณที่ได้เสียสละเวลาแสดงความคิดเห็นในการทำงานวิจัยฉบับนี้ให้ดีที่สุด ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีความมานะพยายามและมีกำลังใจในการทำมากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้อง ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องของแบบสอบถามและขอขอบคุณผู้ที่มิได้เอ่ยนาม ณ ที่นี้ที่มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

นางสาวเบญจวรรณ คงชน
นางสาวกมลวรรณ เหล่ายัง
นางภัทรวดี อินทรปันดี

มกราคม 2552

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่บริเวณชายฝั่งอ่าวไทย ซึ่งเป็นแหล่งผลิตปทุมมาที่สำคัญโดยเฉพาะในเขตตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา นับเป็นแหล่งอาศัยของปทุมมาที่สำคัญยิ่งเพราะมีสภาพแวดล้อมและภูมิอากาศเหมาะสำหรับการเจริญเติบโตของปทุมมา ทำให้ผลผลิตที่ได้จากตำบลพุมเรียงดีกว่าปทุมมาที่ได้จากแหล่งอื่น ๆ แต่ในปัจจุบันพบว่าจำนวนปทุมมาที่จับได้ในบริเวณดังกล่าวมีปริมาณลดลง ดังนั้นจากการความร่วมมือของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ภาควิชาผลิตภัณฑ์ประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหานี้จึงได้ดำเนินการศึกษาและวิจัยภายใต้ชุดโครงการ “การพัฒนาอาชีพทางเลือกและการจัดการทรัพยากรชายฝั่งจังหวัดสุราษฎร์ธานี” จึงศึกษาและวิจัยภายใต้หัวข้อ “การวิเคราะห์ด้านการผลิต และการตลาดปทุมมา กรณีศึกษา ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและรวบรวมข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมงปทุมมา นำมาวิเคราะห์กระบวนการผลิต ต้นทุน ของการทำประมงปทุมมา ตลอดจนวิเคราะห์ช่องทางตลาดปทุมมา และจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการทำประมงปทุมมา ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี เป็นการสร้างรายได้และอาชีพที่ยั่งยืนให้กับคนในท้องถิ่น

จากการวิจัย พบว่า ชาวประมงปทุมมาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ประกอบอาชีพประมงปทุมมาเป็นหลัก ได้รับความรู้และเหตุผลในการทำประมงปทุมมาจากการสืบทอดจากบรรพบุรุษ ด้านต้นทุน ผลตอบแทน พบว่า ในกรณีที่ทำประมงปทุมมาอย่างเดียว พบว่า มีกำไร 414,091.67บาท/ปี หรือคิดเป็น 34,507.64 บาท/เดือน ส่วนในกรณีที่ทำประมงสัตว์น้ำชนิดอื่นด้วย พบว่า มีกำไร 489,366.42 บาท/ปี หรือคิดเป็น 40,780.54 บาท/เดือน

วิธีการตลาดปทุมมา พบว่า การแปรรูปปทุมมาส่วนใหญ่ทำเพื่อส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ ทั้งเนื้อปูบรรจุกระป๋อง เนื้อปูปรุงแต่งแช่เย็นที่บรรจุภาชนะ ดังนั้น ตลาดที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ปทุมมาจะเป็นตลาดต่างประเทศมากกว่าตลาดในประเทศ ด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายในภายนอก มีข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ ดังนี้ ขยายตลาดใหม่ ๆ เพิ่มการแปรรูปปทุมมา ส่งเสริมอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและอาชีพอื่น ๆ จัดตั้งกลุ่มความร่วมมือเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ให้ชุมชนและเยาวชน ให้รัฐบาลเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนน้ำมันราคาถูกลงเพื่อลดต้นทุนการทำประมง มีกฎหมายควบคุมการใช้เครื่องมือการทำประมง

บทคัดย่อ

โครงการ : การวิเคราะห์ด้านการเลี้ยง และการตลาดปูม้า (*Portunus pelagicus*)

กรณีศึกษา ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

ชื่อนักวิจัย 1. นางสาวเบญจวรรณ คงชน 2. นางสาวกมลวรรณ เหล่ายัง 3. นางภัทรวดี อินทบัณฑิต

E-mail address : kunben@hotmail.com

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป ต้นทุนผลตอบแทนในการทำประมงปูม้า วิธีการตลาด จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการทำประมงปูม้าของชาวประมงในพื้นที่ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี การเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้แบบสอบถาม ชาวประมงจำนวน 200 ชุดและแบบสอบถามผู้บริโภคจำนวน 400 ชุดและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ตำบลพุมเรียง 5 แพ ผลการศึกษาพบว่า ชาวประมงปูม้าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 31 - 40 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ประกอบอาชีพประมงปูม้าเป็นหลัก ได้รับความรู้และเหตุผลในการทำประมงปูม้าจากการสืบทอดจากบรรพบุรุษ ด้านต้นทุนผลตอบแทน พบว่า ในกรณีที่ทำประมงปูม้าอย่างเดียว พบว่า มีกำไร 414,091.67 บาท/ปี หรือคิดเป็น 34,507.64 บาท/เดือน ส่วนในกรณีที่ทำประมงสัตว์น้ำชนิดอื่นด้วย พบว่า มีกำไร 489,366.42 บาท/ปี หรือคิดเป็น 40,780.54 บาท/เดือน

ด้านการตลาด พบว่า ปูม้าส่วนใหญ่ทำการแปรรูปปูม้าเพื่อส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ ทั้งนี้ผู้ประกอบการ เน้นปูปรุงแต่งแช่เย็นที่บรรจุภาชนะ ดังนั้น ตลาดที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ปูม้าจะเป็นตลาดต่างประเทศมากกว่าตลาดในประเทศ ด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายในภายนอก มีข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ ดังนี้ ขยายตลาดใหม่ ๆ เพิ่มการแปรรูปปูม้า ส่งเสริมอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและอาชีพอื่น ๆ จัดตั้งกลุ่มความร่วมมือเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ให้ชุมชนและเยาวชน ให้รัฐบาลเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนน้ำมันราคาถูกเพื่อลดต้นทุนการทำประมง มีกฎหมายควบคุมการใช้เครื่องมือการทำประมง

Key word

Culture , Marketing , Blue swimming crab

คำสำคัญ

การเลี้ยง การตลาด ปูม้า

Abstract

โครงการ : An Analysis of culture and Marketing of Blue Swimming Crab : Case Study
in Tambon Pumreang , Amphur Chaiya , Changwat Suratthani.

ชื่อนักวิจัย 1. Miss Benjawan Kongkhon 2. Miss Kamolvun Laoyoung 3. Missis Patharawadee Intapunttee

E-mail address : kunben@hotmail.com

The purpose of this research was to study socioeconomic, ascertain costs and return benefit, marketing channel and SWOT Analysis of Blue Swimming Crab in Tambon Pumreang Amphur Chaiya Changwat Suratthani. Data were collected by using questionnaires from fishermen Pumreang and 400 consumers and 5 Blue Swimming Crab wholesalers in Pumreng. The result that most of fisherman are male and most of them were 31 – 40 year old. They graduated primary level or lower. Fishery was their main occupation that they inherit from their ancestors. On the production side, the net income is 414,091.67 baht per year or 34,507.64 baht per month with only Blue Swimming Crab. The net income is 489,366.42 baht per year or 40,780.54 baht per month with all aquatic animals of fishery.

On marketing analysis, almost of Blue Swimming Crabs make processing for export market, include Canned Pasteurized Blue Swimming Crab Meat and Freeze Flavored Crab Meat. Therefore, more important market is the export market than the domestic market. About analyzing some internal - external factors, there are many strategies; (1) market expansion, (2) increase processing by fishermen, (3) promote the aquaculture and other aquatic animal, (4) forms the cooperative group for more power to bargain, (5) Create conscious to conserve their hometown for community and youth, (6) allow government to support about cost of aquaculture such as oil's price and (7) build law to control about tools in aquaculture.

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

จากประเทศไทยมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจมาจากการทำเกษตรกรรมไม่ว่าจะเป็นการเพาะปลูกในพื้นที่ภาคเหนือ กลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนพื้นที่ภาคใต้นั้นนอกจากจะมีการทำเกษตรโดยการปลูกยางพารา ปาล์มน้ำมัน และกาแฟแล้ว ยังมีการประกอบอาชีพทำประมงเนื่องจากมีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลทั้งทางด้านอ่าวไทยและฝั่งทะเลอันดามัน ทำให้ประเทศไทยมีการส่งออกผลิตผลผลิตภัณฑ์ทางทะเลเป็นจำนวนมากเป็นการนำเงินตราเข้าสู่ประเทศอีกทางหนึ่ง โดยผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำทางเศรษฐกิจที่สำคัญของไทยได้แก่ กุ้ง ปลาหมึก และปลาชนิดต่าง ๆ ยังมีผลิตภัณฑ์ปูอีกอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญ จากข้อมูลด้านปริมาณและมูลค่าเป็นรายปีของประเทศไทยที่มีการจับปู รวมทั้งส่วนที่มีการเพาะเลี้ยงตามชายฝั่ง พบว่าปี พ. ศ. 2545 มีปริมาณปูเท่ากับ 42,100 ตัน และ ในปี พ. ศ. 2547 มีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็น 42,300 ตัน ส่วนมูลค่าของผลิตภัณฑ์ปู ปี พ.ศ. 2545 เท่ากับ 2,834.2 ล้านบาท และปี พ. ศ. 2547 เพิ่มขึ้นเป็น 3,325.11 ล้านบาท พบว่าปริมาณปูที่จับจากทะเลและเพาะเลี้ยงนั้นปูม้าจะมีปริมาณมากที่สุดเมื่อเทียบกับปูประเภทอื่น โดยปี พ. ศ. 2545 ปริมาณปูม้ารวมทั้งปีเท่ากับ 28,900 ตัน และเพิ่มขึ้นในปี พ. ศ. 2547 เป็น 29,500 ตัน ส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ปูม้าปี พ. ศ. 2545 เท่ากับ 2,196.9 ล้านบาท และปี พ. ศ. 2547 เพิ่มขึ้นเป็น 2,563.6 ล้านบาท ส่วนปี พ. ศ. 2547 จะมีปริมาณและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ปูม้าน้อยกว่า ปี พ. ศ. 2546 ทั้งนี้เนื่องจากในฝั่งอ่าวไทยและฝั่งทะเลอันดามันมีการจับปูม้าในปริมาณที่มากกว่ากำลังการผลิตที่มีอยู่ตามธรรมชาติส่งผลให้ทำให้ปีต่อมาปริมาณปูม้าที่จับได้จากทะเลลดลง ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ปริมาณปูทั้งหมด (รวมเพาะเลี้ยงชายฝั่ง) ปี พ. ศ 2545-2547

ชนิดสัตว์น้ำ	ปริมาณ (พันตัน)		
	2545	2546	2547
ปูม้า	28.9	32.3	29.5
ปูทะเล	3.8	1.3	2.9
ปูอื่น ๆ	9.4	10.0	9.8
รวมทั้งหมด	42.1	43.6	42.3

ที่มา : สถิติการประมง

ตารางที่ 2 มูลค่าผลิตภัณฑ์ปฐุทั้งหมด (รวมเพาะเลี้ยงชายฝั่ง) ปี พ. ศ 2545-2547

มูลค่า (ล้านบาท)			
ชนิดสัตว์น้ำ	2545	2546	2547
ปูม้า	2196.9	2644.2	2563.6
ปูทะเล	315.8	106.1	257.9
ปูอื่น ๆ	321.5	483.1	503.6
รวมทั้งหมด	2834.2	3233.4	3325.1

ที่มา : สถิติการประมง

ในปัจจุบันปูม้าเป็นสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจที่ยังเป็นที่ต้องการและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคตทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ โดยตลาดในประเทศประกอบด้วยตลาดท้องถิ่นและตลาดท้องถิ่น ซึ่งตลาดท้องถิ่นที่รวบรวมปูม้าจากสะพานปลาและฟาร์มต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อนำไปส่งขายให้แก่ตลาดท้องถิ่นหรือคนกลางเพื่อส่งต่อไปยังตลาดปลายทางอีกทอดหนึ่ง ส่วนตลาดท้องถิ่นจะเป็นตลาดที่อยู่ในเขตการค้าของจังหวัดต่าง ๆ ที่จะจำหน่ายให้กับผู้บริโภคอาจอยู่ในรูปปูสด ปูสดแช่แข็ง ปูดอง ปูแห้ง และเนื้อปูแกะ สำหรับปูม้าประเทศไทยมีการส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศในรูปของปูบรรจุกระป๋อง ปูแช่เย็น โดยประเทศที่นำเข้าปูม้าจากประเทศไทยมากที่สุด ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ไต้หวัน และฝรั่งเศส ตามลำดับ โดยมีมูลค่าการส่งออกรวมทั้งหมดในปี พ.ศ. 2549 ในช่วงเดือนมกราคม ถึงเดือนกันยายน ประมาณ 668.1 ล้านบาท สหรัฐอเมริกา นำเข้ามากที่สุดคือ 243 ล้านบาท ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ปฐ ปี พ. ศ 2546-2549

รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)				
	2546	2547	2548	2548 (ม.ค.-ก.ย.)	2549 (ม.ค.-ก.ย.)
1. สหรัฐอเมริกา	407.9	568.1	414.8	327.5	243.0
2. กัมพูชา	30.1	120.8	156.5	109.3	99.5
3. ญี่ปุ่น	294.8	175.4	151.8	94.5	80.7
4. ไต้หวัน	87.0	98.5	123.3	88.7	76.8
5. ฮองกง	42.4	56.5	58.5	43.9	45.6
6. สหราชอาณาจักร	3.1	2.2	21.7	14.2	20.7
7. ออสเตรเลีย	6.0	10.0	27.4	12.5	19.4
8. ฝรั่งเศส	54.8	103.3	10.4	7.7	17.5
9. จีน	0.6	0.2	42.1	0.1	14.8
10. เกาหลีใต้	13.4	32.8	20.1	18.3	11.3
รวม 10 รายการ	940.3	1167.4	1026.6	716.7	629.3
อื่น ๆ	48.2	70.3	199.8	188.9	38.8
มูลค่ารวม	988.5	1237.8	1226.3	905.6	668.1

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

หมายเหตุ : 2549 (ม.ค.-ก.ย.) เป็นตัวเลขเบื้องต้น

เนื่องจากปุ๋ยน้ำเป็นสัตว์น้ำเศรษฐกิจซึ่งกำลังเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากปุ๋ยน้ำมีศักยภาพและมีคุณค่าทางอาหาร ได้แก่ โปรตีนสูงถึงร้อยละ 15.8 แคลเซียมประมาณร้อยละ 0.05 ไนโตรเจนประมาณร้อยละ 0.49 มีกรดไขมันโอเมก้า -3 และจุดเด่นทางโภชนาการของปุ๋ยน้ำ คือ มีสารต้านมะเร็ง นอกจากนี้ปุ๋ยน้ำจะมีโคโคซานซึ่งเป็นสารที่มีประโยชน์หลายด้าน อาทิ ด้านสิ่งแวดล้อม ใช้บำบัดน้ำเสียของโรงงานอุตสาหกรรม เช่น โรงงานฆ่าสัตว์ โรงงานผลิตภัณฑ์นม และโรงงานผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่มีปริมาณอินทรีย์สารและโลหะหนักพวกทองแดง นิกเกิล สังกะสี โครเมียม และเหล็ก โดยโปรตีนที่ตกตะกอนสามารถนำกลับมาใช้เป็นวัสดุ (Substrate) ให้จุลินทรีย์ในบ่อบำบัดน้ำเสียหรือบ่อกักเกาะอาศัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น (www.manager.co.th)

จากการศึกษาวิจัยทางด้านทรัพยากรชายฝั่งอ่าวไทยตอนบนพบว่าทรัพยากรปูม้าของประเทศไทยที่ชาวประมงจับได้มีขนาดตัวเล็กลงรวมทั้งปริมาณลดลงด้วย เนื่องจากการจับปูม้าเกินกำลังทดแทนการผลิตที่มีอยู่ในธรรมชาติ ดังนั้นการที่จะเพิ่มปริมาณปูม้าในฝั่งอ่าวไทยและฝั่งทะเลอันดามันให้เพิ่มสูงขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแล้วยังเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดการใช้ทรัพยากรปูม้าที่อยู่ในธรรมชาติ และช่วยเพิ่มโอกาสให้ปูรุ่นใหม่ได้มีโอกาสเข้าไปทดแทนประชากรปูที่ถูกจับ เพื่อรักษาระดับประชากรปูให้มีความสมดุล ซึ่งวิธีการดังกล่าวก็คือการเพาะเลี้ยงปูม้าตามชายฝั่ง โดยการนำของ ผ.ศ. ดร. บรรจง เทียนส่องรัศมี ได้ทำการศึกษาและวิจัยการเพาะเลี้ยงปูม้าและได้นำผลการวิจัยทางด้านเทคนิคการเพาะเลี้ยงปูม้าไปประยุกต์ใช้ในเชิงพาณิชย์เพื่อหาแนวทางการจัดการประมง รวมทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรปูม้าอย่างยั่งยืน ทั้งยังเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรและท้องถิ่นอีกด้วย

เนื่องจากจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่บริเวณชายฝั่งอ่าวไทย ซึ่งเป็นแหล่งผลิตปูม้าที่สำคัญโดยเฉพาะในเขตตำบลพุมเรียง อำเภอไชยนาบเป็นแหล่งอาศัยของปูม้าที่สำคัญยิ่งเพราะมีสภาพแวดล้อมและภูมิอากาศเหมาะสำหรับการเจริญเติบโตของปูม้า ทำให้ผลผลิตที่ได้จากตำบลพุมเรียงดีกว่าปูม้าที่ได้จากแหล่งอื่น ๆ แต่ในปัจจุบันพบว่าจำนวนปูม้าที่จับได้ในบริเวณดังกล่าวมีปริมาณลดลง กลุ่มชาวประมงในพื้นที่จึงได้มีการเพาะเลี้ยงลูกปูม้าและปล่อยกลับคืนสู่ธรรมชาติเพื่อให้ปริมาณปูม้าเพียงพอต่อความต้องการ แต่จากการเข้าไปศึกษาในพื้นที่ยังพบว่ากลุ่มชาวประมงยังขาดการบริหารจัดการที่ดีรวมทั้งยังขาดแคลนเงินทุนในการเพาะเลี้ยง เช่น เงินทุนที่ใช้เป็นค่าเช่าพื้นที่บ่อเพาะเลี้ยง ค่าอาหารปู ค่าปุ๋ย ค่าไฟฟ้า รวมทั้งค่าน้ำมันรถในการตระเวนรับแม่ปู ดังนั้นจากการความร่วมมือของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ภาควิชาผลิตภัณฑ์ประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จึงได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหานี้ จึงได้ดำเนินการศึกษาและวิจัยภายใต้ชุดโครงการ “การพัฒนาอาชีพทางเล็อกและการจัดการทรัพยากรชายฝั่งจังหวัดสุราษฎร์ธานี” จึงทำศึกษาและวิจัยภายใต้หัวข้อ “การวิเคราะห์ด้านการเลี้ยงและการตลาดปูม้า กรณีศึกษา ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและรวบรวมข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมงปูม้า เพื่อนำมาวิเคราะห์กระบวนการผลิต ต้นทุน ผลตอบแทน ของการทำประมงปูม้า ตลอดจนวิเคราะห์ช่องทางตลาดปูม้า และจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการทำประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี เพื่อเป็นการสร้างรายได้และอาชีพที่ยั่งยืนให้กับคนในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและรวบรวมข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี
2. วิเคราะห์กระบวนการผลิต ต้นทุน ผลตอบแทนของการทำประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี
3. วิเคราะห์วิถีการตลาดปูม้า และจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ของการทำประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้
 - 1.1 กลุ่มชาวประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี
 - 1.2 ผู้ประกอบการแพประมงที่รับซื้อปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี
 - 1.3 กลุ่มผู้บริโภคปูม้า ใน จ.สุราษฎร์ธานี
2. ขอบเขตของเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ต้องการทราบข้อมูลทางด้านการผลิต เช่น ต้นทุน ผลตอบแทน ข้อมูลทางด้านการตลาด เช่น ช่องทางการจำหน่าย พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการทำประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ได้แยกการศึกษาออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของชาวประมงปูม้า

การศึกษาข้อมูลทั่วไปจะทำการศึกษาเกี่ยวกับบริบทของสภาพพื้นที่วิจัย คือ ตำบลพุมเรียง และข้อมูลทั่วไปของชาวประมงปูม้า ซึ่งประกอบด้วย อายุ ที่อยู่ อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้เฉลี่ย การศึกษา สถานภาพ และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน เป็นต้น

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์กระบวนการผลิต ต้นทุน ผลตอบแทนของการทำประมงปูม้า

การวิเคราะห์กระบวนการผลิต ต้นทุน ผลตอบแทนของการทำประมงปูม้า ทำการศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนในการออกทะเลหาปูม้าของชาวประมง

ส่วนที่ 3 ผู้ประกอบการแพประมงที่รับซื้อปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นผู้ประกอบการแพประมงที่รับซื้อปูม้าใน ต.พุมเรียงเท่านั้น โดยทำการศึกษาศักยภาพผู้ประกอบการแพประมงในท้องถิ่น จำนวนทั้งหมด 5 แพ ประกอบด้วย แพบริษัทวิริยะ แพโกแก้ว แพวัชรระ แพปัญญา และแพจุ่ม และผู้ประกอบการแพประมงอื่นๆ

ส่วนที่ 4 กลุ่มผู้บริโภคปูม้า ใน จ.สุราษฎร์ธานี

การศึกษาพฤติกรรมในการเลือกซื้อปูม้าของผู้บริโภคในจังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมทั้งการศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลกับการตัดสินใจซื้อผู้บริโภค ได้แก่ ผลិតภัณฑ์ ระดับราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์วิถีการตลาดปูม้า และจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ช่องทางตลาดปูม้า และการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อประกอบการตัดสินใจประกอบอาชีพประมงปูม้า และเป็นแนวทางในการวางนโยบาย และข้อเสนอแนะของประมงปูม้าต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

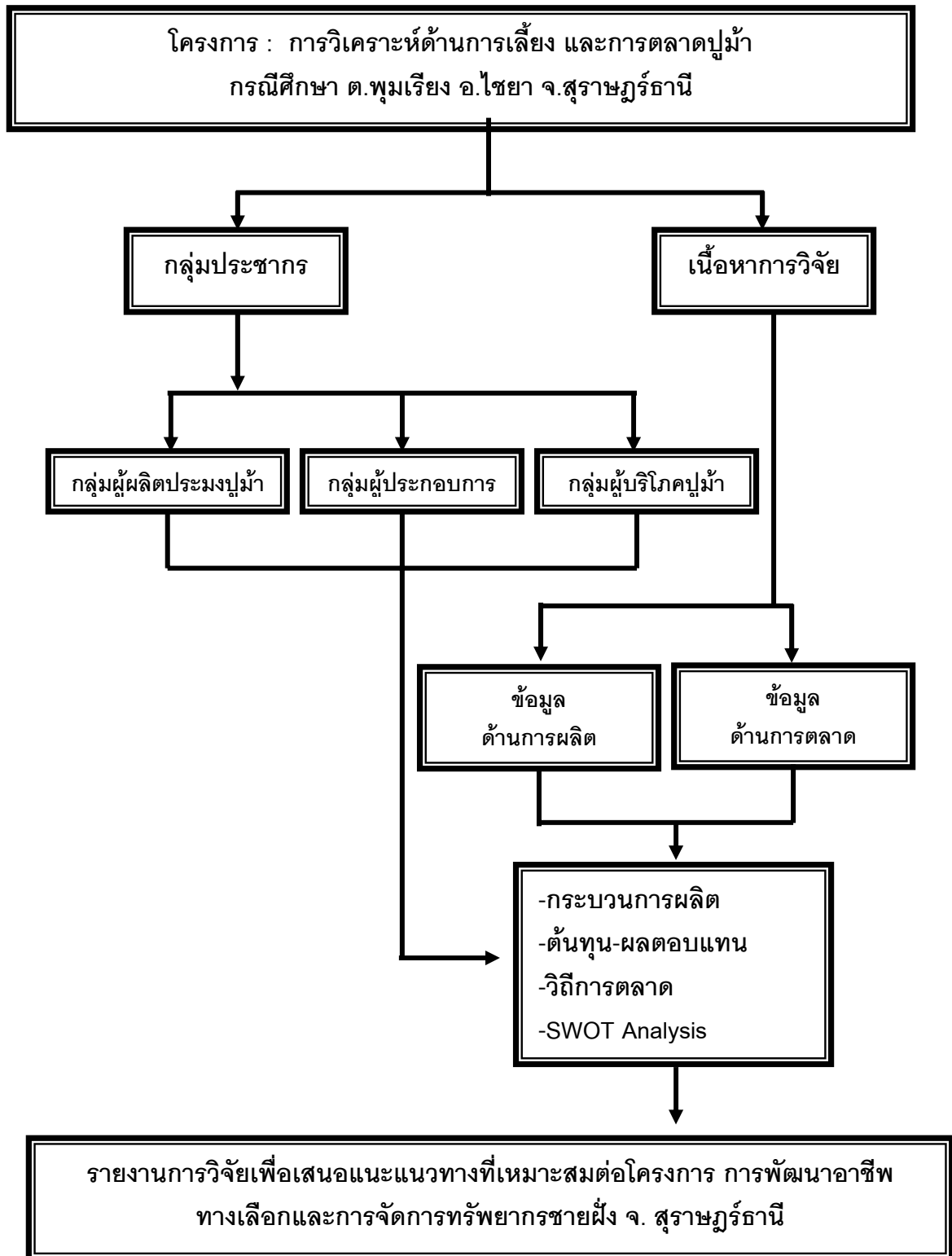
ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาและวิจัยการวิเคราะห์ด้านการผลิต และการตลาดปูม้า กรณีศึกษา ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

ด้านเชิงคุณภาพ : ทราบถึงต้นทุนการผลิต รายรับ-รายจ่าย และความคุ้มค่าในการประกอบอาชีพประมงปูม้าของกลุ่มชาวประมงชายฝั่งทะเล ตลอดจนช่องทางตลาดของปูม้า และกลยุทธ์ในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารเงินของกลุ่มให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว

ด้านเชิงปริมาณ : ทำให้ชาวประมงชายฝั่งทะเล จำนวน 200 ครั้วเรือน ทราบว่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้นได้อย่างไร โดยพิจารณาจากข้อเสนอแนะด้านช่องทางการเพิ่มรายได้ เพื่อให้กลุ่มอาชีพประมงปูม้ามีเงินออมเพิ่มขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรม

2.1 การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน ทำให้ทราบถึงกำไรที่ชาวประมงปูม้าได้รับเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาถึงกิจกรรมการผลิตว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ พิจารณาต้นทุนการผลิตทั้งในรูปแบบที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด ต้นทุนที่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ชาวประมงปูม้าจ่ายออกไปเป็นเงินสด เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิต ส่วนต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ชาวประมงปูม้าไม่ได้จ่ายจริงเป็นเงิน

2.1.1 ต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิต หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการทำการประมงปูม้า เช่น ค่าปัจจัยต่าง ๆ ตลอดจนค่าบริการในกระบวนการผลิตระยะสั้น

องค์ประกอบของต้นทุนการผลิต แบ่งออกได้ดังนี้

1) ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) หมายถึง ต้นทุนการผลิตที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิต แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงปริมาณกิจกรรมไปในทางเพิ่มขึ้นหรือลดลงก็ตาม ส่วนต้นทุนคงที่ต่อหน่วยจะลดลงเมื่อปริมาณกิจกรรมสูงขึ้นและจะเพิ่มขึ้นเมื่อปริมาณกิจกรรมลดลง

2) ต้นทุนแปรผัน (Variable cost) หมายถึง ต้นทุนการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณของผลผลิตจึงมีผลทำให้ต้นทุนผันแปรต่อหน่วยคงที่ไม่ว่าปริมาณกิจกรรมจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง

3) ต้นทุนทั้งหมด (Total Cost) หมายถึง ผลรวมของต้นทุนผันแปรกับต้นทุนคงที่ทั้งหมดคิดค่าเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูก

นอกจากนี้ยังแบ่งต้นทุนออกเป็นต้นทุนที่เป็นตัวเงินและต้นทุนที่ไม่เป็นตัวเงิน ต้นทุนที่เป็นตัวเงิน คือ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ผู้ผลิตจ่ายจริงทั้งที่เป็นเงินสดและเงินเชื่อในการซื้อปัจจัยการผลิต ส่วนต้นทุนที่ไม่เป็นตัวเงิน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ผู้ผลิตไม่ได้จ่ายไปจริงเป็นเงินสดหรือเงินเชื่อ แต่เป็นการประเมินค่าปัจจัยการผลิตต่างๆ ตามราคาของสินค้าหรืออัตราค่าจ้างในท้องถิ่นที่เกิดขึ้น เช่น ค่าเสื่อม และค่าเสียโอกาสของปัจจัยต่าง ๆ ของผู้ประกอบการ ค่าแรงงานในครัวเรือน เป็นต้น

2.1.2 ผลตอบแทน

1) รายได้ หมายถึง รายรับที่ชาวประมงปูม้าได้รับจากการประกอบอาชีพประมงปูม้า ประกอบด้วย รายได้ทั้งหมด และรายได้สุทธิ ดังนี้

รายได้ทั้งหมด หมายถึง ผลรวมระหว่างผลผลิตต่อวันกับราคาผลผลิตต่อวัน กับราคาผลผลิตเกษตรกรได้รับ ณ ระดับฟาร์ม

รายได้สุทธิ หมายถึง รายได้ทั้งหมดลบด้วยต้นทุนแปรผัน

2) กำไร หมายถึง ผลตอบแทนที่ชาวประมงปูม้าได้รับหลังจากหักค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมด ซึ่งเป็นผลตอบแทนจากการที่ชาวประมงปูม้าลงแรงไปในการจับปูม้า ดังนั้นเพื่อเป็นการให้เห็นถึงผลตอบแทนที่ชาวประมงปูม้าได้รับ การศึกษาผลตอบแทนจึงได้แบ่งการวิเคราะห์กำไรเฉลี่ยกิโลกรัมออกเป็น 3 ลักษณะ และมีวิธีการคำนวณดังนี้

2.1) กำไร คือ ผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับหลังจากการนำรายได้หักด้วยต้นทุนการผลิตทั้งหมด โดยต้นทุนการผลิตประกอบด้วยต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปรทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน กำไรสุทธิคำนวณ ดังนี้

$$\text{กำไร} = \text{รายได้} - \text{ต้นทุนการผลิตทั้งหมด}$$

2.2) รายได้สุทธิ คือ ส่วนที่เหลือหลังจากการนำรายได้หักด้วยต้นทุนผันแปรทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนการผลิตผันแปรทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ซึ่งรายได้สุทธินี้ใช้ในการพิจารณาถึงผลกระทบที่มีต่อกำไรในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงในราคาขาย โดยรายได้สุทธิสามารถคำนวณ ได้ดังนี้

$$\text{รายได้สุทธิ} = \text{รายได้} - \text{ต้นทุนผันแปรทั้งหมด}$$

2.3) กำไรที่เป็นตัวเงิน คือ กำไรที่เกษตรกรได้รับหลังจากการนำรายได้หักด้วยต้นทุนการผลิตทั้งหมดที่เป็นตัวเงิน ประกอบด้วยต้นทุนคงที่ที่เป็นตัวเงินและต้นทุนผันแปรที่เป็นตัวเงิน ซึ่งต้นทุนที่เป็นตัวเงินคือต้นทุนที่ชาวประมงได้จ่ายเงินสดหรือเงินเชื่อไปเพื่อปัจจัยการผลิต กำไรที่เป็นตัวเงิน คำนวณ ดังนี้

$$\text{กำไรที่เป็นตัวเงิน} = \text{รายได้} - \text{ต้นทุนการผลิตที่เป็นตัวเงินสดทั้งหมด}$$

นอกจากนี้ยังมีการวัดถึงประสิทธิภาพของการใช้ปัจจัยในการผลิตที่ลงทุนไปในการประกอบอาชีพประมงปูม้า แล้วให้ผลตอบแทนคืนมาเท่าใดหลักจากจับปูม้าได้ ซึ่งในการศึกษาค้นคว้านี้ได้ทำการศึกษาผลตอบแทนของปัจจัยการผลิตด้วยกัน 3 วิธี ดังนี้

1) ผลตอบแทนแรงงานต่อหน่วยของปูม้า เป็นการนำเอารายได้ที่ได้รับในการขายปูม้าหักด้วยต้นทุนรวมทั้งหมดยกเว้นต้นทุนค่าแรงงาน

2) ผลตอบแทนแรงงานต่อชั่วโมงการทำงาน เป็นการนำเอาผลตอบแทนแรงงานต่อกิโลกรัม หารด้วยชั่วโมงการทำงานในการจับปูม้า

3) ผลตอบแทนต่อทุน เป็นการวัดประสิทธิภาพการลงทุนในการจับปูม้าของชาวประมง โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตรากำไรต่อต้นทุน} = \frac{\text{กำไร (ขาดทุน)} \times 100}{\text{ต้นทุนรวม}}$$

แสดงให้เห็นว่าจากการลงทุนทั้งหมด (ทั้งต้นทุนที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน) ในการจับปูม้าไปทั้งหมด 100 บาท จะสามารถสร้างกำไร (ขาดทุน) ให้แก่ชาวประมงปูม้าได้เท่าใด

2.2 แนวคิดทางการตลาด

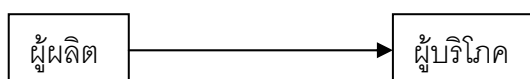
วิถีการตลาด (Marketing Channels) เป็นการศึกษาถึงการเคลื่อนย้ายสินค้าจากผู้ผลิตไปสู่ผู้ค้าประเภทใด และผู้ค้าแต่ละประเภทได้รับในปริมาณเท่าใดก่อนที่จะถึงมือผู้บริโภคคนสุดท้าย โดยปกติแสดงปริมาณในรูปร้อยละ ซึ่งวิถีการตลาดจะแสดงถึงลักษณะการกระจายจากผู้ผลิตถึงผู้บริโภคในที่สุด

อัจจิมาและคณะ (2537) ได้เสนอแนวคิดของช่องทางการตลาดไว้ว่า ลักษณะของช่องทางการตลาดนั้นขึ้นอยู่กับจำนวนของระดับช่องทางการตลาด โดยช่องทางการตลาดจะเริ่มจากผู้ผลิต ซึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้ที่รับผิดชอบต่อการขาย ความยาวช่องทางการตลาดขึ้นอยู่กับประเภทของสมาชิกในช่องทางการตลาดนั้น ๆ

วิถีการตลาดของสินค้าเกษตร มีช่องทางการจัดจำหน่าย 3 รูปแบบ ดังนี้

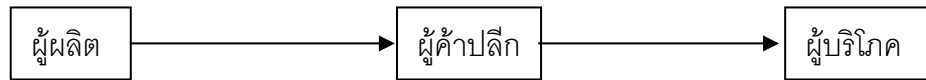
ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค

1) ช่องทางการจัดจำหน่ายทางตรง

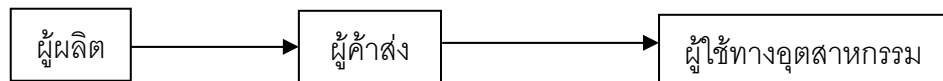
ผู้ผลิต หมายถึง กลุ่มชาวประมงปูม้าที่ประกอบอาชีพประมงในพื้นที่ เมื่อได้ผลผลิตก็นำไปจำหน่ายให้กับผู้บริโภคเอง โดยจะมีผู้บริโภคบางกลุ่มที่นิยมรับประทานปูม้า มาติดต่อซื้อปูม้าจากชาวประมงโดยตรงไม่ผ่านคนกลาง

2) ช่องทางหนึ่งระดับ

ช่องทางการจัดจำหน่ายหนึ่งระดับ เป็นช่องทางที่ผ่านคนกลางหนึ่งระดับ คือผู้ค้าปลีก เมื่อกลุ่มชาวประมงได้ปูม้า แล้วนำปูม้าไปส่งให้กับผู้ค้าปลีกที่ขายอาหารทะเลในพื้นที่ และพื้นที่ใกล้เคียง โดยพ่อค้าปลีกจะนำสินค้าไปจำหน่ายให้กับผู้บริโภคต่อไป

ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าอุตสาหกรรม

เมื่อชาวประมงได้ผลผลิตในปริมาณมากก็นำผลผลิตไปขายต่อให้กับพ่อค้าส่ง ซึ่งพ่อค้าส่งในที่นี้ หมายถึง ผู้ประกอบการแพะมงที่รับซื้อปูม้า หลังจากนั้น พ่อค้าส่งขายสินค้าให้กับผู้ใช้ทางอุตสาหกรรม ซึ่งผู้ใช้ทางอุตสาหกรรม หมายถึง โรงงานต่าง ๆ ที่รับผลผลิตปูม้ามาแปรรูปก่อนจะผลิตออกมาเป็นสินค้าสำหรับผู้บริโภค หรือเพื่อการส่งออกต่อไป

2.3 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคเป็นการวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ของการทำประมงปูม้า เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อผลประกอบการอาชีพประมงปูม้า และสามารถสรุปได้ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค นำไปใช้ในการปรับปรุงการประกอบอาชีพประมงปูม้า จึงประยุกต์ใช้แนวคิดการกำหนด กลยุทธ์ (Strategy Formulation) หรือกล่าวโดยเฉพาะเจาะจง คือแนวคิดการวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน โอกาส-อุปสรรค (SWOT Analysis) ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีการประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวางในวงการธุรกิจ โดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis นั้น ในขั้นตอนแรกคือการทำความเข้าใจถึงองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของ SWOT ซึ่งได้แก่

Strength-จุดแข็ง เป็นปัจจัยใดๆ ที่การทำอาชีพประมงปูม้า สามารถดำเนินการได้ดีกว่าการทำอาชีพประมงอื่น ๆ

Weakness-จุดอ่อน เป็นปัจจัยที่เมื่อพิจารณาโดยเปรียบเทียบกับการทำอาชีพประมงอื่น ๆ แล้ว การทำประมงปูม้าดำเนินการได้ด้อยกว่า

โดยในทั้งด้านของจุดแข็งและจุดอ่อนนั้น ถือเป็นศักยภาพที่มีอยู่ภายในของการประกอบอาชีพประมงปูม้า ซึ่งจะพิจารณาจากทรัพยากรที่มีอยู่ อันหมายถึง วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติที่มี นอกจากนี้ ปัจจัยอีกส่วนหนึ่งที่แม้ไม่ได้ประกอบอยู่ในการทำอาชีพประมงปูม้าโดยตรง แต่มีผลต่อศักยภาพของการทำอาชีพประมงปูม้าที่ทำการศึกษาทั้งในปัจจุบันและในอนาคต คือ นโยบายจากภาครัฐ ซึ่งเป็นอีกส่วนหนึ่งที่จะพิจารณาด้วยเช่นกัน

สำหรับอีก 2 องค์ประกอบของ SWOT คือ O-Opportunity และ T-Threat นั้น มีความหมายถึง

Opportunity-โอกาส คือ ปัจจัยภายนอกที่ถือเป็นช่องทางหรือโอกาสสำหรับการทำอาชีพประมงปูม้าที่กำลังดำเนินการศึกษา

Threat-อุปสรรคหรือภัยคุกคาม คือ ปัจจัยภายนอกใดๆ ที่อาจก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการพัฒนาหรือการค้าของการทำอาชีพประมงปูม้าในสองส่วนหลังนี้เป็นการพิจารณาจากปัจจัยที่อยู่ภายนอกเป็นหลัก ซึ่งในที่นี้หมายถึงปัจจัยอื่นๆ ที่อาจก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสียต่อการประกอบอาชีพประมงปูม้า

โดยทั่วไป กลยุทธ์ที่เกิดจากการประยุกต์ใช้ SWOT Analysis จะประกอบขึ้นจากการจับคู่ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งปัจจัยภายในจะสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ปัจจัยที่ถือเป็นจุดแข็งของการทำประมงปูม้า และปัจจัยที่ถือเป็นจุดอ่อนของการทำประมงปูม้า ขณะที่ปัจจัยภายนอกก็สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ ปัจจัยที่ถือเป็นโอกาสของการทำประมงปูม้า และปัจจัยที่ถือเป็นอุปสรรคของการทำประมงปูม้า

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ SWOT Analysis

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
โอกาส (O)	SO	WO
อุปสรรค (T)	ST	WT

ซึ่งจะส่งผลให้สามารถแบ่งกลุ่มกลยุทธ์ทางเลือก ได้ 4 ประการ ดังนี้

- 1) กลยุทธ์ SO เป็นสถานการณ์ที่จะใช้จุดแข็งของการทำอาชีพประมงปูม้าเพื่อสร้างโอกาส หรือการก่อให้เกิดผลดีจากโอกาสที่มีอยู่
- 2) กลยุทธ์ WO เป็นการใช้กลยุทธ์การพัฒนาเพื่อเอาชนะจุดอ่อนและสร้างข้อได้เปรียบจากโอกาส
- 3) กลยุทธ์ ST เป็นการใช้จุดแข็งเพื่อเอาชนะหรือหลีกเลี่ยงอุปสรรค
- 4) กลยุทธ์ WT เป็นการพิจารณาลดบทบาทของการทำอาชีพประมงปูม้า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กำพล ลอยขึ้น และเพิ่มศักดิ์ เพ็งมาก (ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งอันดามัน) ได้ศึกษาเรื่อง “สภาวะสังคม-เศรษฐกิจ การประมง และความคิดเห็นต่อการจัดการประมงโดยชุมชนของชาวประมงพื้นบ้าน เกาะบุโหลนดอน จังหวัดสตูล” สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของชุมชนประมงพื้นบ้านเป็นชุมชนไทยชาวมุสลิม ขาดสาธารณูปโภคที่สำคัญ เช่น ไฟฟ้า และน้ำบริโภค ชาวประมงส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย ครั้วเรือชาวประมงเป็นครั้วเรือขนาดกลาง รายได้ของครั้วเรือเกือบทั้งหมดเป็นรายได้จากการทำประมง และพบว่าส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่าหรือเพียงพอกับรายจ่ายเท่านั้น ชาวประมงจึงมีหนี้สิน โดยกู้ยืมจากนายทุนหรือแพปลาเป็นส่วนใหญ่

การทำประมงของชาวประมงพื้นบ้านใช้เรือเครื่องหางยาวทั้งหมด มีแหล่งทำการประมงอยู่บริเวณรอบ ๆ เกาะบุโหลนดอน หรือห่างออกไปไม่กี่กิโลเมตร สามารถทำการประมงได้ตลอดทั้งปี และเลือกใช้เครื่องมือประมงหลายชนิดร่วมกันขึ้นกับฤดูกาลในรอบปี โดยมีลอบหมึกและอวนจมปูเป็นเครื่องมือประมงหลัก ลอบหมึก มีอัตราการจับสัตว์น้ำเฉลี่ย 2.6 กก./10 ลอบ องค์ประกอบชนิดสัตว์น้ำพบ หมึกหอม มากที่สุด ร้อยละ 83.1 รองลงมาเป็น หมึกกระดองลายเสือ ปูหิน ปูม้า และหมึกสาย ร้อยละ 10.0 2.4 1.7 และ 0.9 ตามลำดับ สำหรับเครื่องมืออวนจมปู มีอัตราการจับสัตว์น้ำเฉลี่ย 1.7 กก./ 100 เมตร องค์ประกอบชนิดสัตว์น้ำ พบ ปูม้า สูงที่สุด ร้อยละ 51.1 รองลงมาเป็น ปูหิน หอยโข่งทะเล ปลากระเบน และปลาลาย ร้อยละ 14.2 9.2 8.8 และ 5.0 ตามลำดับ

ชาวประมงส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประมงโดยชุมชน ซึ่งมีความคิดเห็นต่อการจัดการประมงโดยชุมชน ของชาวประมงพื้นบ้าน ชาวประมงมีความคิดเห็นด้วยมากต่อการจัดการประมงโดยชุมชน ร้อยละ 57.9 และร้อยละ 42.1 เห็นด้วยในระดับปานกลาง โดยชาวประมงที่ระดับการศึกษาต่างกัน รายได้จากการทำประมงต่อค่าใช้จ่ายในครั้วเรือต่างกัน และภาระหนี้สินต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการประมงโดยชุมชน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

วารินทร์ ธนาสมหวัง พรทิพย์ อังศุกาญจน์กุล และจิราณัฐณ์ ชูเพชร ทำการศึกษาเรื่อง “การฟักไข่ปูม้า (*Portunus pelagicus* Linnaeus) จากตับปิ้งของแม่ปูไข่นอกกระดอง” พบว่า ปูม้าที่จับจากทะเลขึ้นมามีแม่ปูไข่นอกกระดองรวมอยู่ด้วยเป็นจำนวนมาก และไข่นอกกระดองของแม่ปูเหล่านี้ถูกทิ้งไปโดยเปล่าประโยชน์และเป็นการทำลายทรัพยากรพันธุ์สัตว์น้ำอย่างน่าเสียดาย การศึกษาครั้งนี้เป็นความพยายามในการฟักไข่ปูม้าจากตับปิ้งที่หักจากตัวแม่ก่อนนำไปเป็นวัตถุดิบในการทำปูกระป๋องโดยได้รับความร่วมมือจากบริษัทผู้ผลิตปูกระป๋องแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร เมื่อปูม้าที่รับซื้อจากชาวประมงลำเลียงมาถึงโรงต้มปูที่จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยและเจ้าหน้าที่ของบริษัท (ลูกค้าผู้รับซื้อเนื้อปู) ทำการคัดเลือกและแยกปูไข่นอกกระดองออกมาเพื่อหักตับปิ้งก่อนนำไปต้มเพื่อแกะเนื้อ ตับปิ้งไข่ปูม้าที่นำมาศึกษาเป็นตับปิ้งไข่สีน้ำตาลและสีเหลืองอย่างละ 3 ตับปิ้ง ไข่สีน้ำตาลที่แยกจากแต่ละตับปิ้งมีจำนวน 577,201 506,705 และ 315,512 ฟอง ไข่สีเหลืองที่แยกจากแต่ละตับปิ้งมีจำนวน 453,917 414,103 และ 402,544 ฟอง เมื่อนำไข่แต่ละชุดไปฟักในโหลแก้วทรงกระบอกที่บรรจุน้ำทะเล 6 ลิตร พร้อมให้ฟองอากาศ พบว่าชุดไข่สีน้ำตาลไข่เปลี่ยนสีเป็นสีดำก่อนทยอยฟักเป็นตัวในวันที่ 2-4 จากการสุ่มนับสะสมลูกปูแรกฟักมีจำนวน 213,400 169,000 และ 120,400 ตัว ชุดไข่สีเหลืองไข่เปลี่ยนสีเป็นสีน้ำตาลและสีดำตามลำดับก่อนทยอยฟักเป็นตัวในวันที่ 3-6 จากการสุ่มนับสะสมลูกปูแรกฟักมีจำนวน 82,934 143,866 และ 63,184 ตัว ตามลำดับอัตราการฟักเฉลี่ยของไข่สีน้ำตาลเท่ากับ 36.16% ไข่สีเหลือง เท่ากับ 22.90% อัตราการฟักของไข่ทั้งสองสีไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$)

บรรจง เทียนสงฆ์ (สำนักประสานงานวิจัยและพัฒนาพืชและสัตว์น้ำ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย) ทำการศึกษา เรื่องชุดโครงการปู “ปูม้า สัตว์เศรษฐกิจ พื้นฟูชีวิตชาวประมง: จากทะเลสู่การเพาะเลี้ยง” พบว่าในอ่าวไทยและฝั่งทะเลอันดามัน มีความสามารถในการผลิตปูม้าสูงสุด (maximum sustainable yield) ประมาณ 40,000 เมตริกตัน แต่ปริมาณปูม้าที่จับขึ้นมาใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2539 เป็นต้นมา มีปริมาณสูงกว่ากำลังผลิตที่มีอยู่ตามธรรมชาติมาตลอด ยังผลให้ปริมาณที่จับได้หลัง พ.ศ. 2541 ลดลงเรื่อยๆ พ.ศ. 2545 มีปูม้าที่ขึ้น ทำสะพานปลาหรือแพปูเพียง 28,900 เมตริกตันเท่านั้น และคาดว่าปริมาณที่จับได้จะลดลงเรื่อยๆ ถ้าไม่มีการจัดการทรัพยากรปูม้าอย่างถูกต้องและรีบด่วน การที่จะเพิ่มปริมาณปูม้าในอ่าวไทยและฝั่งทะเลอันดามันให้สูงกว่า 40,000 เมตริกตันนั้นคงจะทำได้ยาก อย่างดีที่สุดก็เพียงรักษาระดับของประชากรปูม้าให้สมดุลอยู่ในระดับที่ ไม่ต่ำกว่านี้ ซึ่งเป็นความสามารถในการผลิตที่มีอยู่ในอ่าวไทยและฝั่งทะเลอันดามันเท่านั้น คำถามที่ตามมาคือ จะเพิ่มปริมาณปูม้าให้มีมากตามความต้องการของตลาดได้อย่างไร? “การเพาะเลี้ยงปูม้า” น่าจะเป็นทางออกที่ดีและยั่งยืนทางหนึ่ง ถ้าต้องการผลผลิตปูม้าจำนวน 40,000 เมตริกตันต่อปี ก็จะใช้พื้นที่บ่อ

เพียง 25,000 ไร่เท่านั้น นอกจากเป็นมาตรการที่สามารถเพิ่มปริมาณปุ๋ยหมักสนองความต้องการของตลาดแล้ว ยังเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดการใช้ทรัพยากรปุ๋ยหมักที่อยู่จำกัดตามธรรมชาติ และช่วยเพิ่มโอกาสให้ปุ๋ยรุ่นใหม่ได้มีโอกาสเข้าไปทดแทนประชากรปุ๋ยที่ถูกจับใช้ทุกวันด้วย

บรรจง เทียนสงรัสมิ์ (สำนักประสานงานวิจัยและพัฒนาพืชและสัตว์น้ำ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย) ทำการศึกษา เรื่องชุดโครงการ “สารพัดคุณค่าปุ๋ยหมัก” ชุดโครงการ ปฐก.ได้กำหนดกลยุทธ์และแนวทางในการศึกษาและวิจัยการเพาะเลี้ยงปุ๋ยหมัก โดยมีเป้าหมายการดำเนินการเพื่อนำผลการวิจัยทางด้านเทคนิคการเพาะเลี้ยงปุ๋ยหมักมาประยุกต์ใช้ในเชิงพาณิชย์และหาแนวทางการจัดการประมงและการอนุรักษ์ทรัพยากรปุ๋ยหมักอย่างยั่งยืน รวมทั้งช่วยเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการเพาะเลี้ยงและส่งเสริมเพิ่มช่องทางตลาดผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะปุ๋ยหมักที่จัดได้ว่าเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่มีศักยภาพทางด้านตลาดสูง เนื่องจากปุ๋ยหมักสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งตัวตั้งแต่ เนื้อ ไข่ กระทั่งแม้แต่เปลือกที่ห่อหุ้มตัว ไข่ในกระดอง จะเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีค่า มีรสชาติดี ให้คุณค่าทางอาหารสูง

ปัจจุบันปุ๋ยหมักยังเป็นที่ต้องการของตลาดในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งตลาดในประเทศประกอบด้วยตลาดท้องถิ่นและตลาดท้องถิ่น โดยตลาดท้องถิ่นที่จะรวบรวมจากสะพานปลาและฟาร์มต่างๆ ในท้องที่เพื่อนำไปส่งขายให้แก่ตลาดท้องถิ่นหรือคนกลาง เพื่อส่งไปขายยังตลาดปลายทางอีกทอดหนึ่ง ส่วนตลาดท้องถิ่นจะเป็นตลาดที่อยู่ในเขตการค้าของจังหวัดต่างๆ ที่นำมาจากท้องที่จำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคในท้องถิ่นในรูปของปูด ปูดแช่น้ำแข็ง ปูดแช่เย็น ปูเป็น ปูนึ่ง ปูดอง และเนื้อปูแกะสำหรับปูม้าไทยที่ส่งไปจำหน่ายต่างประเทศนั้น นอกจากจะเป็นเนื้อปูบรรจุกระป๋องแล้ว ยังมีเนื้อปูแช่เย็นที่บรรจุในภาชนะปรุงแต่ง เช่น เนื้อปูแช่น้ำเกลือ เนื้อปูสุก เนื้อปูที่บรรจุในภาชนะสุญญากาศ โดยตลาดเนื้อปูในต่างประเทศที่สำคัญที่ไทยส่งออกจะแยกตามประเภทของผลิตภัณฑ์

นอกจากนี้เปลือกปูม้ายังมีคุณค่าสารพัด โดยมีไคโตซานซึ่งเป็นสารที่มีประโยชน์หลายด้าน อาทิ ด้านสิ่งแวดล้อมใช้บำบัดน้ำเสียของโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ด้านการเกษตรไคโตซานและไคตินคอมเพล็กซ์สามารถนำไปใช้กำจัดเชื้อรา *Sclerotium rolfsii* ที่ทำให้เกิดโรคโคนเน่าในพืชตระกูลถั่วหลายชนิด ด้านการแพทย์และเภสัชกรรมไคโตซานสามารถนำมาทำเป็นเยื่อไคโตซานสำหรับใช้เป็นผ้าพันแผล ช่วยในการรักษาและป้องกันการติดเชื้อ นำไปทำฟองน้ำสำหรับการผ่าตัด หรือนำมาแปรรูปเป็นไคโตซานอะซิเตทสำหรับเป็นยาสมานแผล ช่วยลดการปวดและลดการติดเชื้อ ด้านโภชนาการไคโตซานสามารถนำมาใช้เป็นองค์ประกอบของอาหารบำรุงสุขภาพเพื่อช่วยลดคอเลสเตอรอล ทำเป็นฟิล์มสำหรับเคลือบอาหารช่วยในการลดจำนวนแบคทีเรียและยืดอายุในการเก็บให้ยาวนานขึ้น ด้านผลิตภัณฑ์กระดองและสิ่งทอ นำไปใช้ผลิตไส้กรองสำหรับกรองน้ำและกรองอากาศ หรือใช้ทำบรรจุภัณฑ์

ที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพ ด้านผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง สามารถนำไปเป็นองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางต่างๆ เช่น สบู่ ยาสีฟัน แป้งฝุ่น ครีม โลชั่นให้ความชุ่มชื้นและใช้ส่วนประกอบผลิตภัณฑ์บำรุงรักษาผม จะเห็นได้ว่า ปูม้า ยังมีสารพัดประโยชน์ที่มีสรรพคุณต่างๆ เหมาะสำหรับผู้บริโภค-บริโภค ซึ่งหากมีแนวทางส่งเสริมการจัดการที่ดี รวมทั้งปลายทางตลาดถูกต้อง เชื่อว่าประเทศไทยจะมีศักยภาพในการผลิตอาหารทะเลชนิดนี้ออกสู่ครัวโลกอย่างมีประสิทธิภาพ

อมรา ชื่นพันธุ์ และอัจฉรา วิชาศิริ (ศูนย์พัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนกลาง กองประมงทะเล กรมประมง) ได้ศึกษาเรื่อง “ประเมินสถานะทรัพยากรและแนวทางการจัดการประมงปูม้า (Portunus pelagicus) ในอ่าวไทยตอนบน พบว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลจับโดยรวมของปูม้าในบริเวณอ่าวไทยตอนบน ตั้งแต่ จ.ชลบุรี ถึง จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระหว่างปี 2527 – 2541 แสดงว่ามีแนวโน้มผลจับสูงขึ้น จาก 8,011 ตัน ในปี 2527 ถึง 14,806 ตันในปี 2541 ทั้งนี้ ผลจับส่วนใหญ่ประมาณ 87% ได้จากการประมงพื้นบ้าน นอกนั้นเป็นผลจับพลอยได้จากการประมงพาณิชย์อีก 13% สำหรับการวิเคราะห์ด้านพลวัตรประชากร เกี่ยวกับการเจริญเติบโตและอัตราการตายของประมงพาณิชย์ครั้งนี้ใช้ข้อมูลความยาวจากแหล่งต่าง ๆ โดยเฉพาะจากข้อมูลการกระจายความถี่ของความยาวที่ได้จากเรือสำรวจประมงของศูนย์พัฒนาอ่าวไทยตอนบนด้วยอวนลากคานถ่างระหว่างปี 2542-2543 นั้น พบว่า ปูม้ามีความกว้างกระดองระหว่าง 2.25 -17.25 ซม. การศึกษาสถานะทรัพยากรในปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการประมงในอนาคตด้วยแบบจำลองต่าง ๆ รวมทั้งการวิเคราะห์ขนาดของประชากรโดยวิธีวิเคราะห์รุ่นสัตว์น้ำ แสดงให้เห็นว่า ผลผลิตยั่งยืนสูงสุดของปูม้าในอ่าวไทยตอนบนมีค่าประมาณ 11,000 ตัน และควรลดการประมงโดยรวมลง 10% ของการลงแรงประมงปัจจุบัน หรือหากยกเลิกอวนรุน และลดการลงแรงประมงอวนลากจะทำให้ผลผลิต มูลค่าและมวลชีวภาพของปูม้าเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเป็นผลดีในการจัดการทรัพยากรปูม้าในระยะยาว

ในส่วนของการศึกษา การทำประมงปูม้าพุมเรียง ได้เรียบเรียงข้อมูลจากบทความต่าง ๆ ดังนี้

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค บทความเรื่อง พันชีวิต “ปูม้าพุมเรียง การจัดการทรัพยากรชายฝั่งของชุมชน” พบว่า เนื้อปูม้าพุมเรียง เป็นเนื้อปูม้าที่มีรสชาติดีกว่าปูม้าจากแหล่งอื่น ๆ ชาวบ้านในตำบลพุมเรียงกว่า 80% ประกอบอาชีพการทำประมงปูม้า ในอดีตทรัพยากรชายฝั่งทะเลแถบนี้มีความอุดมสมบูรณ์มาก ปริมาณปูม้าที่จับได้สูงถึงวันละ 30 ตัน ต่อมาปริมาณปูม้าที่จับได้ลดลง สร้างความเดือดร้อนให้กับชาวประมงพื้นบ้านอย่างมาก ในปี 2543 เกิดความขัดแย้งระหว่างพี่น้องชาวบ้านที่ประกอบอาชีพประมงอวนปูม้า กับลอบปูม้า ทางภาครัฐไม่สามารถบังคับให้ชาวประมงลอบปู เลิกใช้เครื่องมือชนิดนี้ได้ เพราะถือว่าเป็นเครื่องมือนอกพิภพไม่มี

กฎหมายบังคับ ดังนั้นชาวประมงอวนปูตำบลพุมเรียง ได้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มพุมเรียงพื้นปูปูม้าคืนสู่ธรรมชาติขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะทำการเพาะขยายพันธุ์ปูม้าปล่อยคืนสู่ทะเล นี่เป็นข้อพิสูจน์ว่าการเพาะแล้วปล่อยจะทำให้ Stock size ของปูม้าเพิ่มขึ้น จึงควรทำต่อไป ไม่ใช่การเลี้ยงซึ่งไม่มีข้อพิสูจน์ว่าจะทำให้ Stock size เพิ่มขึ้น แต่ยังคงประสบปัญหาด้านการจัดการโดยเฉพาะเงินทุนในการเพาะเลี้ยง ประกอบด้วย ค่าเช่าพื้นที่บ่อเพาะเลี้ยง ค่าอาหารปู ค่าปุ๋ย ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำมันรถในการตระเวนรับแม่ปู เป็นต้น แม้ว่าการเพาะพันธุ์ปูม้าเพื่อคืนสู่ทะเลของชุมชนพุมเรียง ยังไม่สามารถดำเนินต่อไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างต่อเนื่อง แต่หากสมาชิกในชุมชนพุมเรียงช่วยกันพลังในการขับเคลื่อนน่าจะมีมากพอที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงได้

สรุป

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจุบันปูม้าเป็นสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจที่ยังเป็นที่ต้องการและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคตทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ และจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่บริเวณชายฝั่งอ่าวไทย ซึ่งเป็นแหล่งผลิตปูม้าที่สำคัญโดยเฉพาะในเขตตำบลพุมเรียง อำเภอไชยนาบเป็นแหล่งอาศัยของปูม้าที่สำคัญยิ่ง เพราะมีสภาพแวดล้อมและภูมิอากาศเหมาะสำหรับการเจริญเติบโตของปูม้า ทำให้ผลผลิตที่ได้จากตำบลพุมเรียงดีกว่าปูม้าที่ได้จากแหล่งอื่น ๆ แต่ในปัจจุบันพบว่าจำนวนปูม้าที่จับได้ในบริเวณดังกล่าวมีปริมาณลดลง กลุ่มชาวประมงในพื้นที่จึงได้มีการเพาะเลี้ยงลูกปูม้าและปล่อยกลับคืนสู่ธรรมชาติเพื่อให้ปริมาณปูม้าเพียงพอต่อความต้องการ แต่จากการเข้าไปศึกษาในพื้นที่ยังพบว่ากลุ่มชาวประมงยังขาดการบริหารจัดการที่ดีรวมทั้งยังขาดแคลนเงินทุนในการเพาะเลี้ยง

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าผลิตภัณฑ์ปูม้ามีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค สืบเนื่องมาจากการลดลงของผลผลิตปูม้าในธรรมชาติ แม้ว่าจะมีการเพาะเลี้ยงปูม้าและปล่อยคืนสู่ทะเล จึงต้องการทราบถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมงปูม้า ต. พุมเรียง อ.ไชยา จ. สุราษฎร์ธานี ว่ามีต้นทุน ผลตอบแทนเป็นอย่างไร หรือมีความคุ้มค่าในการประกอบอาชีพประมงปูม้าหรือไม่ และชาวประมงปูม้ามีช่องทางในการทำตลาดอย่างไร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

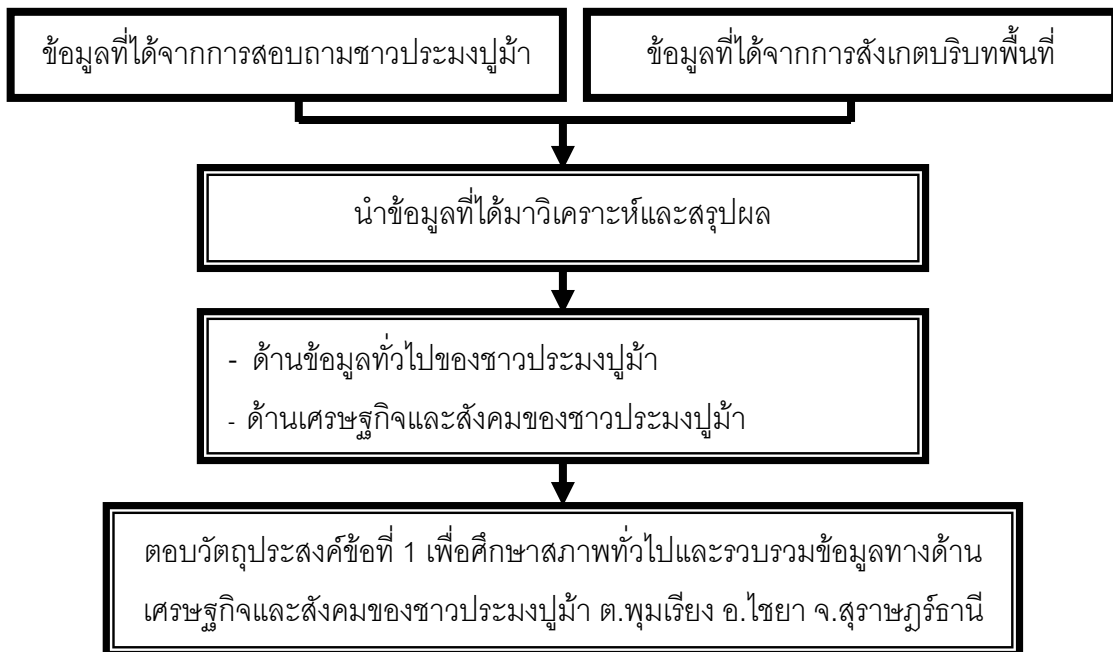
วิธีการเก็บข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้มีระเบียบวิธีการวิจัยโดยแยกเป็น 3 ส่วน เพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ ดังนี้

- ส่วนที่ 1** การตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและรวบรวมข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี
- ส่วนที่ 2** การตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 2 วิเคราะห์กระบวนการผลิต ต้นทุน ผลตอบแทน และความเป็นไปได้ของการลงทุน ของชาวประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี
- ส่วนที่ 3** การตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 3 วิเคราะห์ช่องทางตลาดปูม้า และจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการทำประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

- ส่วนที่ 1** การตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและรวบรวมข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

1. วิธีการศึกษา

ภาพที่ 2 วิธีการศึกษาของการตอบวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ชาวประมงปูม้า

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะวิจัยได้กำหนดประชากรเป้าหมาย คือ ชาวประมงปูม้าในพื้นที่ ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี มีประชากรผู้ทำประมงปูม้าประมาณ 400 คน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ขนาดของตัวอย่างตามแนวคิดของ Yamane โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีจำนวน 200 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1.1 ด้านข้อมูลและแหล่งข้อมูล

1.1.1 ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล ดังนี้

- ข้อมูลทั่วไปของชาวประมงปูม้า
- ข้อมูลด้านบริบทของพื้นที่ ด้านเศรษฐกิจและสังคมของ ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ. สุราษฎร์ธานี

1.1.2 แหล่งข้อมูล

- ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถาม ชาวประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ. สุราษฎร์ธานี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และการสังเกต
- ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมงานวิจัยในพื้นที่ อ.ไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่นักวิจัยอื่น ๆ ได้ทำไว้ใช้ประกอบในการออกแบบการวิจัยและใช้ประกอบในการวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลปฐมภูมิ

1.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทีมวิจัยร่วมกับนักวิจัยท้องถิ่น โดยนำแบบสอบถามที่ได้จัดเตรียมไว้ไปเก็บข้อมูลชาวประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ. สุราษฎร์ธานี จำนวน 200 ชุด รวมถึง การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ตามกำหนดที่ได้นัดหมายและตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้
- วิธีการตรวจสอบแบบสอบถาม โดยทำการตรวจสอบแบบสอบถามทุกชุด ทั้งนี้ เพื่อให้แน่ใจว่าข้อคำตอบสมบูรณ์ ถูกต้อง ในกรณีที่แบบสอบถามไม่สมบูรณ์จะ

ทำการเก็บข้อมูล ก่อนจะนำมาลงรหัส และป้อนข้อมูลเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวม

1.2.1 แบบสอบถาม

ด้านสภาพทั่วไปและรวบรวมข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี โดยทำการศึกษาริบทของสภาพพื้นที่วิจัย คือ ต. พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี มุ่งศึกษาไปที่ข้อมูลทั่วไปของชาวประมงปูม้า และข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของ ต. พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

1.2.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

ใช้ในการสังเกตกิจกรรมการประกอบอาชีพประมงปูม้า เพื่อต้องการทราบถึงกระบวนการผลิต และรูปแบบวิถีชีวิตในการประกอบอาชีพประมงปูม้า

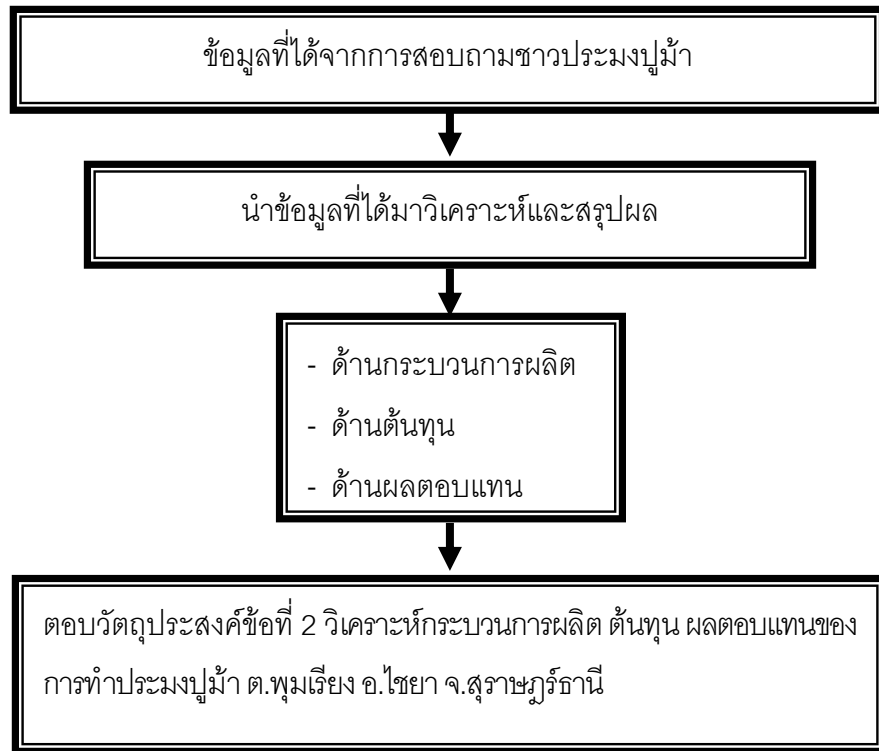
2. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว มาทำการลงรหัส ถอดรหัสแบบสอบถาม ป้อนข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

- **สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Research)** ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของชาวประมงปูม้า ในพื้นที่วิจัย ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติในรูปของ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายผลของข้อมูลโดยนำเสนอในรูปแบบตาราง

ส่วนที่ 2 การตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 2 วิเคราะห์กระบวนการผลิต ต้นทุน ผลตอบแทน
ของการทำประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

1. วิธีการศึกษา

ภาพที่ 3 วิธีการศึกษาของการตอบวัตถุประสงค์ ข้อที่ 2

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ชาวประมงปูม้า

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะวิจัยได้กำหนดประชากรเป้าหมาย คือ ชาวประมงปูม้าในพื้นที่ ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี ในการวิจัยครั้งนี้ จะเลือกกลุ่มตัวอย่างจากชาวประมงปูม้าจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 200 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ด้านข้อมูลและแหล่งข้อมูล

3.1.1 ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล ดังนี้

- ข้อมูลด้านกระบวนการผลิตปฐมา
- ข้อมูลด้านต้นทุนและผลตอบแทน

3.1.2 แหล่งข้อมูล

- ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถามชาวประมงปฐมา ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ. สุราษฎร์ธานี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และการสังเกต
- ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประมง บทความการประมง หรือเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทีมวิจัยร่วมกับนักวิจัยท้องถิ่น จากกลุ่มตัวอย่างชาวประมงปฐมา โดยการทำแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม แล้วนำแบบสอบถามไปลงรหัส และป้อนข้อมูลเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวม

3.2.1 แบบสอบถาม

ด้านการวิเคราะห์กระบวนการผลิต ต้นทุน ของการทำประมงปฐมา ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานีโดยทำการศึกษากระบวนการผลิต การเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านต้นทุน ผลตอบแทนจากการประกอบอาชีพประมงปฐมา และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการลงทุนของการประกอบอาชีพประมงปฐมา

3.2.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

ใช้ในการสังเกตกิจกรรมการประกอบอาชีพประมงปฐมา เพื่อต้องการทราบถึงกระบวนการผลิต และรูปแบบวิถีชีวิตในการประกอบอาชีพประมงปฐมา

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

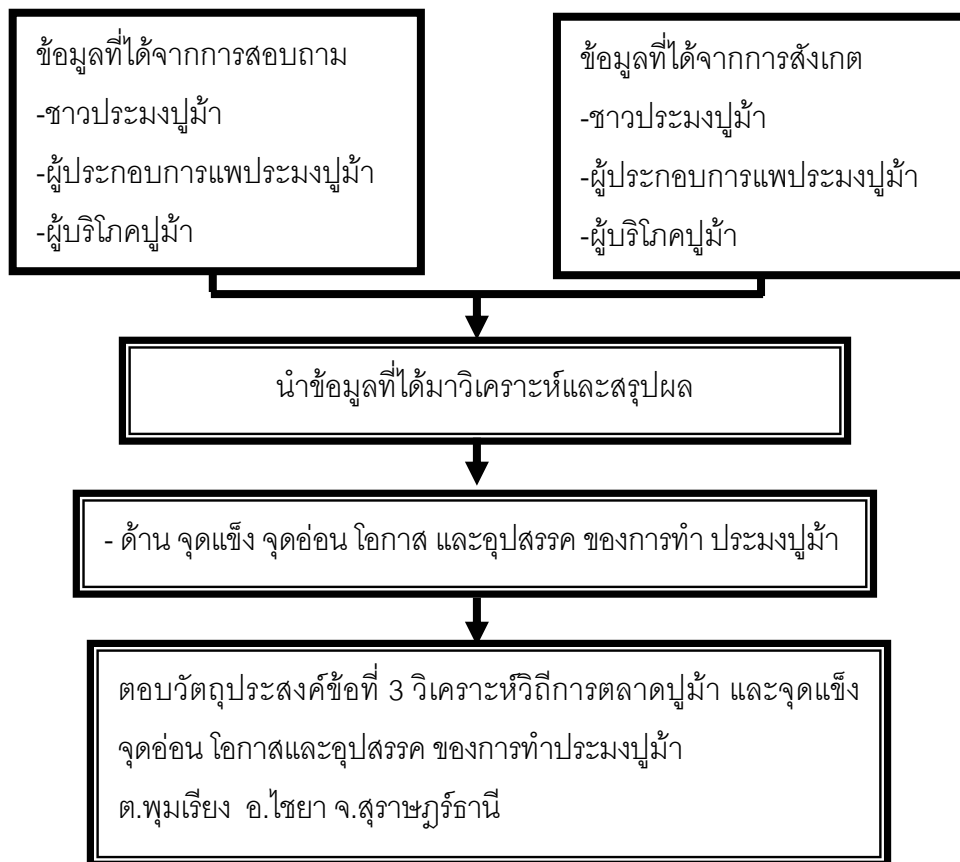
ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว มาทำการลงรหัส ถอดรหัสแบบสอบถาม ป้อนข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

- **สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Research)** ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการผลิตของการทำประมงปฐมาในพื้นที่วิจัย ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติในรูปของ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายผลของข้อมูลโดยนำเสนอในรูปแบบตาราง

- **สถิติเชิงปริมาณ (Quantitative Research)** เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลด้านต้นทุนผลตอบแทน ในการวิเคราะห์จะแยกวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตออกเป็นต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินในการทำประมงปูม้า ตลอดจนผลตอบแทนในรูปของกำไร อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน

ส่วนที่ 3 การตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 3 วิเคราะห์ช่องทางตลาดปูม้า และจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการทำประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

1. วิธีการศึกษา

ภาพที่ 4 วิธีการศึกษาของการตอบวัตถุประสงค์ ข้อที่ 3

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ผู้ประกอบการแพประมงปูม้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ทางด้านการศึกษาผู้ประกอบการแพประมงปูม้าใน ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี จำนวน 5 แพ ประกอบด้วยประกอบด้วย แพบริษัทวิริยะ แพโกแก้ว แพวัชรระ แพปัญญา และแพจุ่ม และแพประมงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- ผู้บริโภคปูม้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ทางด้านกลุ่มผู้บริโภคนม ใน จ. สุราษฎร์ธานี จะเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริโภคนม จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยออกแบบสอบถาม ใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง แบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ด้านข้อมูลและแหล่งข้อมูล

3.1.1 ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล ดังนี้

- ข้อมูลด้านช่องทางตลาดของนม
- ข้อมูลด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการทำประมงนม

3.1.2 แหล่งข้อมูล

- ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสังเกต ผู้ประกอบการแพะนม ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ. สุราษฎร์ธานี และการออกแบบสอบถามกลุ่มผู้บริโภคนม จ. สุราษฎร์ธานี
- ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประมง บทความการประมง หรือเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ประกอบในการออกแบบการวิจัยและใช้ประกอบในการวิเคราะห์ ร่วมกับข้อมูล ปฐมภูมิ

3.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคนมใน จ.สุราษฎร์ธานี จำนวน 400 ชุดโดยการทำแบบสอบถาม นำแบบสอบถามไปถอดรหัส และป้อนข้อมูลเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป และการสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการแพะนม ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี จำนวน 5 แพ และแพะนมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- วิธีการตรวจสอบแบบสอบถาม โดยทำการตรวจสอบแบบสอบถามทุกชุด ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าข้อคำตอบสมบูรณ์ ถูกต้อง ในกรณีที่แบบสอบถามไม่สมบูรณ์จะทำการเก็บซ่อม ก่อนจะนำมาลงรหัส และป้อนข้อมูลเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวม

3.2.1 แบบสอบถาม

ด้านการวิเคราะห์ช่องทางตลาดนม และจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการทำประมงนม ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานีโดยทำการเก็บ

แบบสอบถามผู้ประกอบการ แพ้ประมง และกลุ่มผู้บริโภคปูม้า ตลอดจนข้อมูลด้านการผลิต เพื่อนำไปวิเคราะห์วิถีการตลาดของปูม้า และจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการทำประมงปูม้า

3.2.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

ใช้ในการสังเกตการประกอบการของแพประมงใน ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี เพื่อต้องการทราบถึงกระบวนการการรับซื้อและการขายปูม้า ช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการตลาดของผู้ประกอบการแพประมงปูม้าใน ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว มาทำการลงรหัสแบบสอบถาม ป้อนข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Window

- **สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Research)** ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในการศึกษาเกี่ยวกับช่องทางตลาดปูม้า และจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการทำประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานีที่ได้จากผู้ประกอบการแพประมงปูม้า และกลุ่มผู้บริโภคปูม้าใช้การวิเคราะห์ทางสถิติใน รูปของ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายผลของข้อมูลโดยนำเสนอในรูปตาราง
- **สถิติเชิงปริมาณ (Quantitative Research)** เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการทำประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)

แนวทางการดำเนินงาน

ในการวิจัยการวิเคราะห์ด้านการผลิต และการตลาดปุ๋ยน้ำ กรณีศึกษา ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี กลุ่มผู้วิจัยลงสำรวจพื้นที่และเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น และทดสอบแบบสอบถาม แล้วลงมือเก็บแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้นแบบสอบถามจึงแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประกอบอาชีพประมง
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับผู้ประกอบการประมง ใน จ. สุราษฎร์ธานี
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อปุ๋ยน้ำ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยอธิบายถึงสภาพทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ. สุราษฎร์ธานี เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก อาชีพเสริม เป็นต้น ใช้ข้อมูลปฐมภูมิ โดยการสังเกตสภาพทางสังคมของชาวประมงปูม้า ด้านกระบวนการทำประมงปูม้า จะใช้เครื่องมือทางสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบคำอธิบาย และในด้านช่องทางตลาดปูม้า จะศึกษาถึงการจัดจำหน่ายและการกระจายสินค้าของชาวประมงปูม้า โดยจะเป็นการแสดงถึงลักษณะการกระจายผลผลิตจากผู้ผลิตไปจนถึงผู้บริโภค และในการศึกษาถึงพฤติกรรมผู้บริโภคถึงสาเหตุของการซื้อปุ๋ยน้ำ เกณฑ์ในการตัดสินใจซื้อ และความพึงพอใจในการซื้อปุ๋ยน้ำ จะใช้เครื่องมือทางสถิติพรรณนา ได้แก่ การใช้สเกลให้คะแนนถึงความพอใจในการบริโภคปูม้า

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ในการวิเคราะห์ทางด้านต้นทุนผลตอบแทน ของการทำอาชีพประมงปูม้า นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) และด้านการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) โดยมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

การประเมินผล จะใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ร้อยละ ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าร่วมโครงการ
2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้ค่าเฉลี่ยวิเคราะห์ข้อมูลโดย วิเคราะห์ความคิดเห็น/ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย สถิตีค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) การวัดระดับความคิดเห็น กำหนดช่วงวัดดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

คะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20	หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40	หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60	หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80	หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลควบคู่กับการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ 2

บทที่ 4

ผลการศึกษา สรุป และข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา

งานวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการวิเคราะห์ด้านการเลี้ยง และการตลาดปูม้า (*Portunus pelagicus*) กรณีศึกษา ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม จำนวน 600 ชุด ซึ่งเนื้อหาในบทนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบาย โดยสามารถแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลเป็น 5 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของชาวประมงปูม้า
- ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์กระบวนการผลิต ต้นทุน ผลตอบแทน ของการทำประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี
- ส่วนที่ 3 ผู้ประกอบการแพประมงที่รับซื้อปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี
- ส่วนที่ 4 กลุ่มผู้บริโภคปูม้า ใน จ.สุราษฎร์ธานี
- ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ช่องทางตลาดปูม้า และจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการทำประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของชาวประมงปูม้า

1.1 บริบทของสภาพพื้นที่ ตำบลพุมเรียง

จังหวัดสุราษฎร์ธานีตั้งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทยบนฝั่งทะเลตะวันออกเป็นจังหวัดใหญ่ที่มีความสำคัญยิ่งจังหวัดหนึ่งของภาคใต้ตอนบน มีเนื้อที่ 12,891 ตารางกิโลเมตรหรือเท่ากับ 8,057,125 ไร่ ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีเนื้อที่มากเป็นอันดับที่ 10 ของประเทศ และมีเนื้อที่มากที่สุดในภาคใต้ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 635 กิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 18 อำเภอ

1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี อำเภอพุนพิน อำเภอกีร์รัฐนิยม อำเภอพนม อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอเกาะสมุย อำเภอดอนสัก อำเภอไชยา อำเภอท่าชนะ อำเภอท่าฉาง อำเภอบ้านนาสาร อำเภอ พระแสง อำเภอเวียงสระ อำเภอเคียนซา อำเภอบ้านตาขุน อำเภอเกาะพะงัน อำเภอบ้านนาเดิม อำเภอชัยบุรีและกิ่งอำเภอวิภาวดี

อำเภอไชยาเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ห่างจากตัวจังหวัดระยะทาง 66 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครระยะทางประมาณ 585 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 1,010 ตร.กม. (631,250 ไร่) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบร้อยละ 85 ของพื้นที่อำเภอทั้งหมด คิดเป็นเนื้อที่ 858.5 ตารางกิโลเมตร ภูเขาร้อยละ 10 ของพื้นที่อำเภอทั้งหมด คิดเป็นเนื้อที่ 101 ตารางกิโลเมตร แม่น้ำพื้นน้ำร้อยละ 5 ของพื้นที่อำเภอทั้งหมด คิดเป็นเนื้อที่ 50.5 ตารางกิโลเมตร อำเภอไชยาแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 ตำบล 54 หมู่บ้าน

ภาพที่ 5 แผนที่อำเภอไชยา

ที่มา : www.ampher.com

จากแผนที่อำเภอไชยาจะเห็นว่าจากอาณาเขตทางด้านตะวันออกของอำเภอไชยา ติดต่อกับทะเลคืออ่าวบ้านดอนมี 3 ตำบล คือ ตำบลตะกรบ ตำบลพุมเรียง และตำบลเลม็ด ดังนั้นอาชีพอีกอย่างหนึ่งของชาวไชยาคือการประมง ซึ่งนับได้ว่าเป็นอาชีพที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการประกอบอาชีพการเกษตรเลย โดยเฉพาะราษฎรที่อาศัยอยู่ริมทะเล ตั้งแต่เขตติดต่ออำเภอท่าชนะจนถึงเขต

อำเภอท่าฉาง ต่างก็ยึดอาชีพการประมงเป็นอาชีพหลัก คือการประมงตำบลตะกอบ พุมเรียง และตำบลเลม็ด แต่ที่หนาแน่นที่สุดได้แก่การประมงตำบลพุมเรียง

ตำบลพุมเรียง ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของ อำเภอไชยา อยู่ห่างจาก อ.เมืองฯ ประมาณ 60 กิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวเมืองไชยาประมาณ 6 กิโลเมตร อาณาเขตทิศเหนือ จรด ต.ตะกอบ ทิศใต้ จรด ทะเลอ่าวไทย ทิศตะวันออก จรด ทะเลอ่าวไทย ทิศตะวันตก จรด ต.ทุ่ง และ ต.เลม็ด อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี อ.ไชยา ประกอบไปด้วย 5 หมู่บ้าน ได้แก่

- หมู่ที่ 1 บ้านล่าง
- หมู่ที่ 2 บ้านหัวเลน
- หมู่ที่ 3 บ้านเหนือ
- หมู่ที่ 4 บ้านเหนือน้ำ
- หมู่ที่ 5 บ้านแหลมทราย

สภาพภูมิประเทศ

พื้นที่พุมเรียงเป็นชุมชนชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของอำเภอไชยา ตั้งอยู่จุดเหนือสุดของอ่าวบ้านดอน บริเวณปากคลองพุมเรียงใหญ่ มีสภาพเป็นที่ดอนจุดสูงกว่าระดับน้ำทะเล 10 เมตร พื้นที่ด้านตะวันออกมีลักษณะเป็นแหลมทรายซึ่งเกิดจากการทับถมของสินทรายมาเป็นเวลานาน การตั้งชุมชนในเขตเทศบาลรวมกลุ่มกันบริเวณริมคลองพุมเรียงเป็นส่วนใหญ่

สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบมรสุม มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อนจะเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน และฤดูฝนจะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนมกราคม

การประกอบอาชีพ

ลักษณะหรือประเภทของการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ของประชาชนในเทศบาลตำบลพุมเรียง ได้แก่ อาชีพประมง เป็นประมงขนาดเล็กเพื่อออกเรือหาปู ปลา บริเวณชายฝั่งเป็นส่วนใหญ่ส่วนมากเป็นคนมุสลิมที่ประกอบอาชีพนี้ และตั้งบ้านเรือนอยู่เกือบตลอดคลองพุมเรียง การประมงที่ทำอยู่เป็นอาชีพที่รายได้ไม่แน่นอน เพราะปีหนึ่ง ๆ สามารถออกเรือได้ประมาณ 5-6 เดือนเท่านั้น อีกทั้งยังมีการเลี้ยงปลาในกระชัง หอยแครง และกุ้งกุลาดำ อีกจำนวนหนึ่งด้วย ผลผลิตจากการประมงก่อให้เกิดการแปรรูปอาหารทะเล โดยทำเป็นโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลเพื่อส่งออกก่อให้เกิดการใช้แรงงานในพื้นที่ประมาณ 300 คน และยังมีที่ทำเป็นกิจการในครัวเรือนเพื่อจำหน่ายอีกส่วนหนึ่งด้วย

ชาวไชยาทำการประมงด้วยวิธีต่างๆกันออกไป ตั้งแต่ แห อวน ขนาดเล็กกริมน้ำตื้น จนถึงขนาดใช้เครื่องมือที่เกิดจากเทคโนโลยีสมัยใหม่เหมือนกับการประมงทั่วไปของไทย ปัจจุบันอาชีพใหม่ของชาวประมงคือการเลี้ยงหอยแครง หอยแมลงภู่

ภาพที่ 6 ภาพถ่ายทางอากาศพื้นที่อ่าวบ้านดอน

ที่มา : www.fisheries.go.th

1.2 ข้อมูลทั่วไปของชาวประมงปูม้า

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามหรือชาวประมงปูม้าใน ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา อาชีพ รายได้ เป็นต้น

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของชาวประมงปูม้า

ข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภคปูม้า	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	144	72.00
หญิง	56	28.00
อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	53	26.50
31-40 ปี	77	38.50
41-50 ปี	58	29.00
51 ปีขึ้นไป	12	6.00
ศาสนา		
พุทธ	185	92.50
อิสลาม	15	7.50
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	111	55.50
มัธยมศึกษาตอนต้น	57	28.50
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	29	14.50
อนุปริญญา/ปวส.	2	1.00
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	1	0.50
อาชีพเสริม		
ทำสวน/ทำไร่	12	6.00
ทำนา	2	1.00
เลี้ยงสัตว์	44	22.00
ค้าขาย	7	3.50
รับจ้างทั่วไป	46	23.00
ไม่มี	85	42.50
อื่น ๆ (รับราชการ พนักงานบริษัท ไม่ประกอบอาชีพเสริม)	4	2.00
ประสบการณ์ในการทำประมงปูม้า		
1 - 10 ปี	96	48.00
11 - 20 ปี	61	30.50

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของชาวประมงปูม้า (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภคปูม้า	จำนวน	ร้อยละ
21 - 30 ปี	34	17.00
31 - 40 ปี	6	3.00
41 ปีขึ้นไป	3	1.50
แหล่งความรู้ในการทำประมงปูม้า(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
สืบทอดจากบรรพบุรุษ	131	65.50
จากการเป็นลูกจ้าง	66	33.00
ศึกษาจากเพื่อนบ้าน	118	59.00
อื่นๆ (จากประสบการณ์)	4	2.00
สาเหตุในการทำอาชีพประมงปูม้า(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ตามบรรพบุรุษ	120	60.00
ทำตามเพื่อนบ้าน	42	21.00
รายได้ดี	102	51.00
ไม่มีทางเลือกในการประกอบอาชีพอื่น	88	44.00
เจ้าหน้าที่แนะนำ	18	9.00
ไม่ระบุสาเหตุ	4	2.00
รวม	400	100

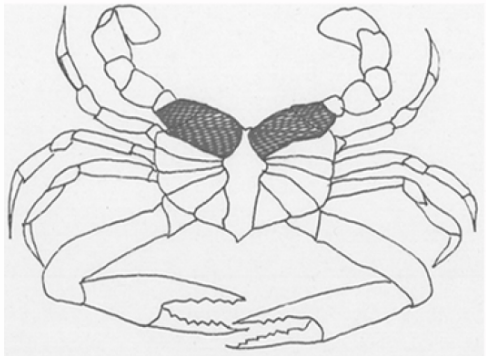
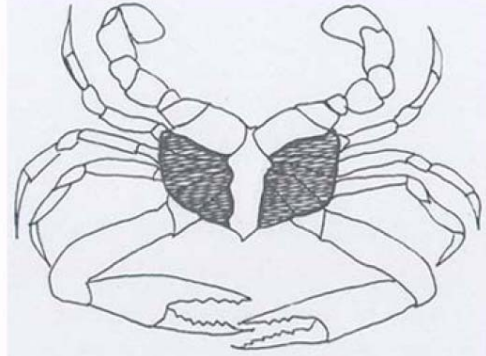
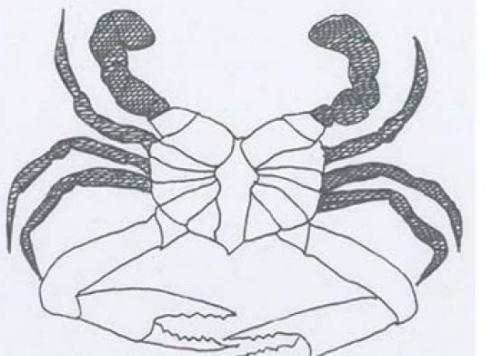
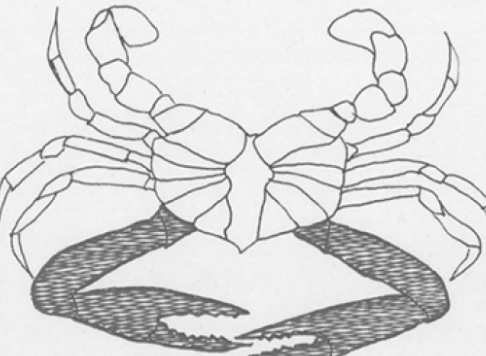
จากตารางเป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ประกอบการประมงปูม้าในตำบลพุมเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ชาวประมงปูม้าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 72.00 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 28.00 ชาวประมงปูม้ามีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.50 ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 92.5 และนับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 7.50 ทางด้านระดับการศึกษาของชาวประมงปูม้า อยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 55.50 ในส่วนของอาชีพเสริมพบว่า ไม่มีอาชีพเสริมนอกจากการทำประมงปูม้า คิดเป็นร้อยละ 42.50 รองลงมาคืออาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 23.00 ชาวประมงปูม้ามีประสบการณ์ในการทำประมงส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.00 ซึ่งได้รับความรู้ในการทำประมงปูม้าจากการสืบทอดจากบรรพบุรุษ คิดเป็นร้อยละ 65.50 รองลงมาคือศึกษาการทำประมงจากเพื่อนบ้าน และจากการเป็นลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 59.00 และ 33.00 ตามลำดับ ในด้านสาเหตุของการประกอบอาชีพประมงปูม้าคือ ทำตามบรรพบุรุษ คิดเป็นร้อยละ 60.00 สาเหตุรองลงมาคือ รายได้ดี คิดเป็นร้อยละ 51.00

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์กระบวนการผลิต ต้นทุน ผลตอบแทน ของการทำประมง ปูม้า ต. พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

กระบวนการผลิตปูม้า

ชาวประมงปูม้าในตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี กว่า 80% ประกอบอาชีพการทำประมงปูม้า เนื่องจาก เป็นแหล่งอาศัยของปูม้าที่สำคัญแห่งหนึ่ง “เนื้อปูม้าพุมเรียง” นั้นว่ากันว่าเป็นเนื้อปูม้าที่มีรสชาติ ดีกว่าปูม้าจากแหล่งอื่นๆ ส่วนใหญ่เรือที่ใช้ในการทำประมงปูม้าเป็นแบบ 4 สุนทรธรรมา ความยาวประมาณ 9 เมตร เครื่องมือประมงส่วนใหญ่ใช้ฉวนจมปู มีขนาดตาฉวน 3.5 เซนติเมตร สมาชิกในครัวเรือนทำประมง 2 คน แรงงานจากครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 78 และมีการจ้างแรงงานร้อยละ 22 มีอัตราค่าจ้างวันละ 100 บาทต่อวัน มีกระบวนการผลิตปูม้างดังนี้

1. ปูม้าที่จับได้ในพื้นที่ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา ชาวประมงจะรวบรวมเพื่อส่งต่อไปให้กับแพนในท้องถิ่น โดยรูปแบบการซื้อขายจะใช้ทั้งเงินสดและการให้เครดิตล่วงหน้าโดยการกู้ยืมเงินจากแพนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการทำการทำประมงและการดำรงชีวิตและชำระคืนในรูปแบบผลผลิต
2. แพนที่รับซื้อจะทำการคัดแยกตามขนาดตัวปูม้า โดยราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 92.50 บาท/กก. ถ้าปูม้ามีขนาด 12 ตัว/กก. ราคาที่แพนรับซื้อคือ 80บาท/กก. ขนาด 8-9 ตัว/กก. ราคาที่แพนรับซื้อคือ 95 บาท/กก. และถ้าขนาด 6 ตัว/กก. ราคาที่แพนรับซื้อคือ 105 บาท/กก. เป็นต้น
3. แพนจะนำปูม้าที่รับซื้อจะนำไปต้มทั้งตัวเพื่อรักษาคุณภาพเนื้อปู หลังจากนั้นจะใช้แรงงานคนในการแกะเนื้อปูแยกจำหน่ายโดยมีเนื้อกรรเชียง เนื้ออก เนื้อปูส่วนก้ามก้าม เนื้อปูส่วนนิ้ว โดยที่เนื้อปูแต่ละส่วนจะมีราคาจำหน่ายไม่เท่ากัน
4. นำเนื้อปูที่ได้บรรจุในกล่องพลาสติกแช่น้ำแข็งเพื่อขนส่งต่อไปยังโรงงานอุตสาหกรรม
5. ทางโรงงานอุตสาหกรรมจะทำการแปรรูป ทั้งเนื้อปูบรรจุกระป๋องและเนื้อปูแช่เย็นที่บรรจุภาชนะปรุงแต่ง (Pasteurized crab meat) เช่น เนื้อปูแช่น้ำเกลือ เนื้อปูสุก เพื่อจำหน่ายให้กับผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ

 เนื้อกรรเชียงปู (jumbo lump meat or lump meat) เป็นเนื้อปูส่วนที่อยู่ติดกับขาว่ายน้ำ	 เนื้ออก (special meat) เป็นเนื้อปูที่ได้จากบริเวณส่วนลำตัวของปู
 เนื้อปูส่วนนิ้ว (leg meat) เป็นเนื้อปูเฉพาะส่วนข้อและส่วนนิ้ว	 เนื้อปูส่วน้าม (claw meat) เป็นเนื้อปูส่วน้าม คีบ และปล้องที่ติดกับ้ามปูปล้องที่ 1 และปล้องที่ 2 อาจมีส่วนของ้ามปู และ/หรือแผ่นไคตินติดอยู่

ภาพที่ 7 ส่วนประกอบของเนื้อปูม้า

ต้นทุน ผลตอบแทน ของการทำประมงปูม้า

ตารางที่ 6 ต้นทุน ผลตอบแทน และกำไรสุทธิ ของชาวประมงปูม้า

รายการ	ต้นทุน-ผลตอบแทน			
	เป็นตัวเงิน	ไม่เป็นตัวเงิน	จำนวน(บาท/ปี)	ร้อยละ
ต้นทุนคงที่				
ค่าเรือ	44,512.90	-	44,512.90	8.59
ค่าเครื่องยนต์	17,733.21	-	17,733.21	3.42
ค่าเครื่องมือบอกตำแหน่ง	2,302.31	-	2,302.31	0.44
ค่าวิทยุสื่อสาร	1,150.31	-	1,150.31	0.22
ค่ากล่อง/ถังพลาสติก	214.95	-	214.95	0.04
ค่าถังกักน้ำ	83.84	-	83.84	0.02
ค่าตะกร้า	344.46	-	344.46	0.07
ค่าแบตเตอรี่	1,566.94	-	1,566.94	0.30
ค่าหลอดไฟ	276.53	-	276.53	0.05
ค่าเครื่องทำออกซิเจน	330.85	-	330.85	0.06
ต้นทุนผันแปร				
ค่าแรงงาน	48,000.00	48,000.00	96,000.00	18.52
ค่าวัสดุ				
ค่าอวนปู	9,008.02	-	9,008.02	1.74
ค่าอวนปลา	14,174.58	-	14,174.58	2.74
ค่าลอบ	57,843.46	-	57,843.46	11.16
ค่าอื่นๆ	7,333.33	-	7,333.33	1.42
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	108,045.00	-	108,045.00	20.85
ค่าน้ำมันหล่อลื่น	7,865.87	-	7,865.87	1.52
ค่าอาหาร	24,245.40	-	24,245.40	4.68
ค่าขนส่ง	16,327.66	-	16,327.66	3.15
ค่าซ่อมแซมเรือ	18,094.62	-	18,094.62	3.49
ค่าซ่อมแซมเครื่องยนต์	15,519.30	-	15,519.30	2.99
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	14,124.20	-	14,124.20	2.73
หนี้สิน	61,142.86	-	61,142.86	11.80
ต้นทุนรวม(ต่อปี)	470,240.60	48,000	518,240.60	100.00

ตารางที่ 6 ต้นทุน ผลตอบแทน และกำไรสุทธิ ของชาวประมงปูม้า (ต่อ)

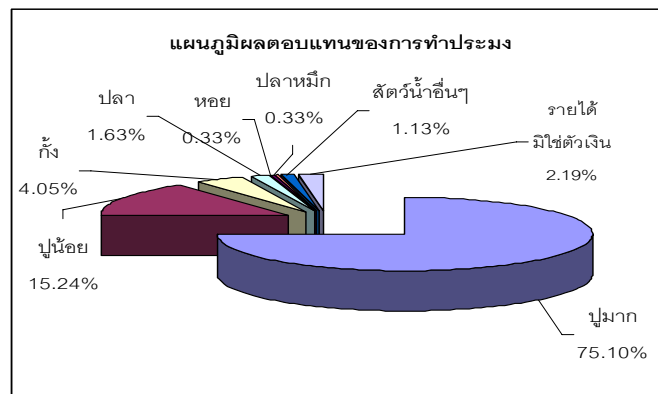
รายการ	ต้นทุน-ผลตอบแทน		จำนวน(บาท/ปี)	ร้อยละ
	เป็นตัวเงิน	ไม่เป็นตัวเงิน		
ผลตอบแทน				
รายได้จากปูช่วงปริมาณจับปูมาก	755,911.50	-	755,911.50	75.02
รายได้จากปูช่วงปริมาณจับปูน้อย	153,306.10	-	153,306.10	15.22
รายได้จากกุ้ง	40,765.80	-	40,765.80	4.05
รายได้จากปลา	16,456.70	-	16,456.70	1.63
รายได้จากหอย	3,310.05	-	3,310.05	0.33
รายได้จากปลาหมึก	3,354.20	-	3,354.20	0.33
รายได้จากสัตว์น้ำอื่นๆ	11,388.00	-	11,388.00	1.13
รายได้ที่มีใช้ตัวเงิน	-	23,114.67	23,114.67	2.29
ผลตอบแทนรวม(ต่อปี)	984,492.35	23,114.67	1,007,607.02	100.00
กำไร (ขาดทุน)	514,251.75	-24,885.33	489,366.42	-
กำไร(ขาดทุน)/ต่อเดือน	42,854.31		40,780.54	-
กำไร (ขาดทุน) : ประมงปูม้า	438,977.00	-24,885.33	414,091.67	-
กำไร(ขาดทุน)/ต่อเดือน	36,581.42		34,507.64	-

ต้นทุนรวม ในการทำประมงปูม้า ตำบลพุมเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ต้นทุนรวมในการทำประมงปูม้า คือ 518, 240.60 บาท/ปี โดยที่มีต้นทุนรวมที่เป็นตัวเงิน 470,240.60 บาท/ปี ต้นทุนรวมที่ไม่เป็นตัวเงิน คิดเป็น 48,000 บาท/ปี ในส่วนของต้นทุนประกอบไปด้วยต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร

ด้านต้นทุนคงที่ ประกอบด้วย เรือ เครื่องยนต์ เครื่องมือบอกตำแหน่ง วิทยุสื่อสาร กล้อง/ถังพลาสติก ถังน้ำ ตะกร้า แบตเตอรี่ หลอดไฟ และเครื่องทำออกซิเจน โดยที่ค่าเรือมีมูลค่าสูงสุด คือ 44,512.90 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 8.59 ของต้นทุนรวม

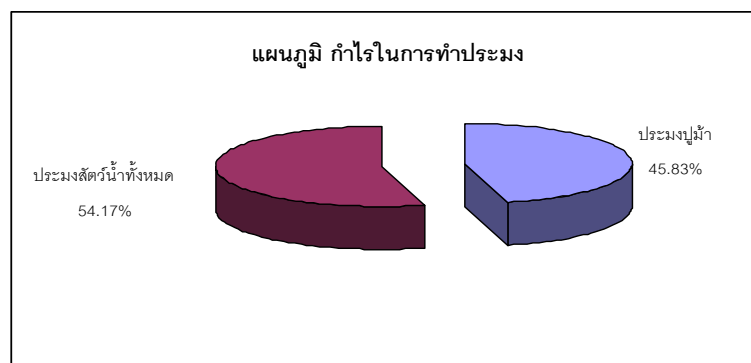
ด้านต้นทุนผันแปร ประกอบด้วย ค่าแรงงานค่าวัสดุ เช่น วนปู วนปลา ลอบ และอื่นๆ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าน้ำมันหล่อลื่น ค่าอาหาร ค่าขนส่ง ค่าซ่อมแซมเรือ ค่าซ่อมแซมเครื่องยนต์ ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ หนี้สิน โดยที่ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงมีมูลค่าสูงสุด คือ 108,045.00 บาท/ปี หรือคิดเป็นร้อยละ 20.85 ของต้นทุนรวม รองลงมาคือ ค่าแรงงานมีมูลค่า 96,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 18.52 ของต้นทุนรวม โดยค่าแรงงานที่เป็นตัวเงิน คือ 48,000 บาท/ปี และค่าแรงงานที่ไม่เป็นตัวเงิน คือ 48,000.00 บาท/ปี ในด้านเครื่องมือในการทำประมง พบว่า ลอบ มีต้นทุนผันแปรที่มากที่สุด คือ 57,843.46 บาท/ปี หรือคิดเป็นร้อยละ 11.16 ของต้นทุนรวม

ผลตอบแทน ในการทำประมงปูม้า ประกอบไปด้วย รายได้จาก ปูม้า กุ้ง หอย ปลา ปลาหมึก และสัตว์น้ำอื่นๆ พบว่าผลตอบแทนรวมมีค่า 1,007,607.02 บาท/ปี โดยที่ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน คือ 984,492.35 บาท/ปี และผลตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงิน คือการที่นำสัตว์น้ำที่จับได้มาบริโภคในครัวเรือน และแจกเพื่อนบ้าน 23,114.67 บาท/ปี รายได้จากการทำประมงปูม้าทั้งในช่วงปริมาณที่จับปูมาก และจับปูน้อย มีมูลค่าทั้งหมด คือ 909,217.60 บาท/ปี หรือคิดเป็นร้อยละ 90.24 ของผลตอบแทนรวม รายได้ที่รองลงมาคือ รายได้จากกุ้ง มีมูลค่า 40,765.80 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 4.05 ของผลตอบแทนรวม

ภาพที่ 8 ผลตอบแทนของการทำประมง

กำไร ในกรณีที่ทำประมงปูม้าอย่างเดียว พบว่า มีกำไร 414,091.67 บาท/ปี หรือคิดเป็น 34,507.64 บาท/เดือน ส่วนในกรณีที่ทำประมงสัตว์น้ำชนิดอื่นด้วย พบว่า มีกำไร 489,366.42 บาท/ปี หรือคิดเป็น 40,780.54 บาท/เดือน

ภาพที่ 9 กำไรในการทำประมง

ส่วนที่ 3 ผู้ประกอบการแพประมงที่รับซื้อปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

จำนวนแพประมงที่รับซื้อปูม้าใน ต.พุมเรียง มีจำนวน 5 แพ คือ แพวัชระ แพจุ่ม แพโกแก้ว แพกันยา และแพวิยะ ดังมีข้อมูลดังนี้

แพวัชระ แพวัชระเป็นแพขนาดกลางที่อยู่ในพื้นที่ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยที่แพดังกล่าวจะรับซื้อปูม้าจากชาวประมงโดยตรง เมื่อชาวประมงนำปูม้ามาขายที่แพ ทางแพจะทำการคัดแยกตามขนาดของตัวปูม้า แล้วทำการแปรรูปสินค้าโดยการต้มปูม้าให้สุก หลังจากนั้นจะให้คนงานที่ทำงานอยู่ในแพทำการแกะเนื้อปูม้า บรรจุถุง แขน้ำแข็งเพื่อรอจำหน่ายต่อไป โดยคนงานจะได้รับค่าตอบแทนตามจำนวนเนื้อปูม้าที่แกะได้ เมื่อได้เนื้อปูแกะที่มีการแยกประเภทแล้ว ทางแพจะแบ่งเนื้อปูออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกจะไปส่งให้กับโรงงานอุตสาหกรรม (โรงงานพื้ช่า ซีฟู้ดส์) และส่วนที่เหลือจะนำไปส่งให้พ่อค้าส่งในตลาดกลางที่กรุงเทพมหานคร

แพจุ่ม เป็นแพขนาดกลางที่รับซื้อปูม้าในตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี บริหารโดยนางหทัย ศรีนาค แพจุ่มจะรับซื้อปูม้าจากชาวประมงโดยตรง เมื่อชาวประมงนำปูม้ามาขายที่แพ ทางแพจะทำการคัดแยกตามขนาดของตัวปู ทำการแปรรูปสินค้าโดยการต้มปูม้าให้สุก หลังจากนั้นจะให้คนงานที่ทำงานอยู่ในแพทำการแกะเนื้อปูม้า บรรจุในกระป๋องพลาสติก แขน้ำแข็งเพื่อรอจำหน่ายต่อไป โดยคนงานจะได้รับค่าตอบแทนตามจำนวนเนื้อปูม้าที่แกะได้ เมื่อได้เนื้อปูแกะที่มีการแยกประเภทแล้ว ทางแพจะแบ่งเนื้อปูม้าที่ได้ออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกจะนำส่งให้กับแพปลา ว.สุภาพร ตั้งอยู่เลขที่ 59/2 หมู่ที่ 3 ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ. สุราษฎร์ธานี ที่เหลือจะนำไปส่งให้พ่อค้าส่งในตลาดกลางที่กรุงเทพมหานคร

แพกันยา จะแปรรูปปูม้าแตกต่างจากแพอื่น ๆ ในตำบลพุมเรียง แพกันยาเมื่อรับซื้อปูม้าจากชาวประมงแล้วจะนำปูม้ามาต้มและส่งจำหน่ายตัวปูให้กับโรงงานอุตสาหกรรมโดยไม่แกะเนื้อ เนื่องจากทางแพเป็นแพขนาดเล็ก คนงานมีจำนวนไม่มาก ประกอบกับการแกะเนื้อค่อนข้างทำได้ยาก ดังนั้นทางแพจึงตัดสินใจต้มปูม้าแล้วจำหน่ายต่อให้กับโรงงานอุตสาหกรรมทันที ราคารับซื้อปูม้า 10 ตัวต่อกิโลกรัม ราคา 90 บาท เมื่อต้มแล้วนำไปส่งโรงงานจะจำหน่ายได้กิโลกรัมละ 140 – 150 บาท ปริมาณที่ส่งครั้งละประมาณ 1,000 ตัน โรงงานที่รับซื้อได้แก่โรงงานสงขลาแคนนิ่ง

แพโกแก้ว เป็นแพขนาดกลางที่อยู่ในพื้นที่ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยที่แพดังกล่าวจะรับซื้อปูม้าจากชาวประมงโดยตรง เมื่อชาวประมงนำปูม้ามาขายที่แพ ทางแพจะทำการคัดแยกตามขนาดของตัวปูม้า และทำการแปรรูปสินค้าโดยการต้มปูม้าให้สุก หลังจากนั้นให้

คนงานที่ทำงานอยู่ในแพทำการแกะเนื้อปูม้า บรรจุลง แช่น้ำแข็งเพื่อรอจำหน่ายต่อไป โดยคนงานจะได้รับค่าตอบแทนตามจำนวนเนื้อปูม้าที่แกะได้ เมื่อได้เนื้อปูแกะที่มีการแยกประเภทแล้ว ทางแพจะแบ่งเนื้อปูออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกจะส่งไปให้กับโรงงานอุตสาหกรรม (โรงงานพื้ยา ซีฟู๊ดส์) และส่วนที่เหลือจะนำไปส่งให้พ่อค้าส่งในตลาดกลางที่กรุงเทพมหานคร

แพวียะ จากแพปูที่เคยรับซื้อปูม้าในตลาดพุมเรียง ปัจจุบันแพวียะเป็นโรงงานแกะปูที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีโรงงานซื้อวียะครบโปรดักส์ จำกัด ผลิตและจำหน่ายสินค้าภายในประเทศ และบริษัท วียะอินเตอร์เทรด 2003 จำกัด ที่ดูแลเรื่องการส่งออกสินค้าต่างประเทศ นอกจากนี้จะรับซื้อปูม้าจากชาวประมงแล้วที่วียะก็ยังมีโรงต้มปูขนาดใหญ่ และโรงงานที่แกะปูที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล GMP, HACCP, ISO 9001 : 2000 จำหน่ายปูม้าแปรรูปทั้งในและต่างประเทศ และยังมีตราสินค้าเป็นของตัวเองชื่อ “ปูสดชาวเล” จำหน่ายปูม้าแปรรูปพาสเจอร์ไรท์ในห้างสรรพสินค้าชั้นนำทั่วประเทศ การรับซื้อปูม้าจากชาวประมงทางวียะจะมีแพขนาดเล็กมารับซื้อปูม้าในตลาดพุมเรียง และให้ชาวประมงนำมาขายโดยตรงที่หน้าโรงงาน (ราคาซื้อปูจะใกล้เคียงกับแพอื่น ๆ ในพื้นที่พุมเรียง) หลังจากนั้นนำปูม้าไปเข้าโรงงานต้มและแกะเนื้อ บรรจุกระป๋องและเตรียมจำหน่ายต่อไป ช่องทางการจัดจำหน่ายเนื้อปูม้าแกะจะมี 2 รูปแบบ ดังนี้

1. ตลาดในประเทศ ปูม้าที่จำหน่ายในตลาดในประเทศคิดเป็น 30% ของปริมาณการจำหน่ายทั้งหมด จะจำหน่ายสินค้าภายใต้ตรา “ปูสดชาวเล” โดยจะใช้ช่องทางการจัดจำหน่ายหนึ่งระดับ ผ่านคนกลางคือ ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ ได้แก่ บิ๊กซี โลตัส และจำหน่ายผ่านร้านสาขาของวียะเองที่กรุงเทพมหานคร นอกจากนั้นยังจำหน่ายปูม้าไปยังตลาดสดที่เยาวราชและวงเวียนใหญ่ และตลาดดังกล่าวจะกระจายไปยังพ่อค้าปลีกและลูกค้าต่อไป

2. ตลาดต่างประเทศ คิดเป็น 70% ของปริมาณการจำหน่ายทั้งหมด เนื้อปูม้าแกะที่ส่งออกจะบรรจุในรูปของปูม้าอัดกระป๋อง และใช้ตราสินค้าของต่างประเทศ เป็นการดำเนินงานในลักษณะของการการจ้างผลิต ตลาดส่งออกที่สำคัญคือประเทศสหรัฐอเมริกา และคาดว่าในอนาคตจะขยายตลาดไปยังยุโรปและญี่ปุ่น เนื่องจากว่าเป็นตลาดที่มีการบริโภคปูม้าเช่นกัน ประกอบกับล่าสุดทางวียะก็ได้รับการรับรองมาตรฐาน BRC ทำให้สามารถส่งออกอาหารทะเลไปยังประเทศในสหภาพยุโรปได้ ซึ่งจะทำให้ช่องทางการจัดจำหน่ายสามารถทำได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำหรับชิ้นส่วนปูม้าที่เหลือจากการแปรรูปแล้ว คือ กากปูและกระดองปู ทางโรงงานจะส่งออกไปต่างประเทศเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการทำน้ำหอมและเครื่องสำอางค์ ส่วนน้ำที่เหลือจากการต้มปูส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น เพื่อใช้ทำเป็นน้ำซุป

โดยภาพรวมของแพะประมงที่รับซื้อปูม้าในตำบลพุมเรียง จะรับซื้อปูม้าโดยตรงจากชาวประมงปูม้า โดยมีการลงทุนให้ก่อน เช่น ให้เงินกู้ยืมไปลงทุน ซื้อเครื่องมือในการทำประมง ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น แล้วชาวประมงต้องส่งปูม้าให้กับแพะนั้น เมื่อชาวประมงนำปูม้ามาขายที่แพ ทางแพะจะทำการคัดแยกตามขนาดของตัวปูม้า แล้วทำการแปรรูปสินค้าโดยการต้มปูม้าให้สุก ทำการแกะเนื้อปูม้าบรรจุถุง แช่น้ำแข็งเพื่อรอจำหน่ายต่อไป ส่วนใหญ่จะส่งให้กับโรงงาน มีบางส่วนนำไปส่งให้พ่อค้าส่งในตลาดกลางที่กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 7 ข้อมูลทางด้านราคาที่ได้รับซื้อในตำบลพุมเรียง

รูปแบบในการรับซื้อ	ราคาเฉลี่ย(บาท)
เนื้อกรรเชียง เกรดเอ	1,050
เนื้ออก	350
หัวกล้วย (ชิ้นอก)	400
เนื้อก้าม	200
เนื้อนิ้ว	150
ราคาที่แพะรับซื้อ	
12 ตัว/กก.	80
11 ตัว/กก.	85
10 ตัว/กก.	90
8-9 ตัว/กก.	95
7 ตัว/กก.	100
6 ตัว/กก.	105
ราคาเฉลี่ย	92.50

หมายเหตุ : ราคาซื้อขายจะเปลี่ยนแปลงไปตามกลไกของตลาด

: ข้อมูล กันยายน 2550

ราคาที่แพะประมงในพื้นที่ตำบลพุมเรียงปูม้ามีราคาเฉลี่ย 92.50 บาท/กก. โดยที่ ถ้าขนาดปูม้า 6 ตัว/กก. จะรับซื้อในราคา 105 บาท/กก. รองลงมาถ้าขนาด 7 ตัว/กก. จะรับซื้อในราคา 100 บาท/กก. ถ้าปูม้ามีขนาดเล็ก คือขนาด 12 ตัว/กก. จะรับซื้อในราคา 80 บาท/กก. ทางแพะจะนำปูม้าไปต้มแล้วแกะเนื้อ โดยที่เนื้อกรรเชียง เกรดเอ มีราคา 1,050 บาท/กก. เนื้ออก มีราคา 350 บาท/กก. หัวกล้วย (ชิ้นอก) มีราคา 400 บาท/กก. เนื้อก้าม มีราคา 200 บาท/กก. และเนื้อนิ้ว มีราคา 150 บาท/กก.

ในการทำวิจัยครั้งนี้ได้ทำการสำรวจแพประมงปูม้านอกพื้นที่ตำบลพุมเรียง จำนวน 10 แพ โดยมีแพประมงปูม้าใน อ.กาญจนดิษฐ์ จำนวน 4 แพ มีขนาดเล็ก ส่วนใหญ่มีการแปรรูปโดยการแกะเนื้อ แล้วบรรจุถุง แช่น้ำแข็ง ส่งไปจำหน่ายที่ แพ ว.สุภาพร และขายปลีกที่ตลาดในเมือง ใน อ.ดอนสัก มีจำนวน 4 แพ เป็นแพขนาดใหญ่ 2 แพ และขนาดเล็ก 2 แพ แพขนาดใหญ่ใช้เรือขนาดใหญ่ ใช้ลอบในการจับปูม้า และรับซื้อปูม้าจากเรืออวนลากด้วยทำให้ปูม้าไม่สด และส่งขายไปยังโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ส่วนใน ต.บางใบไม้ อ.เมือง ทำการแกะเนื้อ ส่งแพ ว.สุภาพร และส่งขายที่ตลาดสดเทศบาล ราคาปูม้าที่รับซื้อส่วนใหญ่ ถ้าปูม้า ขนาด 6-10 ตัว/กก. มีราคาเฉลี่ย 70 บาท/กก. ถ้าขนาด 11-15 ตัว/กก. มีราคาเฉลี่ย 40 บาท/กก. เมื่อแกะเนื้อปู บรรจุถุง แล้วราคาที่ส่งไปจำหน่ายดังนี้ ราคาเนื้อกระเทียม 560 บาท/กก. เนื้อผง มีราคา 220 บาท/กก. เนื้อก้าม มีราคา 190 บาท/กก. และเนื้อหัว มีราคา 80 บาท/กก.

ตารางที่ 8 ข้อมูลทางแพประมงปูม้านอกพื้นที่ตำบลพุมเรียง จ.สุราษฎร์ธานี

ชื่อแพ	ที่ตั้ง	ขนาดแพ	การประกอบการ	การจำหน่าย
1. แพวิรุฬ เนติธรรมกุล	อ.กาญจนดิษฐ์	ขนาดเล็ก	แปรรูปสินค้าโดยการต้มปูม้าขายตัวและแกะเนื้อ บรรจุถุง	ส่งแพ ว.สุภาพร
2. แพปากี	อ.กาญจนดิษฐ์	ขนาดเล็ก	แปรรูปสินค้าโดยการต้มปูม้าขายตัว	ส่งแพ ว.สุภาพร
3. แพยู้ย	อ.กาญจนดิษฐ์	ขนาดเล็ก	แปรรูปสินค้าโดยการต้มปูม้าขายตัว	ส่งแพโกแก้ว ต.พุมเรียง
4. เจ็ฮ้อย	อ.กาญจนดิษฐ์	ขนาดเล็ก	แปรรูปสินค้าโดยการแกะเนื้อ บรรจุถุง	ขายปลีกที่ตลาดในเมือง
5. แพบุญล้อม	อ.ดอนสัก	ขนาดใหญ่	ขายตัว และแกะเนื้อบรรจุถุง	โรงงานแกรนด์ เบย์ จ. ชุมพร โรงงานออกิน็อต จ.นครศรีธรรมราช แพ ว.สุภาพร
6. แพवासนา	อ.ดอนสัก	ขนาดกลาง	แกะเนื้อ บรรจุถุง	ส่งแพ ว.สุภาพร
7. แพแนน	อ.ดอนสัก	ขนาดกลาง	แกะเนื้อ บรรจุถุง	ส่งแพ ว.สุภาพร
8. แพนิติ	อ.ดอนสัก	ขนาดใหญ่	แกะเนื้อ บรรจุกระป๋อง	โรงงานฟิลลิป กรุงเทพมหานคร
9. แพฟี่อุ	อ.เมือง	ขนาดกลาง	แกะเนื้อ ขายตัวในตลาดสดเทศบาล	ส่งแพ ว.สุภาพร จำหน่ายเอง
10. แพเหียง	อ.เมือง	ขนาดเล็ก	แกะเนื้อ	ส่งแพ ว.สุภาพร

ส่วนที่ 4 กลุ่มผู้บริโภคปูม้า ใน จ.สุราษฎร์ธานี

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามหรือผู้บริโภคปูม้า ใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี แบบสอบถามจำนวน 400 ชุด ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พฤติกรรมการบริโภคปูม้า และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อปูม้า

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภคปูม้า

ข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภคปูม้า	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	165	41.25
หญิง	235	58.77
อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	267	66.75
31-40 ปี	77	19.25
41-50 ปี	45	11.25
51 ปีขึ้นไป	11	2.75
อาชีพ		
เกษตรกรรวม	42	10.50
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	96	24.00
พนักงานบริษัท	69	17.25
ค้าขายส่วนตัว	62	15.50
รับจ้าง	31	7.75
อื่น ๆ	100	25.00
รายได้ต่อเดือน (รวมเงินเดือนและรายได้จากแหล่งอื่น)		
น้อยกว่า 5,000 บาท	71	17.75
5,001 – 10,000 บาท	147	36.75
10,001 – 15,000 บาท	74	18.50
15,001 – 20,000 บาท	40	10.00
20,001 – 25,000 บาท	20	5.00
มากกว่า 25,001 บาท	48	12.00
รวม	400	100

จากตารางพบว่า ผู้บริโภคปูม้าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.77 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 41.25 ผู้บริโภคปูม้ามีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.75 ด้านอาชีพ ส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 24.00 รองลงมาคือ อาชีพพนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 17.25 และผู้บริโภคมีรายได้ต่อเดือนรวมเงินเดือนและรายได้จากแหล่งอื่น มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.75 รองลงมาคือ มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.50

ตารางที่ 10 พฤติกรรมการบริโภคปูม้า

พฤติกรรมการบริโภคปูม้า	จำนวน	ร้อยละ
ความถี่ในการบริโภคปูม้าต่อเดือน		
หนึ่งครั้ง	150	37.50
สองครั้ง	60	15.00
สามครั้ง	32	8.00
สี่ครั้ง	11	2.75
ห้าครั้ง	10	2.50
ไม่ระบุ	137	34.25
แหล่งซื้อปูม้า		
แปรรูป	50	12.50
ตลาดสด	297	74.25
ห้างสรรพสินค้า	11	2.75
ไม่ระบุ	42	10.50
วิธีการบริโภคปูม้า		
ซื้อปูม้าไปปรุงเอง	290	72.50
ซื้อที่ปรุงสำเร็จรูป	29	7.25
ทานที่ร้านอาหาร/ภัตตาคาร	71	17.75
ไม่ระบุ	10	2.50
การเลือกซื้อปูม้า		
ปูม้าสด	367	91.75
เนื้อปูม้าแกะ	23	5.75
เนื้อปูบรรจุกระป๋อง	0	0.00
ไม่ระบุ	10	2.50

ตารางที่ 10 พฤติกรรมการบริโภคปุ๋ย (ต่อ)

พฤติกรรมการบริโภคปุ๋ย	จำนวน	ร้อยละ
ซื้อปุ๋ยมาครั้งละ		
หนึ่งกิโลกรัม	179	44.75
สองกิโลกรัม	148	37.00
สามกิโลกรัม	36	9.00
ไม่ระบุ	37	9.25
ขนาดของปุ๋ยที่เลือกซื้อ		
ขนาด 3 ตัว ต่อ 1 กิโลกรัม	187	46.75
ขนาด 3-5 ตัว ต่อ 1 กิโลกรัม	166	41.50
ขนาด 5-10 ตัว ต่อ 1 กิโลกรัม	30	7.50
ไม่ระบุ	17	4.25
เหตุผลในการบริโภคปุ๋ย(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ราคาถูก	32	8.00
รสชาติ	221	55.25
มีความสด	138	34.50
มีคุณค่าทางโภชนาการ	68	17.00
นำมาปรุงอาหารได้หลายอย่าง	67	16.75
ไม่ระบุ	35	8.75
ราคาเฉลี่ยในการซื้อปุ๋ย		
น้อยกว่า 60 บาท	50	12.50
61-90 บาท	33	8.25
91-120 บาท	126	31.50
121-150 บาท	78	19.50
151-180 บาท	19	4.75
181-210 บาท	28	7.00
มากกว่า 211 บาท	66	16.50
ความเหมาะสมของราคาปุ๋ยในปัจจุบัน		
สูงเกินไป	186	46.50
เหมาะสม	193	48.25

ตารางที่ 10 พฤติกรรมการบริโภคปุ๋ย (ต่อ)

พฤติกรรมการบริโภคปุ๋ย	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำเกินไป	3	0.75
ไม่ระบุ	18	4.50
ราคาที่เหมาะสมของปุ๋ย		
น้อยกว่า 60 บาท	82	20.50
61-90 บาท	79	19.75
91-120 บาท	147	36.75
121-150 บาท	46	11.50
151-180 บาท	4	1.00
181-210 บาท	17	4.25
มากกว่า 211 บาท	25	6.25
รวม	400	100

จากตาราง พบว่า พฤติกรรมการบริโภคปุ๋ยจากแบบสอบถามผู้บริโภค มีความถี่ในการบริโภคปุ๋ยต่อเดือน ประมาณ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.50 และรองลงมาคือบริโภคปุ๋ยประมาณ 2 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 15 แต่พบว่ามีผู้บริโภค 2 หรือ 3 เดือนต่อครั้ง เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 34.25 ด้านแหล่งซื้อปุ๋ยส่วนใหญ่ผู้บริโภคซื้อที่ตลาดสด คิดเป็นร้อยละ 74.25 และรองลงมาคือซื้อที่แพะระมุง คิดเป็นร้อยละ 12.50 ผู้บริโภคปุ๋ยมีวิธีการบริโภค คือ ซื้อปุ๋ยไปปรุงเอง คิดเป็นร้อยละ 72.50 และรับประทานที่ร้านอาหาร/ภัตตาคาร คิดเป็นร้อยละ 17.75 ผู้บริโภคปุ๋ยมีวิธีการเลือกซื้อโดยส่วนใหญ่ซื้อเป็นปุ๋ยมาตรฐาน 91.75 และเนื้อปุ๋ยแกละ คิดเป็นร้อยละ 5.75 และเลือกซื้อครั้งละหนึ่ง กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 44.75 และเลือกซื้อครั้งละสองกิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 37.00 ขนาดที่ผู้บริโภคเลือกซื้อส่วนใหญ่มีขนาดประมาณ 3 ตัวต่อ 1 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 46.75 ขนาดรองลงมาคือ ประมาณ 3-5 ตัวต่อ 1 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 41.50 ด้านเหตุผลที่ผู้บริโภคเลือกบริโภคปุ๋ย เพราะ ราคาดี คิดเป็นร้อยละ 55.25 เหตุผลรองลงมาคือปุ๋ยมีความสด คิดเป็นร้อยละ 34.50 ด้านราคาเฉลี่ยที่ผู้บริโภคซื้อประมาณ 91-120 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.50 และผู้บริโภคปุ๋ยมีความเห็นว่าราคาปุ๋ยมีความเหมาะสมแล้ว คิดเป็น 48.25 และผู้บริโภคคิดวราราคาปุ๋ยที่เหมาะสมคืออยู่ที่ 91-120 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.75

ตารางที่ 11 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อปูม้า

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)			
1. ปูม้ามีรสชาติหวาน อร่อย	4.13	0.81	มาก
2. ความสด/สะอาดของปูม้า	4.04	0.85	มาก
3. ปูม้ามีคุณค่าทางอาหารสูง	3.82	0.85	มาก
4. สามารถนำไปปรุงอาหารได้หลายชนิด	3.80	0.99	มาก
5. สามารถหาซื้อปูม้าได้ทุกฤดูกาล	3.28	0.98	ปานกลาง
6. ผลิตภัณฑ์จากปูม้ามีให้เลือกหลายประเภท เช่น เนื้อปูแกะ ก้ามปู ปูสด เนื้อปูบรรจุกระป๋อง	3.48	1.04	มาก
ด้านราคา (Price)			
7. ปูม้าที่ซื้อมีราคาเหมาะสม	3.36	0.95	ปานกลาง
8. มีหลายราคาแล้วแต่ขนาดของปูม้า	3.69	0.87	มาก
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)			
9. หาซื้อได้ง่าย มีจำหน่ายทั่วไป	3.43	1.03	มาก
ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)			
10. มีการประชาสัมพันธ์จากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง	2.70	1.10	ปานกลาง
11. มีการจัดงาน ออกร้านเพื่อส่งเสริมการตลาด ให้ปูม้าเป็นที่รู้จักมากขึ้น	2.81	1.16	ปานกลาง
12. การชักชวน/จูงใจให้ซื้อปูม้าของผู้ขาย	2.98	1.08	ปานกลาง
รวม	3.46	0.98	มาก

จากตารางด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อปูม้าของผู้บริโภค พบว่า โดยภาพรวมผู้บริโภคปูม้ามีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.46$, S.D. =0.98) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อปูม้าอยู่ในระดับมาก คือ ปูม้ามีรสชาติหวาน อร่อย ($\bar{X} = 4.64$, S.D.=0.81) รองลงมา คือ ความสด/สะอาดของปูม้า ($\bar{X} = 4.04$, S.D.=0.85) แต่พบว่าปัจจัยด้านฤดูกาลในการหาซื้อปูม้าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$, S.D.=0.98) ด้านราคา (Price) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อปูม้าด้านราคาในระดับมาก คือ มีหลายราคาแล้วแต่ขนาดของปูม้า ($\bar{X} = 3.69$, S.D.=0.87) แต่ปัจจัยด้านปูม้าที่ซื้อมีราคาเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D.=0.95) ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อปูม้าด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) อยู่ในระดับมาก คือ หาซื้อได้ง่าย มีจำหน่ายทั่วไป ($\bar{X} = 3.43$,

S.D.=1.03) และทางด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ทุกปัจจัยมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อปูม้าในระดับปานกลาง คือ มีการประชาสัมพันธ์จากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=2.70$, S.D.=1.10) มีการจัดงาน ออกร้านเพื่อส่งเสริมการตลาดให้ปูม้าเป็นที่รู้จักมากขึ้น ($\bar{X}=2.81$, S.D.=1.16) การชักชวน/จูงใจให้ซื้อปูม้าของผู้ขาย ($\bar{X}=2.98$, S.D.=1.08) จากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อปูม้าปัญหาส่วนใหญ่คือทางด้านการส่งเสริมการตลาด ดังนั้น ทุกหน่วยงานควรให้ความสำคัญกับด้านนี้เพื่อส่งเสริมให้ชาวประมงสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้น

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ช่องทางตลาดปูม้า และจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการทำประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

การวิเคราะห์สถานการณ์ทางการตลาด

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำประมงปูม้าได้จากการทำการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ของชาวประมงในพื้นที่ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อระดมความคิดเห็นเรื่องการทำประมงปูม้าว่ามี จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคอย่างไร และทบทวนปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการทำประมงปูม้าในช่วงที่ผ่านมาและจากข้อมูลทิศทางการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ผสมกับผลการสำรวจปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของการทำประมงปูม้าในพื้นที่อื่น ๆ หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการตรวจสอบโดยใช้แบบสอบถามกับชาวประมงปูม้าจำนวน 200 ชุด แบบสอบถามผู้บริโภครปูม้า จำนวน 400 ชุด และแพรวซื้อปูม้า ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นตารางดังนี้

ตารางที่ 12 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของการประกอบอาชีพประมง

SWOT Analysis	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
จุดแข็ง (Strengths)								
1. ปูม้าที่จับได้มีรสชาติหวาน นุ่มลิ้น อร่อยกว่าปูม้าที่จับได้จากแหล่งอื่น ๆ	143 (71.50)	48 (24.00)	8 (4.00)	1 (0.50)		4.67	0.58	มากที่สุด
2. ชาวประมงของไทยมีความสามารถในการจับสัตว์น้ำ โดยเฉพาะการทำประมงชายฝั่ง	76 (38.00)	111 (55.50)	10 (5.00)	3 (1.50)		4.30	0.63	มากที่สุด

ตารางที่ 12 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของการประกอบอาชีพประมง (ต่อ)

SWOT Analysis	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
3. ในการทำประมงนอกจากจับปูม้าแล้วยังได้สัตว์น้ำชนิดอื่น เช่น ปลา กุ้ง ปลาหมึก ทำให้ชาวประมงมีรายได้เพิ่มขึ้น	83 (41.50)	101 (50.50)	14 (7.00)	1 (0.50)	1 (0.50)	4.32	0.67	มากที่สุด
4. ชาวประมงมีการเลี้ยงหอยแมลงภู่ หอยนางรม เพื่อเพิ่มรายได้	83 (41.50)	95 (47.50)	17 (8.50)	4 (2.0)	1 (0.50)	4.28	0.74	มากที่สุด
จุดอ่อน (Weakness)								
5. ชาวประมงไม่สามารถกำหนดราคาจำหน่ายปูม้าได้ ราคาจะเป็นไปตามกลไกของตลาด ในช่วงที่มีปูม้าได้ปริมาณมาก ราคาปูม้าจะถูกลง	200 (100.00)	73 (36.50)	15 (7.50)	3 (1.50)		4.44	0.70	มากที่สุด
6. ชาวประมงมีส่วนร่วมในการตลาดปูม้าค่อนข้างน้อย ทำให้สูญเสียโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า	88 (44.00)	90 (45.00)	17 (8.50)	5 (2.50)		4.31	0.73	มากที่สุด
7. ในการออกทะเลแต่ละครั้งมีค่าใช้จ่ายสูง เช่น ค่าน้ำมัน ค่าจ้างลูกน้อง ค่าอาหาร ฯลฯ	106 (53.00)	77 (38.50)	14 (7.00)	3 (1.50)		4.43	0.69	มากที่สุด
8. ปูม้าเป็นสินค้าที่เน่าเสียง่าย ไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน เมื่อจับปูม้าได้แล้วต้องขายทันที	115 (57.50)	74 (37.00)	4 (2.00)	7 (3.50)		4.49	0.71	มากที่สุด
9. เครื่องมือที่ใช้ในการทำประมงมีราคาสูง	108 (54.00)	74 (37.00)	14 (7.46)	4 (2.00)		4.43	0.71	มากที่สุด
10. เครื่องมือที่ใช้ในการทำประมงมีอายุการใช้งานสั้น เช่น อวนปู ต้องเปลี่ยนใหม่ทุก 3 เดือน	107 (53.50)	77 (38.50)	14 (7.00)	2 (1.00)		4.45	0.67	มากที่สุด
11. ขาดแคลนเทคโนโลยีและเครื่องมือทันสมัยที่จะช่วยให้การทำประมงมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	77 (38.50)	92 (46.00)	25 (32.50)	6 (3.00)		4.20	0.74	มาก
12. เงินทุนหมุนเวียนมีน้อย ชาวประมงส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินจำนวนมากและขาดแหล่งเงินทุนในการกู้ยืม	101 (50.50)	80 (40.00)	12 (6.00)	7 (3.00)		4.38	0.75	มากที่สุด

ตารางที่ 12 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของการประกอบอาชีพประมง (ต่อ)

SWOT Analysis	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
โอกาส (Opportunity)								
13. ความต้องการบริโภคปูม้าของผู้บริโภคมีตลอดทั้งปี	119 (59.50)	65 (32.5)	10 (5.00)	6 (3.00)		4.49	0.73	มากที่สุด
14. ปูม้าที่จับได้จาก ต.พุมเรียงได้รับการยอมรับในเรื่องรสชาติว่า อร่อย หวานกว่าปูม้าจากแหล่งอื่น	110 (55.00)	77 (38.50)	12 (6.00)	1 (0.50)		4.48	0.63	มากที่สุด
15. สภาพพื้นที่ในบริเวณอ่าวบ้านดอนมีความเหมาะสมกับการเจริญเติบโตของปูม้า	92 (46.00)	86 (43.00)	19 (9.50)	3 (1.50)		4.34	0.71	มากที่สุด
16. มีการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายใหม่ ๆ เช่นมีการแปรรูปปูม้าเป็นปูบรรจุกระป๋องและส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศ ทำให้ตลาดขยายตัวมากยิ่งขึ้น	77 (38.50)	90 (45.00)	23 (11.50)	10 (5.00)		4.17	0.82	มาก
17. ในช่วงที่เกิดมรสุม 3 – 4 สัปดาห์ชาวประมงจับปูม้าได้เป็นจำนวนมาก	97 (48.50)	84 (42.00)	11 (5.50)	8 (4.00)		4.35	0.76	มากที่สุด
อุปสรรค (Threat)								
18. การทำประมงขึ้นต้องอาศัยธรรมชาติเป็นสำคัญ	118 (59.00)	70 (35.00)	7 (3.50)	5 (2.50)		4.51	0.69	มากที่สุด
19. การทำประมงปูม้าไม่สามารถทำได้ตลอดทั้งปี	97 (48.50)	86 (43.00)	15 (7.50)	1 (0.50)	1 (0.50)	4.39	0.69	มากที่สุด
20. ความจำกัดในทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ส่งผลให้ทรัพยากรปูม้าในทะเลลดลง ทำให้การจับปูม้าทำได้ยากขึ้น	94 (47.00)	85 (42.50)	18 (9.00)	3 (1.50)		4.35	0.71	มากที่สุด
21. ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมอย่างจริงจังจากภาครัฐบาล	88 (44.00)	74 (37.00)	32 (16.00)	6 (3.00)		4.22	0.82	มากที่สุด
22. ภาวะราคาน้ำมันที่มีการขยับสูงขึ้นอยู่ตลอดเวลา ทำให้กระทบกับต้นทุนการผลิต	122 (61.00)	61 (30.50)	15 (7.50)	2 (1.50)		4.51	0.68	มากที่สุด

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.387 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.681 ระดับความคิดเห็นเห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตาราง พบว่า จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของการทำประมงในพื้นที่ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าค่าเฉลี่ยรวมคำนวณได้เท่ากับ 4.387 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.681 แสดงว่า การตรวจสอบระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างมาก

1. ปัจจัยภายใน (Internal Factors) ปัจจัยภายในที่ส่งผลกระทบต่อการทำประมงปูม้า มีทั้งที่เป็นจุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weakness) โดยรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strength: S)

1. ชาวประมงมีการเลี้ยงหอยแมลงภู่ หอยนางรม เป็นอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้
2. ในการทำประมงนอกจากจับปูม้าแล้วยังได้สัตว์น้ำชนิดอื่น เช่น ปลา กุ้ง ปลาหมึก ทำให้ชาวประมงมีรายได้เพิ่มขึ้น
3. ชาวประมงของไทยมีความสามารถในการจับสัตว์น้ำ โดยเฉพาะการทำประมงชายฝั่ง
4. ปูม้าที่จับได้มีรสชาติหวาน นุ่มลิ้น อร่อยกว่าปูม้าที่จับได้จากแหล่งอื่น ๆ

จุดอ่อน (Weaknesses)

1. เงินทุนหมุนเวียนมีน้อย ชาวประมงส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินจำนวนมากและขาดแหล่งเงินทุนในการกู้ยืม
2. ขาดแคลนเทคโนโลยีและเครื่องมือทันสมัยที่จะช่วยให้การทำประมงมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ชาวประมงมีส่วนร่วมในการตลาดปูม้าค่อนข้างน้อย ทำให้สูญเสียโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า ต้องอาศัยคนกลางระดับต่างๆ ทำให้ส่วนแบ่งรายได้ของชาวประมงลดลง
4. ปูม้าเป็นสินค้าที่เน่าเสียง่าย ไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน เมื่อจับปูม้าได้แล้วต้องขายทันที
5. เครื่องมือที่ใช้ในการทำประมงมีราคาสูง
6. ชาวประมงไม่สามารถกำหนดราคาจำหน่ายปูม้าได้ ราคาจะเป็นไปตามกลไกของตลาด
7. ในการออกทะเลแต่ละครั้งมีค่าใช้จ่ายสูง เช่น ค่าน้ำมัน ค่าจ้างลูกน้อง ค่าอาหาร ฯลฯ ในการออกเรือชาวประมงจะต้องมีค่าใช้จ่ายเหล่านี้ ไม่ว่าจะจับปูม้าได้หรือไม่ก็ตาม
8. เครื่องมือที่ใช้ในการทำประมงมีอายุการใช้งานสั้น เช่น อวนปู ต้องเปลี่ยนใหม่ทุก 3 เดือน

2 ปัจจัยภายนอก (External Factors) ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อการทำประมงปูม้า มีทั้งที่เป็นโอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) รายละเอียดสรุปได้ดังนี้

โอกาส (Opportunities)

1. มีการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายใหม่ ๆ เช่นมีการแปรรูปปูม้าเป็นปูบรรจุกระป๋องและส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศ ทำให้ตลาดขยายตัวมากยิ่งขึ้น
2. ความต้องการบริโภคปูม้าของผู้บริโภคมีตลอดทั้งปี
3. ในช่วงที่เกิดมรสุม 3 – 4 สัปดาห์ ชาวประมงจับปูม้าได้เป็นจำนวนมาก
4. สภาพพื้นที่ในบริเวณอ่าวบ้านดอนมีความเหมาะสมกับการเจริญเติบโตของปูม้า
5. ปูม้าที่จับได้จาก ต.พุมเรียงได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคในเรื่องรสชาติว่า อร่อย หวานกว่าปูม้าจากแหล่งอื่น

อุปสรรค (Threats)

1. ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมอย่างจริงจังจากภาครัฐบาล
2. ความจำกัดในทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ส่งผลให้ทรัพยากรปูม้าในทะเลลดลง ทำให้การจับปูม้าทำได้ยากขึ้น ปริมาณปูม้าที่จับได้ในอ่าวบ้านดอนเริ่มร่อยหรอลง เพราะ มีการจับมากเกินไปกำลังทดแทนการผลิตที่มีอยู่ในธรรมชาติ
3. การทำประมงต้องอาศัยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นสำคัญ
4. การทำประมงปูม้าไม่สามารถทำได้ตลอดทั้งปี บางช่วงจำเป็นต้องหยุดจับปูม้า คือ หลังจากช่วงมรสุมเป็นเวลา 3 – 4 เดือน ทำให้ชาวประมงขาดรายได้
5. ภาวะราคาน้ำมันที่มีการขยับสูงขึ้นอยู่ตลอดเวลา ทำให้กระทบกับต้นทุนการผลิต

ข้อเสนอแนะเพื่อการกำหนดยุทธศาสตร์

การกำหนดข้อเสนอแนะเพื่อการกำหนดยุทธศาสตร์นี้ได้จากการนำจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (Strength, Weakness, Opportunity and Threat: SWOT) มาวิเคราะห์โดยกลไกของ TOWS (Dynamics of TOWS Analysis) เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดกลยุทธ์ 4 ลักษณะคือ

SO Strategy เป็นกลยุทธ์ที่ชาวประมงต้องใช้ศักยภาพที่มีอยู่แสวงหาโอกาสที่จะช่วยสนับสนุนการดำเนินงานด้านการทำประมงให้บรรลุเป้าประสงค์ในอนาคตได้

ST Strategy กลยุทธ์นี้ขึ้นอยู่กับศักยภาพและความพร้อมของชาวประมงในการเผชิญอุปสรรค เป็นสถานการณ์ที่มีทั้งจุดแข็งและอุปสรรค เป็นการใช้อยู่จุดแข็งของการทำประมงปูม้าเพื่อเอาชนะอุปสรรคจากภายนอก

WO Strategy เป็นกลยุทธ์ที่เน้นการลดจุดอ่อนโดยใช้โอกาสซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่เอื้อประโยชน์ต่อการทำประมง

WT Strategy เป็นกลยุทธ์ที่ต้องลดจุดอ่อนและอุปสรรค เป็นการแก้ไขปัญหาภายในกิจการก่อนที่จะต่อสู้กับอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากภายนอก

ตารางที่ 13 TOWS Matrix

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strength: S) 1. ปูม้าอร่อย หวาน นุ่มลิ้น 2. มีความสามารถในการจับปูม้าสูง 3. มีรายได้เพิ่มจากการจับสัตว์น้ำอื่น 4. มีรายได้เพิ่มจากการเลี้ยงสัตว์น้ำอื่น	จุดอ่อน (Weakness: W) 1. ไม่สามารถกำหนดราคาได้ 2. ค่าใช้จ่ายสูง 3. ปูม้าเน่าเสียง่าย เก็บได้ไม่นาน 4. เครื่องมือมีอายุการใช้งานสั้น 5. ขาดแคลนเทคโนโลยี
โอกาส (Opportunity: O) 1. ความต้องการบริโภคมีตลอดปี 2. ได้รับการยอมรับจากผู้บริโภค 3. สภาพพื้นที่เหมาะกับการเติบโตของปูม้า 4. มีการขยายตลาดไปยังต่างประเทศ 5. ช่วงมรสุมสามารถจับปูม้าได้เป็นจำนวนมาก	กลยุทธ์ SO 1. ขยายตลาดใหม่ ๆ (S1,O2,O4)	กลยุทธ์ WO 1. เพิ่มการแปรรูปปูม้า (W3,O3,O4)
อุปสรรค (Threat: T) 1. ต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ 2. ไม่สามารถทำได้ตลอดปี 3. ทรัพยากรปูม้าลดลง 4. ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ 5. ภาวะราคาน้ำมันสูงขึ้นรวมทั้งต้นทุนสินค้าอื่นที่เพิ่มขึ้นด้วย	กลยุทธ์ ST 1. ส่งเสริมอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและอาชีพอื่นๆ (S4,T3) 2. จัดตั้งกลุ่มความร่วมมือเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง (S2,T5) 3. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลโดยชุมชนมีส่วนร่วม (S2,T3)	กลยุทธ์ WT 1. ปฏิเสธสินค้าให้เยาวชน (W3,T3) 2. ให้รัฐบาลเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนน้ำมันราคาถูกเพื่อลดต้นทุนการทำประมง (W1,W5,T4) 3. กฎหมายควบคุมการใช้เครื่องมือในการทำประมง (W4,T3)

1. จุดแข็ง-โอกาส (Strength-Opportunity: SO)

1. ขยายตลาดใหม่ ๆ

ปูมมาเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่มีศักยภาพทางด้านตลาดสูงมาก เพราะปูมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งตัวตั้งแต่ เนื้อ ไข่ กระทั่งแม้แต่เปลือกที่ห่อหุ้มตัว ปัจจุบันปูมเป็นที่ต้องการของตลาดในประเทศและต่างประเทศ สาเหตุที่ปูมได้รับความนิยมจากผู้บริโภคนอกจากมีเนื้ออร่อยหวาน และยังมีคุณค่าทางอาหารอีกด้วย ประกอบความต้องการซื้อของผู้บริโภคมีตลอดทั้งปีดังนั้นจึงควรเลือกใช้กลยุทธ์การขยายตลาด/ขยายกลุ่มลูกค้าออกให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นโดยเน้นที่ตลาดต่างประเทศเป็นหลัก

2. จุดอ่อน-โอกาส (Weakness-Opportunity: WO)

1. เพิ่มการแปรรูปปูม

ชาวประมงมีส่วนร่วมในการตลาดปูมค่อนข้างน้อย ทำให้สูญเสียโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า ต้องอาศัยคนกลางในระดับต่าง ๆ ทำให้ส่วนแบ่งรายได้ของชาวประมงลดลง ดังนั้นเหมาะสมที่จะให้ชาวประมงเข้ามามีส่วนร่วมในช่องทางการตลาดมากขึ้นโดยใช้กลยุทธ์การสร้างคุณค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ (Value Added) โดยใช้หลักเกณฑ์ขององค์ประกอบผลิตภัณฑ์มาใช้ในการวางกลยุทธ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดและผู้บริโภค การเพิ่มมูลค่าให้ได้ผลก็ต้องมีระบบการจัดการที่ครบวงจรตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง คือ จากทะเลถึงตลาด

3. จุดแข็ง-อุปสรรค (Strength-Threat: ST)

1. ส่งเสริมอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและอาชีพอื่น ๆ

ชาวประมงมีรายได้อื่นนอกเหนือจากทำประมงปูม เช่น การเลี้ยงหอยแมลงภู่นานงรม หอยไฟไหม้ ดังนั้นควรให้มีการพัฒนาด้านการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อให้เป็นอาชีพทางเลือกของชาวประมงโดยให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวประมงชายฝั่ง

2. จัดตั้งกลุ่มความร่วมมือเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง

จากภาวะเศรษฐกิจที่มีราคาน้ำมันขยับตัวสูงขึ้นตลอดเวลา รวมทั้งต้นทุนสินค้าอื่นที่ขยับเพิ่มสูงขึ้นไม่ว่าจะเป็นราคาอวน ค่าอาหาร ค่าแรงงาน ค่าอุปกรณ์การทำประมงอื่น ๆ ในสถานการณ์ดังกล่าวการรวมกลุ่มจะช่วยเพิ่มอำนาจการต่อรองของชาวประมงได้ โดยจะเป็นรวมกลุ่มเพื่อต่อรองในการซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ การซื้อในปริมาณมากจะทำให้ได้ราคาถูกลง และการรวมกลุ่มทำช่วยลดความเสี่ยงทางการตลาด หากมีระบบจัดการมีปริมาณผลผลิตมากพออาจทำให้มีอำนาจต่อรองราคากับคนกลางมากขึ้นอีกด้วย การรวมกลุ่มเกษตรกรที่ทำให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างมี

ประสิทธิภาพควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสมัครใจและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ในส่วนแกนนำของกลุ่มจะต้องมีความสามารถประสานแผนการผลิตกับการตลาดเข้าด้วยกัน โดยมีผู้ซื้อทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการตลาด ราคาซื้อ ไปจนถึงมาตรฐานคุณภาพต่างๆ ส่วนตัวชาวประมงต้องใช้ความรู้ความชำนาญที่มีทำการผลิตให้เป็นไปตามเป้าหมาย

3. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลโดยชุมชนมีส่วนร่วม

พันธุ์ปูม้าในทะเลมีจำนวนลดลง สาเหตุมาจากการใช้เครื่องมือประมงแบบทำลาย เช่น ลอบปู ใช้วนตาถี่ขนาดเล็กลงกว่า 1 นิ้ว เครื่องมือประมงเหล่านี้ทำลายวงจรชีวิตของปูม้า ปูยังไม่โตก็ถูกจับไปขาย เรืออวนลาก อวนรุนนอกจากทำลายวงจรชีวิตปูม้าแล้วยังทำลายห่วงโซ่อาหารแหล่งอาหารของปูม้า เพราะได้กวาดเอาสาหร่าย หอยกระปัง หอยกระปุกไปด้วย ดังนั้นควรมีการบริหารจัดการตามหลักการจัดการลุ่มน้ำ คือ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน ในกระบวนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งความสำเร็จของการจัดการลุ่มน้ำโดยชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ที่สำนึกของความเป็นชุมชนกับการใช้ประโยชน์บนพื้นฐานของการอนุรักษ์และวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ซึ่งทุกขั้นตอนของการดำเนินงานให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการวางแผนและการแก้ปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในลุ่มน้ำ ต้องสร้างให้เกิดความสำนึกในความเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) ซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงาน และบำรุงรักษาต่อไป

4. จุดอ่อน-อุปสรรค (Weakness-Threat: WT)

1. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ให้เยาวชน

จากสถานการณ์ทรัพยากรสัตว์น้ำของประเทศไทยในปัจจุบัน มีปริมาณลดลงต่อเนื่อง ผลสืบเนื่องมาจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินศักยภาพการผลิตตามธรรมชาติ แม้หลายหน่วยงานจะพยายามหาวิธีบริหารจัดการในด้านต่างๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตก็ตามผลผลิตยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชากรที่เพิ่มขึ้น สาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำลดลงอย่างรวดเร็วคือ ชาวประมงบางส่วนยังขาดจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างเหมาะสมและถูกวิธี ละเลยต่อมาตรการต่างๆ ที่ปกป้องพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของชาติตลอดมา ส่วนบริหารจัดการประมงทะเล เล็งเห็นความสำคัญของการปลูกจิตสำนึกแก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญในอนาคต เพื่อให้มีความรู้สึกรักหวงแหนสัตว์น้ำใช้อย่างถูกวิธีและเหมาะสม เพื่อที่จะได้มีทรัพยากรสัตว์น้ำไว้ใช้ได้อย่างยั่งยืน และให้เป็นตัวแทนของคนรุ่นใหม่ในการคุ้มครองทรัพยากรสัตว์น้ำในท้องถิ่นของตนต่อไป

2. ให้รัฐบาลเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนน้ำมันราคาถูกเพื่อลดต้นทุนการทำประมง

จากราคาน้ำมันที่เพิ่มมากขึ้นและยังไม่มีแนวโน้มว่าจะลดราคาลง ทำให้ต้นทุนการทำประมงของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้นไปที่ร้อยละ 70 จากเดิมร้อยละ 50 เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนอื่น ขณะที่ราคาสินค้าประมงไม่มีการขึ้นราคา ดังนั้นแนวทางแก้ไขปัญหาคือเห็นควรให้รัฐบาลเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนน้ำมันราคาถูกเพื่อลดต้นทุนการทำประมง และจัดหาแหล่งเงินทุนสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและจัดซื้อเครื่องมือประมง

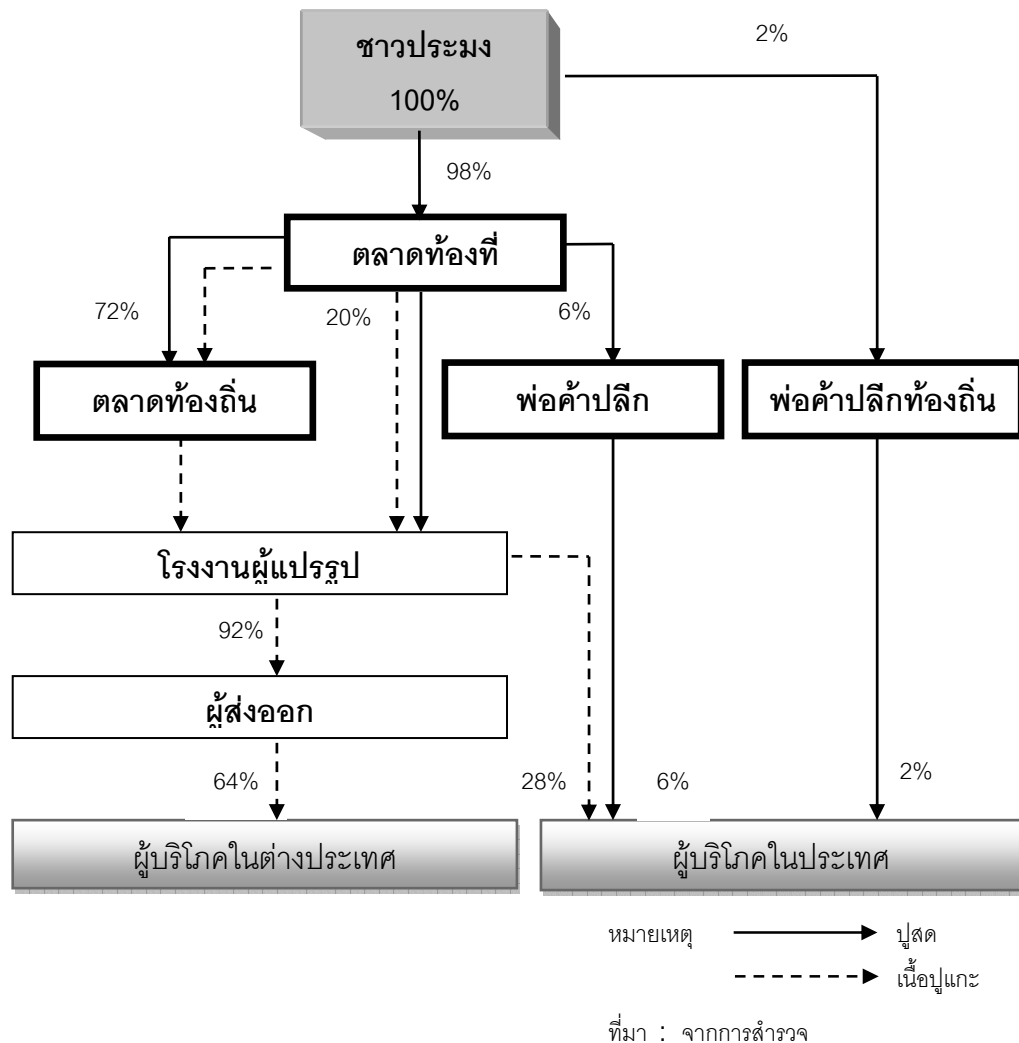
3. กฎหมายควบคุมการใช้เครื่องมือการทำประมง

ภาครัฐจำเป็นต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาการใช้เครื่องมือทำการประมงที่ส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำ และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตลอดจนถึงชาวประมงพื้นบ้าน เช่น อวนรุน อวนลาก เครื่องมือการประมงที่ดีต้องเป็นเครื่องมือที่เลือกจับสัตว์น้ำเฉพาะอย่าง ขณะที่ใช้เครื่องมือทำการประมงต้องไม่พลิกหน้าดินใต้ทะเล ไม่ทำลายหญ้าทะเล หรือปะการัง เป็นเครื่องมือที่ไม่จับสัตว์น้ำวัยอ่อน และไม่ทำลายหรือเบียดเบียนเครื่องมือประมงของชาวประมงคนอื่นๆ ซึ่งทำการประมงในทะเลเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในเชิงยุทธศาสตร์ที่ได้จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายในภายนอก (SWOT Analysis) โดยวิธีการของ TOWS (Dynamics of TOWS Analysis) นี้ จะได้นำไปเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ โดยข้อเสนอแนะที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานะตลาด

จากการศึกษาวิถีการตลาดปูม้าในพื้นที่ ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประกอบการแพ ในพื้นที่ ต.พุมเรียง จำนวน 5 แพ และพื้นที่ใกล้เคียง 10 แพ นอกจากนั้นทำการสัมภาษณ์แพปูม้าขนาดใหญ่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมทั้งโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ปูม้า โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนผลผลิตทั้งหมดที่ผลิตได้ในแต่ละเดือนเพื่อคำนวณสัดส่วนการกระจายผลิตภัณฑ์ปูม้าไปยังช่องทางต่างๆ (ภาพที่ 9)

วิธีการตลาดปทุมมาในตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพที่ 10 วิธีการตลาดปทุมมา ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

ระดับตลาดผลิตภัณฑ์ปทุมมา

1. ตลาดในท้องถิ่น (Local assembly markets) ตลาดท้องถิ่น เป็นตลาดที่อยู่ใกล้ชิดกับเกษตรกรมากที่สุด สินค้าเกษตรจะผ่านตลาดนี้เพื่อรวบรวมผลผลิตเป็นอันดับแรก พ่อค้าผู้รวบรวมในท้องถิ่นมีชื่อเรียกตามท้องถิ่นว่า แปะปู รูปแบบการซื้อขายจะใช้ทั้งเงินสดและการให้เครดิตล่วงหน้าโดยการกู้ยืมเงินจากแพปูเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการทำการประมงและการดำรงชีวิตและชำระคืนในรูปแบบผลผลิต ปทุมมาที่รับซื้อจะนำไปต้มทั้งตัวเพื่อรักษาคุณภาพเนื้อปู และแกะเนื้อปูแยกจำหน่ายโดยมีเนื้อกรรเชียง เนื้ออก เนื้อก้าม เนื้อนิ้ว เนื้อปูแต่ส่วนจะมีราคาไม่เท่ากัน เนื้อกรรเชียงปูเกรดเอมีราคาสูงที่สุด ปริมาณที่รับซื้อร้อยละ 98 ของปทุมมาที่จับได้ในตำบลพุมเรียง เนื้อปทุมมาที่แกะแล้วจะจัดส่งไปตามแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1.1 โรงงานงานแปรรูป ที่เป็นโรงงานขนาดใหญ่ทั้งในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดใกล้เคียง อาทิ จังหวัดชุมพร นครศรีธรรมราช โดยที่จะรับซื้อปูต้มและเนื้อปูม้าที่แกะแล้ว คิดเป็น 98% ของปูม้าทั้งหมด

1.2 แพปูขนาดใหญ่ในท้องถิ่นที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวมผลผลิตก่อนส่งไปยังโรงงานแปรรูป

1.3 พ่อค้าปลีก ซึ่งประกอบด้วย

1.3.1 ตลาดกลางในกรุงเทพ ปริมาณการรับซื้อร้อยละ 6 ของปูม้าทั้งหมด ซึ่งใช้บริโภคในประเทศเป็นหลัก

1.3.2 พ่อค้าจำหน่ายสัตว์น้ำท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปริมาณรับซื้อคิดเป็นร้อยละ 2 ของปูม้าทั้งหมด

2. ตลาดรวบรวมในท้องถิ่น (Assembly markets) ตลาดรวบรวมในท้องถิ่น เป็นแหล่งรับซื้อปูม้าแกะขนาดใหญ่ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำหน้าที่เก็บรวบรวมผลผลิตให้มีปริมาณมากขึ้นและมีการเพิ่มมูลค่าของสินค้าโดยการเก็บรักษา ปรับปรุง แปรรูปผลผลิตก่อนส่งต่อไปให้กับโรงงานอุตสาหกรรม

3. ตลาดปลายทาง (Terminal markets) ตลาดระดับนี้เป็นระดับสุดท้ายในการรวบรวมสินค้าเกษตร ซึ่งในระดับนี้จะมีการเก็บรักษา มีการจัดคุณภาพขั้นสุดท้ายตามมาตรฐานที่รัฐจัดตั้งขึ้นหรือเป็นที่ยอมรับกันในการค้า ซึ่งเป็นโรงงานผู้แปรรูปผลผลิต การซื้อขายในตลาดระดับนี้จะดำเนินไปเพื่อนำไปสู่มือผู้บริโภคหรือทั้งในและต่างประเทศ

จากการศึกษาวิถีการตลาดปูม้าพบว่า การแปรรูปปูม้าเพื่อส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศมีบทบาทสำคัญมากที่สุด เนื่องจากความต้องการปูม้าในตลาดโลกยังมีอีกมากโดยเฉพาะตลาดในแถบยุโรป ทั้งเนื้อปูบรรจุกระป๋อง เนื้อปูแช่เย็นที่บรรจุภาชนะปรุงแต่ง (Pasteurized crab meat) เช่น เนื้อปูแช่น้ำเกลือ เนื้อปูสุก ในปีพ.ศ. 2549 พบว่า มูลค่าผลิตภัณฑ์แปรรูปปูม้าที่ส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศรวมมีมูลค่า 4,298 ล้านบาท อยู่ในรูปปูกระป๋อง มีมูลค่า 2,684 ล้านบาท ปูแช่เย็นแช่แข็งนึ่งหรือต้ม มีมูลค่า 947 ล้านบาท และปูแปรรูป มีมูลค่า 667 ล้านบาท โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นตลาดหลัก รองลงมาได้แก่ ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส แคนาดา ออสเตรเลีย อิตาลี ฮองกง เป็นต้น (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์) ดังนั้นปูม้าแปรรูปส่วนใหญ่จะนิยมส่งออกไปจำหน่ายในต่างประเทศ ดังนั้นตลาดที่สำคัญของปูม้าจะเป็นตลาดต่างประเทศมากกว่าตลาดในประเทศ

สรุป และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปประเด็นการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและรวบรวมข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี ชาวประมงปูม้าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ไม่มีอาชีพเสริมนอกจากการทำประมงปูม้า และมีประสบการณ์ในการทำประมงส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1-10 ปี ได้รับความรู้ในการทำประมงปูม้าที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ และมีสาเหตุของการประกอบอาชีพประมงปูม้าคือ ทำตามบรรพบุรุษ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์กระบวนการผลิต ต้นทุน ผลตอบแทน และความเป็นไปได้ของการลงทุน ของชาวประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี พบว่า ด้านต้นทุนรวมในการทำประมงปูม้า คือ 548,240.60 บาท/ปี โดยที่มีต้นทุนรวมที่เป็นตัวเงิน 500,240 บาท/ปี ต้นทุนรวมที่ไม่เป็นตัวเงิน คิดเป็น 48,000 บาท/ปี ด้านผลตอบแทนในการทำประมงปูม้า พบว่าผลตอบแทนรวมมีค่า 1,007,607.02 บาท/ปี โดยที่ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน คือ 984,492.35 บาท/ปี และผลตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงิน 23,114.67 บาท/ปี กำไร ในกรณีที่ทำประมงปูม้าอย่างเดียว พบว่า มีกำไร 414,091.67 บาท/ปี หรือคิดเป็น 34,507.64 บาท/เดือน ส่วนในกรณีที่ทำประมงสัตว์น้ำชนิดอื่นด้วย พบว่า มีกำไร 489,366.42 บาท/ปี หรือคิดเป็น 40,780.54 บาท/เดือน

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ช่องทางตลาดปูม้า จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการทำประมงปูม้า ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี จุดแข็ง (Strength: S) คือ ปูม้าที่จับได้มีรสชาติหวานนุ่มลิ้น อร่อยกว่าปูม้าที่จับได้จากแหล่งอื่น ๆ ชาวประมงไทย นอกจากจับปูม้าแล้วยังได้สัตว์น้ำชนิดอื่น ทำให้ชาวประมงมีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการเลี้ยงหอยแมลงภู่ หอยนางรม เป็นอาชีพเสริม จุดอ่อน (Weaknesses) คือชาวประมงไม่สามารถกำหนดราคาจำหน่ายปูม้าได้ ทำให้สูญเสียโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า มีค่าใช้จ่ายสูง ปูม้าเป็นสินค้าที่เน่าเสียง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการทำประมงมีราคาสูงและมีอายุการใช้งานสั้น ขาดแคลนเทคโนโลยีและเครื่องมือทันสมัย ขาดแคลนเงินลงทุน โอกาส (Opportunities) คือ ความต้องการบริโภคปูม้าของผู้บริโภคมีตลอดทั้งปี ปูม้าที่จับได้จาก ต.พุมเรียงได้รับการยอมรับจากผู้บริโภค สภาพพื้นที่ในบริเวณอ่าวบ้านดอนมีความเหมาะสมกับการเจริญเติบโตของปูม้า มีการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายใหม่ ๆ และในช่วงมรสุมชาวประมงจับปูม้าได้เป็นจำนวนมาก อุปสรรค (Threats) คือ การทำประมงต้องอาศัยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นสำคัญ ไม่สามารถทำได้ตลอดทั้งปี ทำให้ชาวประมงขาดรายได้ ความจำกัดในทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ส่งผลให้ทรัพยากรปูม้าในทะเลลดลง ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมอย่างจริงจังจากภาครัฐบาล

ภาวะด้านต้นทุนเนื่องจากราคาน้ำมันแพง ส่วนการศึกษาด้านวิธีการตลาดปูม้า พบว่า การแปรรูปปูม้าเพื่อส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศมีบทบาทสำคัญมากที่สุด เนื่องจากความต้องการปูม้าในตลาดโลกยังมีอีกมากโดยเฉพาะตลาดในแถบยุโรป ทั้งเนื้อปูบรรจุกระป๋อง เนื้อปูแช่เย็นที่บรรจุภาชนะปรุงแต่ง (Pasteurized crab meat) เช่น เนื้อปูแช่น้ำเกลือ เนื้อปูสุก ปูม้าแปรรูปส่วนใหญ่นิยมส่งออกไปจำหน่ายในต่างประเทศ ดังนั้นตลาดที่สำคัญของปูม้าจะเป็นตลาดต่างประเทศมากกว่าตลาดในประเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์

1. การขยายตลาด เพราะปูม้าเป็นเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่มีศักยภาพทางด้านตลาดสูงมากสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งตัวตั้งแต่ เนื้อ ไข่ กระทั่งแม้แต่เปลือกที่ห่อหุ้มตัว สาเหตุที่ปูม้าได้รับความนิยมนอกจากมีเนื้ออร่อยหวาน และยังมีคุณค่าทางอาหารอีกด้วย ประกอบความต้องการซื้อของผู้บริโภคมีตลอดทั้งปีดังนั้นจึงควรเลือกใช้กลยุทธ์การขยายตลาด/ขยายกลุ่มลูกค้าออกให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นโดยเน้นที่ตลาดต่างประเทศเป็นหลัก

2. ส่งเสริมอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและอาชีพอื่น ชาวประมงมีรายได้ไม่น้อยเหนือจากทำประมงปูม้า เช่น เลี้ยงหอยแมลงภู่ หอยนางรม หอยไฟไหม้ ดังนั้นควรให้มีการพัฒนาด้านการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อให้เป็นเป็นอาชีพทางเลือกของชาวประมงโดยให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวประมงชายฝั่ง

3. การเพิ่มมูลค่าปูม้า ชาวประมงมีส่วนร่วมในการตลาดปูม้าค่อนข้างน้อย ทำให้สูญเสียโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า ต้องอาศัยคนกลางในระดับต่าง ๆ ทำให้ส่วนแบ่งรายได้ของชาวประมงลดลง ดังนั้นเหมาะสมที่จะให้ชาวประมงเข้ามามีส่วนร่วมในช่องทางการตลาดมากขึ้นโดยใช้กลยุทธ์การสร้างคุณค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ (Value Added) โดยใช้หลักเกณฑ์ขององค์ประกอบผลิตภัณฑ์มาใช้ในการวางกลยุทธ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดและผู้บริโภค การเพิ่มมูลค่าให้ได้ผลก็ต้องมีระบบการจัดการที่ครบวงจรตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง คือ จากทะเลถึงตลาด

4. จัดตั้งกลุ่มความร่วมมือเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง จากภาวะเศรษฐกิจที่มีราคาน้ำมันขยับตัวสูงขึ้นตลอดเวลา รวมทั้งต้นทุนสินค้าอื่นที่ขยับเพิ่มสูงขึ้นไม่ว่าจะเป็นราคาอวน ค่าอาหาร ค่าแรงงาน ค่าอุปกรณ์การทำประมงอื่น ๆ ในสถานการณ์ดังกล่าวการรวมกลุ่มจะช่วยเพิ่มอำนาจการต่อรองของชาวประมงได้ โดยจะเป็นรวมกลุ่มเพื่อต่อรองในการซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ การซื้อในปริมาณมากจะทำให้ได้ราคาถูกลง และการรวมกลุ่มทำให้ลดความเสี่ยงทางการตลาด หากมีระบบจัดการมีปริมาณผลผลิตมากพออาจทำให้มีอำนาจต่อรองมากกว่าคนกลางมากขึ้นอีกด้วย

5. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลโดยชุมชนมีส่วนร่วม พันธุ์ปูม้าในทะเลมีจำนวนลดลง สาเหตุมาจากการใช้เครื่องมือประมงแบบทำลาย เครื่องมือประมงเหล่านี้ทำลายวงจรชีวิตของปูม้า ปูยังไม่โตก็ถูกจับไปขาย เรืออวนลาก อวนรุนนอกจากทำลายวงจรชีวิตปูม้าแล้วยังทำลายห่วงโซ่อาหารแหล่งอาหารของปูม้า ดังนั้นควรมีการบริหารจัดการตามหลักการจัดการลุ่มน้ำ คือ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน ในกระบวนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งทุกขั้นตอนของการดำเนินงานให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและการแก้ปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในลุ่มน้ำ ต้องสร้างให้เกิดความสำนึกในความเป็นเจ้าของซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงาน และบำรุงรักษาต่อไป

6. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ให้กลุ่มเด็กและเยาวชน จากสถานการณ์ทรัพยากรสัตว์น้ำของประเทศไทยในปัจจุบัน มีปริมาณลดลงต่อเนื่อง ผลสืบเนื่องมาจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินศักยภาพการผลิตตามธรรมชาติ แม้หลายหน่วยงานจะพยายามหาวิธีบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตก็ตามผลผลิตยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชากรที่เพิ่มขึ้น ส่วนบริหารจัดการประมงทะเล เล็งเห็นความสำคัญของการปลูกจิตสำนึกแก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในอนาคต เพื่อให้มีความรู้สึกรักหวงแหนสัตว์น้ำใช้อย่างถูกวิธีและเหมาะสม เพื่อที่จะได้มีทรัพยากรสัตว์น้ำไว้ใช้ได้อย่างยั่งยืน และให้เป็นตัวแทนของคนรุ่นใหม่ในการคุ้มครองทรัพยากรสัตว์น้ำในท้องถิ่นของตนต่อไป

7. ให้รัฐบาลเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนน้ำมันราคาถูกเพื่อลดต้นทุนการทำประมง จากราคาน้ำมันที่เพิ่มมากขึ้นและยังไม่มีแนวโน้มว่าจะลดราคาลง ทำให้ต้นทุนการทำประมงของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้นไปที่ร้อยละ 70 จากเดิมร้อยละ 50 เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนอื่น ขณะที่ราคาสินค้าประมงไม่มีการขึ้นราคา ดังนั้นแนวทางแก้ไขปัญหาก็เห็นควรให้รัฐบาลเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนน้ำมันราคาถูกเพื่อลดต้นทุนการทำประมง และจัดหาแหล่งเงินทุนสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและจัดซื้อเครื่องมือประมง

8. กฎหมายควบคุมการใช้เครื่องมือการทำประมง ภาครัฐจำเป็นต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาการใช้เครื่องมือทำการประมงที่ส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำ และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตลอดจนถึงชาวประมงพื้นบ้าน เช่น อวนรุน อวนลาก กาก เครื่องมือการประมงที่ดีต้องเป็นเครื่องมือที่เลือกจับสัตว์น้ำเฉพาะอย่าง ขณะที่ใช้เครื่องมือทำการประมงต้องไม่พลิกหน้าดินใต้ทะเล ไม่ทำลายหญ้าทะเล หรือปะการัง เป็นเครื่องมือที่ไม่จับสัตว์น้ำวัยอ่อน และไม่ทำลายหรือเบียดเบียนเครื่องมือประมงของชาวประมงคนอื่น ๆ ซึ่งทำการประมงในทะเลเดียวกัน

บทที่ 5

บทสรุป

เนื่องจากผลิตภัณฑ์ปทุมมาไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภค สืบเนื่องมาจากการลดลงของผลผลิตปทุมมาในธรรมชาติ แม้ว่าจะมีการเพาะเลี้ยงปทุมมาและปล่ยยคืนสู่ทะเล จึงต้องการทราบถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมงปทุมมา ต. พุมเรียง อ.ไชยา จ. สุราษฎร์ธานี ว่ามีต้นทุนผลตอบแทนเป็นอย่างไร หรือมีความคุ้มค่าในการประกอบอาชีพประมงปทุมมาหรือไม่ และชาวประมงปทุมามีช่องทางในการทำตลาดอย่างไร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและรวบรวมข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมงปทุมมา เพื่อนำมาวิเคราะห์กระบวนการผลิต ต้นทุนผลตอบแทน ของการทำประมงปทุมมา ตลอดจนวิเคราะห์ช่องทางตลาดปทุมมา และจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการทำประมงปทุมมา ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี เพื่อเป็นการสร้างรายได้และอาชีพที่ยั่งยืนให้กับคนในท้องถิ่น

ในการวิจัยครั้งนี้ระเบียบวิธีการวิจัยโดยแยกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและรวบรวมข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมงปทุมมา ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์กระบวนการผลิต ต้นทุน ผลตอบแทน และความเป็นไปได้ของการลงทุน ของชาวประมงปทุมมา ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ช่องทางตลาดปทุมมา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการทำประมงปทุมมา ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

เมื่อได้แบบสอบถามทั้งด้านชาวประมงปทุมมา ผู้ประกอบการแพประมง และด้านผู้บริโภค นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ผลเพื่อสรุปข้อมูลเป็นผลการศึกษา ในการวิเคราะห์ใช้เครื่องมือทางสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบคำอธิบาย ส่วนในการวิเคราะห์ทางด้านปริมาณ ทำการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน และ ทำการวิเคราะห์ช่องทางตลาดปทุมมา และจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมงปทุมมา

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ประกอบการอาชีพการประมงปทุมมาในตำบลพุมเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ชาวประมงปทุมมาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ไม่มีอาชีพเสริมนอกจากการทำประมงปูม้า และมีประสบการณ์ในการทำประมงส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1-10 ปี ได้รับความรู้ในการทำประมงปูม้าที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ และมีสาเหตุของการประกอบอาชีพประมงปูม้าคือ ทำตามบรรพบุรุษ

ข้อมูลด้านต้นทุนผลตอบแทน

ต้นทุนรวมในการทำประมงปูม้า ตำบลพุมเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ต้นทุนรวมในการทำประมง ปูม้า คือ 548,240.60 บาท/ปี โดยที่มีต้นทุนรวมที่เป็นตัวเงิน 500,240 บาท/ปี ต้นทุนรวมที่ไม่เป็นตัวเงิน คิดเป็น 48,000 บาท/ปี ในส่วนของต้นทุนประกอบไปด้วยต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร

- ด้านต้นทุนคงที่ ประกอบด้วย เรือ เครื่องยนต์ เครื่องมือบอกตำแหน่ง วิทยุสื่อสาร กล้อง/ถังพลาสติก ถังน้ำ ตะกร้า แบตเตอรี่ หลอดไฟ และเครื่องทำออกซิเจน โดยที่ค่าเรือมีมูลค่าสูงสุด คือ 44,512.90 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 8.59 ของต้นทุนรวม

- ด้านต้นทุนผันแปร ประกอบด้วย ค่าแรงงาน ค่าวัสดุ เช่น อวนปู อวนปลา ลอบ และอื่นๆ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าน้ำมันหล่อลื่น ค่าอาหาร ค่าขนส่ง ค่าซ่อมแซมเรือ ค่าซ่อมแซมเครื่องยนต์ ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ และ หนี้สิน โดยที่ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงมีมูลค่าสูงสุด คือ 108,045.00 บาท/ปี หรือคิดเป็นร้อยละ 20.85 ของต้นทุนรวม รองลงมาคือ ค่าแรงงานมีมูลค่า 96,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 18.52 ของต้นทุนรวม โดยค่าแรงงานที่เป็นตัวเงิน คือ 48,000 บาท/ปี และค่าแรงงานที่ไม่เป็นตัวเงิน คือ 48,000.00 บาท/ปี ในด้านเครื่องมือในการทำประมง พบว่า ลอบ มีต้นทุนผันแปรที่มากที่สุด คือ 57,843.46 บาท/ปี หรือคิดเป็นร้อยละ 11.16 ของต้นทุนรวม

ผลตอบแทนในการทำประมงปูม้า ประกอบไปด้วย รายได้จาก ปูม้า กุ้ง หอย ปลา ปลาหมึก และสัตว์น้ำอื่นๆ พบว่าผลตอบแทนรวมมีค่า 1,007,607.02 บาท/ปี โดยที่ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน คือ 984,492.35 บาท/ปี และผลตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงิน คือการที่นำสัตว์น้ำที่จับได้มาบริโภคในครัวเรือน และแจกเพื่อนบ้าน 23,114.67 บาท/ปี รายได้จากการทำประมงปูม้าทั้งในช่วงปริมาณที่จับปูมาก และจับปูน้อย มีมูลค่าทั้งหมด คือ 909,217.60 บาท/ปี หรือคิดเป็นร้อยละ 90.24 ของผลตอบแทนรวม รายได้ที่รองลงมาคือ รายได้จากกุ้ง มีมูลค่า 40,765.80 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 4.05 ของผลตอบแทนรวม

กำไร ในกรณีที่ทำประมงปูม้าอย่างเดียว พบว่า มีกำไร 414,091.67 บาท/ปี หรือคิดเป็น 34,507.64 บาท/เดือน ส่วนในกรณีที่ทำประมงสัตว์น้ำชนิดอื่นด้วย พบว่า มีกำไร 489,366.42 บาท/ปี หรือคิดเป็น 40,780.54 บาท/เดือน

วิธีการตลาดปูม้าในตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตลาดในท้องถิ่น (Local assembly markets) พ่อค้าผู้รวบรวมในท้องที่มีชื่อเรียกตามท้องถิ่นว่า แพนู รูปแบบการซื้อขายจะใช้ทั้งเงินสดและการให้เครดิตล่วงหน้าโดยการกู้ยืมเงินจากแพนูเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการทำการประมงและการดำรงชีวิตและชำระคืนในรูปแบบผลผลิต เนื้อปูม้าที่แกะแล้วจะจัดส่งไปตามแหล่งต่าง ๆ เช่น โรงงานงานแปรรูปที่เป็นโรงงานขนาดใหญ่ทั้งในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดใกล้เคียง แพนูขนาดใหญ่ในท้องถิ่นที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวมผลผลิตก่อนส่งไปยังโรงงานแปรรูป พ่อค้าปลีกซึ่งประกอบด้วย ตลาดกลางในกรุงเทพ และพ่อค้าจำหน่ายสัตว์น้ำท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตลาดรวบรวมในท้องถิ่น (Assembly markets) เป็นแหล่งรับซื้อปูม้าแกะขนาดใหญ่ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำหน้าที่เก็บรวบรวมผลผลิตให้มีปริมาณมากขึ้นและมีการเพิ่มมูลค่าของสินค้าโดยการเก็บรักษา ปรับปรุง แปรรูปผลผลิตก่อนส่งต่อไปยังโรงงานอุตสาหกรรม

ตลาดปลายทาง (Terminal markets) ตลาดระดับนี้เป็นระดับสุดท้ายในการรวบรวมสินค้าเกษตร ซึ่งในระดับนี้จะมีการเก็บรักษา มีการจัดคุณภาพขั้นสุดท้ายตามมาตรฐานที่รัฐจัดตั้งขึ้น หรือเป็นที่ยอมรับกันในวงการค้า ซึ่งเป็นโรงงานผู้แปรรูปผลผลิต การซื้อขายในตลาดระดับนี้จะดำเนินไปเพื่อนำไปสู่มือผู้บริโภคหรือทั้งในและต่างประเทศ

จากการศึกษาวิธีการตลาดปูม้าพบว่า การแปรรูปปูม้าเพื่อส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศมีบทบาทสำคัญมากที่สุด เนื่องจากความต้องการปูม้าในตลาดโลกยังมีอีกมากโดยเฉพาะตลาดในแถบยุโรป ทั้งเนื้อปูบรรจุกระป๋อง เนื้อปูแช่เย็นที่บรรจุภาชนะปรุงแต่ง (Pasteurized crab meat) เช่น เนื้อปูแช่น้ำเกลือ เนื้อปูสุก ปูม้าแปรรูปส่วนใหญ่จะนิยมส่งออกไปจำหน่ายในต่างประเทศ ดังนั้นตลาดที่สำคัญของปูม้าจะเป็นตลาดต่างประเทศมากกว่าตลาดในประเทศ

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการทำประมงปูม้า

จุดแข็ง (Strength: S)

ปูม้าที่จับได้มีรสชาติหวาน นุ่มลิ้น อร่อยกว่าปูม้าที่จับได้จากแหล่งอื่น ๆ ชาวประมงของไทยมีความสามารถในการจับสัตว์น้ำ นอกจากจับปูม้าแล้วยังได้สัตว์น้ำชนิดอื่น เช่น ปลา กุ้ง ปลาหมึก ทำให้ชาวประมงมีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการเลี้ยงหอยแมลงภู่ หอยนางรม เป็นอาชีพเสริม

จุดอ่อน (Weaknesses)

ชาวประมงไม่สามารถกำหนดราคาจำหน่ายปูม้าได้ ราคาจะเป็นไปตามกลไกของตลาด ทำให้สูญเสียโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า ในการออกทะเลแต่ละครั้งมีค่าใช้จ่ายสูง ปูม้าเป็นสินค้าที่เน่าเสียง่าย ไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน เครื่องมือที่ใช้ในการทำประมงมีราคาสูงและมีอายุการใช้งานสั้น ขาดแคลนเทคโนโลยีและเครื่องมือทันสมัยที่จะช่วยให้การทำประมงมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เงินทุนหมุนเวียนมีน้อย

โอกาส (Opportunities)

ความต้องการบริโภคปูม้าของผู้บริโภคมีตลอดทั้งปี ปูม้าที่จับได้จาก ต.พุมเรียงได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคในเรื่องรสชาติว่า อร่อย หวานกว่าปูม้าจากแหล่งอื่น สภาพพื้นที่ในบริเวณอ่าวบ้านดอนมีความเหมาะสมกับการเจริญเติบโตของปูม้า มีการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายใหม่ ๆ และในช่วงที่เกิดมรสุม 3 – 4 สัปดาห์ ชาวประมงจับปูม้าได้เป็นจำนวนมาก

อุปสรรค (Threats)

การทำประมงต้องอาศัยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นสำคัญ ไม่สามารถทำได้ตลอดทั้งปี ทำให้ชาวประมงขาดรายได้ ความจำกัดในทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ส่งผลให้ทรัพยากรปูม้าในทะเลลดลง ปริมาณปูม้าที่จับได้ในอ่าวบ้านดอนเริ่มลดลงเพราะ มีการจับมากเกินไปกำลังทดแทนการผลิตที่มีอยู่ในธรรมชาติ ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมอย่างจริงจังจากภาครัฐบาล ภาวะราคาน้ำมันที่มีการขยับสูงขึ้นอยู่ตลอดเวลา ทำให้กระทบกับต้นทุนการผลิต

การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ภายนอก (SWOT Analysis) โดยวิธีกลไกของ TOWS (Dynamics of TOWS Analysis) ได้ข้อเสนอนโยบายเชิงยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาวะตลาด ดังนี้

1. จุดแข็ง-โอกาส (Strength-Opportunity: SO)

- ขยายตลาดใหม่ ๆ ปัจจุบันปูม้าเป็นที่ต้องการของตลาดในประเทศและต่างประเทศ ประกอบกับความต้องการซื้อของผู้บริโภคมีตลอดทั้งปี ดังนั้นจึงควรเลือกใช้กลยุทธ์การขยายตลาด/ขยายกลุ่มลูกค้าออกให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นโดยมุ่งเน้นที่ตลาดต่างประเทศเป็นหลัก

2. จุดอ่อน-โอกาส (Weakness-Opportunity: WO)

- เพิ่มการแปรรูปปูม้า ชาวประมงมีส่วนร่วมในการตลาดปูม้าค่อนข้างน้อย ทำให้สูญเสียโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า ดังนั้นชาวประมงควรมีส่วนร่วมในช่องทางการตลาดมากขึ้น โดยใช้กลยุทธ์การสร้างคุณค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ (Value Added) โดยใช้หลักเกณฑ์ขององค์ประกอบผลิตภัณฑ์มาใช้ในการวางกลยุทธ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดและผู้บริโภค การเพิ่มมูลค่าให้ได้ผลก็ต้องมีระบบการจัดการที่ครบวงจรตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง คือ จากทะเลถึงตลาด

3. จุดแข็ง-อุปสรรค (Strength-Threat: ST)

- ส่งเสริมอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและอาชีพอื่น ๆ ควรให้มีการพัฒนาด้านการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อให้เป็นอาชีพทางเลือกของชาวประมงโดยให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวประมงชายฝั่ง

- จัดตั้งกลุ่มความร่วมมือเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง จากภาวะเศรษฐกิจที่มีราคาน้ำมันขยับตัวสูงขึ้นตลอดเวลา โดยจะเป็นรวมกลุ่มเพื่อต่อรองในการซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ การซื้อในปริมาณมากจะทำให้ได้ราคาถูกลง และการรวมกลุ่มทำให้ลดความเสี่ยงทางการตลาด หากมีระบบจัดการมีปริมาณผลผลิตมากพออาจทำให้มีอำนาจต่อรองมากกว่าคนกลางมากขึ้นอีกด้วย

- สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลโดยชุมชนมีส่วนร่วม การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน ต้องสร้างให้เกิดความสำนึกในความเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) ซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงาน และบำรุงรักษา

4. จุดอ่อน-อุปสรรค (Weakness-Threat: WT)

- สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ให้เยาวชน จากสถานการณ์ทรัพยากรสัตว์น้ำของประเทศไทยในปัจจุบัน มีปริมาณลดลงต่อเนื่อง ผลสืบเนื่องมาจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินศักยภาพการผลิตตามธรรมชาติ

- ใหัรัฐบาลเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนน้ำมันราคาถูกเพื่อลดต้นทุนการทำประมง กฎหมายควบคุมการใช้เครื่องมือการทำประมง ภาครัฐจำเป็นต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหการใช้เครื่องมือทำการประมงที่ส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำและทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ศึกษาในด้านสวัสดิการทางสังคม ด้านค่าเสียโอกาส ในเรื่องของปูม้าที่มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค ปริมาณการจับมากกว่าการเกิดทดแทนของปูม้า
2. ศึกษาเปรียบเทียบเรื่องการเลี้ยงปูม้าขุนกับปูม้าเชิงพาณิชย์ เพื่อเป็นแนวทางในการทำประมงปูม้าต่อไปในอนาคต
3. ชาวประมงสามารถนำรูปแบบการวิเคราะห์ด้านการผลิต การตลาดปูม้าของ ต.พุมเรียง อ.ไชยา ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในการประมงรูปแบบอื่น ๆ

บรรณานุกรม

- กำพล ลอยขึ้น และเพิ่มศักดิ์ เพ็งมาก. 2547. **การประมงอวนลากในเขตจังหวัดสตูล**. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลฝั่งอันดามัน. กรมประมง.
- ชูชีพ พิพัฒน์ศิริ. 2544. **เศรษฐศาสตร์การวิเคราะห์โครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นราทิพย์ ชูติวงศ์. 2544. **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค**. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรจง เทียนสงฆ์. 2546. **อุตสาหกรรมปูม้าในประเทศไทย**. ว. นานาสัตว์น้ำ 7(2): 4-6.
- ประพีต อักษรพันธุ์. 2540. **การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำกรณีศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วารินทร์ ธนาสมหวัง พรทิพย์ อังศุกาญจนกุล และจิราณัฐ ชูเพชร. 2545. **การปักไข่ปูม้า (Portunus pelagicus Linnaeus) จากตับปิ้งของแม่ปูไข่นอกกระดอง**. วารสารการประมง. ก.ค.-ส.ค. 2545, 55(4) หน้า 319-323.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคน. 2545. **หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค**. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิจิต คุ้มอัน. 2549. **การจัดการเชิงกลยุทธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พรินท์แอนด์มี (ประเทศไทยจำกัด).
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. 2543. **หลักการตลาด**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทริเวอร์ฟิล์ม และไซเท็กซ์ จำกัด.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2544. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเฟื่องฟ้าพรินต์ จำกัด.
- สุดาตวง เรืองรุจิระ. 2541. **หลักการตลาด**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประกายพรึก.
- สุพานี สฤษฏ์วานิช. 2546. **การบริหารเชิงกลยุทธ์ แนวคิดและทฤษฎี**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต.
- สุวัฒนา ชื่นสระน้อย. 2549. **การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของการลงทุนเลี้ยงกุ้งกุลาดำระหว่างแบบการพัฒนา กับแบบระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัดระยองปีการผลิต 2546**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค. 2546. **พื้นที่ชีวิต “ปูม้าพุมเรียง” การจัดการทรัพยากรชายฝั่ง ของชุมชน**.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. 2541. **หลักการตลาด** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อมรา ชื่นพันธุ์ และอัจฉรา วิภาศิริ. **ประเมินสถานะทรัพยากรและแนวทางการจัดการประมงปูม้า**
(*Portunus pelagicus*) ในอ่าวไทยตอนบน. ศูนย์พัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนกลาง กอง
ประมงทะเล กรมประมง.

อัจริยาและคณะ .2537. **การบริหารการตลาด**. พิมพ์ครั้งที่ 9. Imprint, กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Baker J.L. and Kumar, M. 1994. Review of the Blue Crab (*Portunus pelagicus*) Fishery in
South Australia. SARDI research Report Series NO 9. 59 p.

Department of Fisheries. 2000 – 2004. Annual Report of Fisheries Statistics in Thailand. Sub
Division of Fisheries Statistics and Information, Division of Fisheries Economics,
Department of Fisheries, Bangkok.

Fisheries Development Center Technical Paper, DOF, Thailand. p 1-11.

Jindalikit, J. 2002. Reproductive Biology of Blue Swimming Crab *Portunus pelagicus*
(Linnaeus, 1758) in the upper Gulf of Thailand. Upper Gulf Marine.

Nickerson, D.J. Community-based Fisheries Management in Phang-nga Bay, Thailand -
BOBP/REP/78 Phuket, Thailand; 14-16 February 1996 Series title: Non serial
publications - REP78 1998. 227 p.

Pimoljinda, Boonraksa V. Community-Based fisheries Co-management, Case-Study: Phang-
Nga Bay, Thailand. Proceedings of the International Workshop on Fisheries Co-
management. 34 p.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

โครงการ : การวิเคราะห์ด้านการเลี้ยง และการตลาดปูม้า (Portunus pelagicus) กรณีศึกษา

ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

โดยโครงการพัฒนาอาชีพทางเลือกและการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง จ. สุราษฎร์ธานี

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ประกอบการทำประมงปูม้า

1. เพศ

☐ 1. ชาย

☐ 2. หญิง

2. อายุ..... ปี

3. ศาสนา

☐ 1. พุทธ

☐ 2. อิสลาม

☐ 3. คริสต์

☐ 4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ระดับการศึกษา

☐ 1. ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า

☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

☐ 4. อนุปริญญา/ปวส.

☐ 5.ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

5. อาชีพเสริม

☐ 1. ทำสวน/ทำไร่

☐ 2. ทำนา

☐ 3. เลี้ยงสัตว์

☐ 4. ค้าขาย

☐ 5. รับจ้างทั่วไป

☐ 6. ไม่มี

☐ 7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. ท่านทำการประมงปูม้ามาแล้วเป็นระยะเวลา.....ปี

7. ท่านได้รับความรู้ในการทำประมงปูม้ามาจาก (ตอบได้หลายคำตอบ)

☐ 1. สืบทอดจากบรรพบุรุษ

☐ 2. จากการเป็นลูกจ้าง

☐ 3. ศึกษาจากเพื่อนบ้าน

☐ 4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

8. สาเหตุที่ประกอบอาชีพประมงปูม้า (ตอบได้หลายคำตอบ)

☐ 1. ตามบรรพบุรุษ

☐ 2. ทำตามเพื่อนบ้าน

☐ 3. รายได้ดี

☐ 4. ไม่มีทางเลือกในการประกอบอาชีพอื่น

☐ 5. เจ้าหน้าที่แนะนำ

☐ 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการผลิต ต้นทุน และผลตอบแทนในการทำประมงปูม้า

2.1 (ด้านต้นทุน)

9. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนคน

10. จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ช่วยทำประมงปูม้า.....คน

11. จำนวนแรงงานที่ทำการประมงต่อลำ.....คน

12. ท่านมีการจ้างแรงงานหรือไม่

☐ 1. ไม่มี

☐ 2. มี จำนวน.....คน ค่าจ้างวันละ.....บาท/วัน

13. ท่านใช้เวลาในการทำประมงปูม้าประมาณวันละ.....ชั่วโมง

14. ท่านใช้เครื่องมือประเภท อวน/ลอบประเภทใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ 1. ประเภทอวนปู

ท่านมีอวนปูอยู่จำนวน.....หัว

ราคาอวนปูหัวละ.....บาท

ขนาดตาอวนปู.....เซนติเมตร

ความยาวของอวนปู.....เมตร

อายุการใช้งานประมาณ.....ปี

ใช้งานมาแล้ว.....ปี

☐ 2. ประเภทอวนปลา

ท่านมีอวนปลาอยู่จำนวน.....หัว

ราคาอวนปลาหัวละ.....บาท

ขนาดตาอวนปลา.....เซนติเมตร

ความยาวของอวนปลา.....เมตร

อายุการใช้งานประมาณ.....ปี

ใช้งานมาแล้ว.....ปี

☐ 3. ประเภทลอบ

ท่านมีลอบปูอยู่จำนวน.....หัว

ราคาลอบปูหัวละ.....บาท

ขนาดตาอวนลอบปู.....เซนติเมตร

ความกว้าง-ยาวของลอบปู.....เมตร

ใช้เชือกประมาณหัวละ.....บาท

ค่าเหยื่อที่ใช้ประมาณ.....บาทต่อเดือน

อายุการใช้งานประมาณ.....ปี

ใช้งานมาแล้ว.....ปี

☐ 4. อื่น (โปรดระบุ).....

ท่านมีเครื่องมืออยู่จำนวน.....หัว

ราคาหัวละ.....บาท

ขนาดตาอวน.....เซนติเมตร

ความยาว.....เมตร

อายุการใช้งานประมาณ.....ปี

ใช้งานมาแล้ว.....ปี

15. จำนวนแรงม้าของเรือ

☐ 1. สอง สูบเบนซิน

☐ 2. สอง สูบโซล่า

☐ 3. สี่ สูบธรรมชาติ

☐ 4. สี่ สูบเทคโนโลยี

☐ 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

16. เรือของท่านมีความยาวประมาณ.....วา

17. อุปกรณ์ต่าง ๆ

อุปกรณ์	จำนวน	ราคา (บาท)	ปีที่ซื้อ	ใช้มาแล้วกี่ปี	อายุการใช้งาน	หมายเหตุ
1. เรือ						
2. เครื่องยนต์						
3. เครื่องมือบอกตำแหน่ง						
4. วิทยุสื่อสาร						
5. กุ้ง/ถังพลาสติก						
6. ถังน้ำ						
7. ตะกร้า						
8. แบตเตอรี่						
9. หลอดไฟ						
10. เครื่องทำออกซิเจน						
11.						
12.						
13.						
14.						

18. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ประมาณ.....บาทต่อวัน ราคาน้ำมันลิตรละ.....บาท
19. ค่าน้ำมันหล่อลื่นประมาณ.....บาทต่อครั้ง จำนวนครั้งที่เปลี่ยน.....ต่อเดือน
20. ค่าอาหารต่อคนประมาณ..... บาทต่อวัน
21. ค่าขนส่งในการขายประมาณ.....บาทต่อวัน
22. ค่าซ่อมแซมเรือประมาณ.....บาทต่อเดือน
23. ค่าซ่อมแซมเครื่องยนต์ประมาณ.....บาทต่อเดือน
24. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ประมงเรืออื่น ๆ ประมาณ.....บาทต่อเดือน

2.2 (ด้านผลตอบแทน)

25. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

- 1) ช่วงที่ปริมาณการจับปูม้าได้มากที่สุดกี่เดือน.....เดือน (เดือน.....ถึง.....)
- ทำการจับปูม้าเดือนละวัน
- จับปูม้าได้วันละ.....กิโลกรัม
- ราคาปูม้ากิโลกรัมละ.....บาท
- 2) ช่วงที่ปริมาณการจับปูม้าได้น้อยกี่เดือน.....เดือน (เดือน.....ถึง.....)
- ทำการจับปูม้าเดือนละวัน
- จับปูม้าได้วันละ.....กิโลกรัม
- ราคาปูม้ากิโลกรัมละ.....บาท

26. รายได้จากสัตว์น้ำทะเลอื่น ๆ (กั้ง ปลา หอย และอื่น ๆ) ต่อเดือน

- 1) กั้ง
- จับได้เดือนละ กิโลกรัม
- ราคากิโลกรัมละ.....บาท
- 2) ปลา
- จับได้เดือนละ กิโลกรัม
- ราคากิโลกรัมละ.....บาท
- 3) หอย
- จับได้เดือนละ กิโลกรัม
- ราคากิโลกรัมละ.....บาท
- 4) ปลาหมึก
- จับได้เดือนละ กิโลกรัม

ราคากิโลกรัมละ.....บาท

5) อื่น ๆ

จับได้เดือนละ กิโลกรัม

ราคากิโลกรัมละ.....บาท

27. รายได้ที่ไม่ใช่ตัวเงิน

ประเภท	บริโภคในครัวเรือน (กก./เดือน)	แจกเพื่อนบ้าน/ญาติพี่น้อง (กก./เดือน)	หมายเหตุ
1. ปูม้า			
2. ปลา			
3. ปลาหมึก			
4. กุ้ง			
5. หอย			
6.			
7.			
8.			

28. ภาวะหนี้สิน

☐ 1. ไม่มี

☐ 2. มีหนี้สิน จำนวน.....บาท

29. แหล่งหนี้สิน

แหล่งเงิน	จำนวนเงิน ที่กู้ยืม	อัตรา ดอกเบี้ย	ปีที่กู้ยืม	ระยะเวลาใน การชำระคืน	สาเหตุในการกู้ยืม
1. ธกส.					
2.สหกรณ์ออมทรัพย์					
3.กองทุนหมู่บ้าน					
4.แพปลา					
5.ญาติพี่น้อง					
6.เพื่อนบ้าน					
7.ธนาคาร.....					
8.					
9.					
10.					
รวม					

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ของปูม้า

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
จุดแข็ง (Strengths)					
1. ปูม้าที่จับได้มีรสชาติหวาน นุ่มลิ้น อร่อยกว่าปูม้าที่จับได้จากแหล่งอื่น ๆ					
2. ชาวประมงของไทยมีความสามารถในการจับสัตว์น้ำ โดยเฉพาะการทำประมงชายฝั่ง					
3. ในการทำประมงนอกจากจับปูม้าแล้วยังได้สัตว์น้ำชนิดอื่น เช่น ปลา กุ้ง ปลาหมึก ทำให้ชาวประมงมีรายได้เพิ่มขึ้น					
4. ชาวประมงมีการเลี้ยงหอยแมลงภู่ หอยนางรม เพื่อเพิ่มรายได้					
จุดอ่อน (Weakness)					
5. ชาวประมงไม่สามารถกำหนดราคาจำหน่ายปูม้าได้ ราคาจะเป็นไปตามกลไกของตลาด ในช่วงที่มีปูม้าได้ปริมาณมาก ราคาปูม้าจะถูกลง					
6. ชาวประมงมีส่วนร่วมมีส่วนร่วมในการตลาดปูม้าค่อนข้างน้อย ทำให้สูญเสียโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า ต้องอาศัยคนกลางระดับต่างๆ ทำให้ส่วนแบ่งรายได้ของชาวประมงลดลง					
7. ในการออกทะเลแต่ละครั้งมีค่าใช้จ่ายสูง เช่น ค่าน้ำมัน ค่าจ้างลูกน้อง ค่าอาหาร ฯลฯ					
8. ปูม้าเป็นสินค้าที่เน่าเสียง่าย ไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน เมื่อจับปูม้าได้แล้วต้องขายทันที					
9. เครื่องมือที่ใช้ในการทำประมงมีราคาสูง					
10. เครื่องมือที่ใช้ในการทำประมงมีอายุการใช้งานสั้น เช่น อวนปู ต้องเปลี่ยนใหม่ทุก ๆ 3 เดือน					
11. ขาดแคลนเทคโนโลยีและเครื่องมือทันสมัยที่จะช่วยให้การทำประมงมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น					
12. เงินทุนหมุนเวียนมีน้อย ชาวประมงส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินจำนวนมากและขาดแหล่งเงินทุนในการกู้ยืม					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง
โอกาส (Opportunity)					
13. ความต้องการบริโภคปูม้าของผู้บริโภคมีตลอดทั้งปี					
14. ปูม้าที่จับได้จาก ต.พุมเรียงได้รับการยอมรับในเรื่องรสชาติ ว่า อร่อย หวานกว่าปูม้าจากแหล่งอื่น					
15. สภาพพื้นที่ในบริเวณอ่าวบ้านดอนมีความเหมาะสมกับ การ เจริญเติบโตของปูม้า					
16. มีการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายใหม่ ๆ เช่นมีการ แปรรูป ปูม้าเป็นปูบรรจุกระป๋องและส่งออกจำหน่ายยัง ต่างประเทศ ทำให้ตลาดขยายตัวมากยิ่งขึ้น					
17. ในช่วงที่เกิดมรสุม 3 – 4 สัปดาห์ ชาวประมงจับปูม้าได้ เป็น จำนวนมาก					
อุปสรรค (Threat)					
18. การทำประมงขึ้นต้องอาศัยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเป็น สำคัญ					
19. การทำประมงปูม้าไม่สามารถทำได้ตลอดทั้งปี บางช่วง จำเป็นต้องหยุดจับปูม้า คือ หลังจากช่วงมรสุมเป็นเวลา 3 – 4 เดือน ทำให้ชาวประมงขาดรายได้					
20. ความจำกัดในทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ส่งผลให้ทรัพยากร ปู ม้าในทะเลลดลง ทำให้การจับปูม้าทำได้ยากขึ้น					
21. ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมอย่างจริงจังจากภาครัฐบาล					
22. ภาวะราคาน้ำมันที่มีการขยับสูงขึ้นอยู่ตลอดเวลา ทำให้ กระทบกับต้นทุนการผลิต					

ผู้สัมภาษณ์.....วันที่.....เบอร์โทรศัพท์.....

ชุดที่.....

แบบสอบถาม ด้านผู้บริโภคปูม้า

โครงการ : การวิเคราะห์ด้านการเลี้ยง และการตลาดปูม้า (Portunus pelagicus) กรณีศึกษา

ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

โดยโครงการพัฒนาอาชีพทางเลือกและการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง จ. สุราษฎร์ธานี

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

☐ 1. ชาย

☐ 2. หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ศาสนา

☐ 1. พุทธ

☐ 2. อิสลาม

☐ 3. คริสต์

☐ 4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. อาชีพ

☐ 1. เกษตรกรรม

☐ 2. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

☐ 3. พนักงานบริษัท

☐ 4. ค้าขายส่วนตัว

☐ 5. รับจ้าง

☐ 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. รายได้ต่อเดือนของท่าน ซึ่งรวมทั้งเงินเดือนและรายได้จากแหล่งอื่น

☐ 1. น้อยกว่า 5,000 บาท

☐ 2. 5,001-10,000 บาท

☐ 3. 10,001-15,000 บาท

☐ 4. 15,001-20,000 บาท

☐ 5. 20,001-25,000 บาท

☐ 6. มากกว่า 25,000 บาท

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการบริโภคปูม้า

6. ความถี่ในการบริโภคปูม้าต่อเดือน

☐ 1. หนึ่งครั้ง

☐ 2. สองครั้ง

☐ 3. สามครั้ง

☐ 4. สี่ครั้ง

☐ 5. ห้าครั้ง

☐ 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

7. ท่านซื้อปุ๋ยมานี้มาจากแหล่งใดเป็นส่วนใหญ่

☐ 1. แพประมง	☐ 2. ตลาดสด
☐ 3. ห้างสรรพสินค้า	☐ 4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

8. ท่านบริโภคปุ๋ยมานี้ด้วยวิธีการใด

☐ 1. ซื้อปุ๋ยไปปลูกเอง	☐ 2. ซื้อที่ปลูกสำเร็จรูป
☐ 3. ทานที่ร้านอาหาร/ภัตตาคาร	☐ 4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

9. ท่านเลือกซื้อปุ๋ยแบบใดมากที่สุด

☐ 1. ปุ๋ยสด	☐ 2. เนื่อปุ๋ยเม็ด
☐ 3. เนื่อปุ๋ยบรรจุกระป๋อง	☐ 4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

10. ท่านเลือกซื้อปุ๋ยครั้งละกี่กิโลกรัม

☐ 1. หนึ่งกิโลกรัม	☐ 2. สองกิโลกรัม
☐ 3. สามกิโลกรัม	☐ 4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

11. ขนาดของปุ๋ยที่ท่านเลือกซื้อ

☐ 1. ขนาด 3 ตัว ต่อ 1 กิโลกรัม	☐ 2. ขนาด 3-5 ตัวต่อ 1 กิโลกรัม
☐ 3. ขนาด 5-10 ตัวต่อ 1 กิโลกรัม	☐ 4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

12. ท่านบริโภคปุ๋ยเพราะสาเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. ราคาถูก	☐ 2. รสชาติ
☐ 3. มีความสด	☐ 4. มีคุณค่าทางโภชนาการ
☐ 5. นำมาปรุงอาหารได้หลายอย่าง	☐ 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

13. ราคาปุ๋ยที่ท่านซื้อโดยเฉลี่ยราคากิโลกรัมละ.....บาท

14. ท่านคิดว่าราคาปุ๋ยเป็นอย่างไร

☐ 1. สูงเกินไป	☐ 2. เหมาะสม
☐ 3. ต่ำเกินไป	☐ 4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

15. ท่านคิดว่าราคาปุ๋ยที่เหมาะสมควรมีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ.....บาท

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อปูม้า

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมที่สุด

(5 = มากที่สุด , 4 = มาก , 3 = ปานกลาง , 2 = น้อย , 1 = น้อยที่สุด)

ปัจจัย	ระดับความมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ				
	5	4	3	2	1
ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)					
1. ปูม้ามีรสชาติหวาน อร่อย					
2. ความสด / สะอาดของปูม้า					
3. ปูม้ามีคุณค่าทางอาหารสูง					
4. สามารถนำไปปรุงอาหารได้หลายชนิด					
5. สามารถหาซื้อปูม้าได้ทุกฤดูกาล					
6. ผลิตภัณฑ์จากปูม้ามีให้เลือกหลายประเภทเช่น เนื้อปู แกะ ก้ามปู ปูสด เนื้อปูบรรจุกระป๋อง ฯลฯ					
ด้านราคา (Price)					
7. ปูม้าที่ซื้อมีราคาเหมาะสม					
8. มีหลายราคาแล้วแต่ขนาดของปูม้า					
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)					
9. หาซื้อได้ง่าย มีจำหน่ายทั่วไป					
ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)					
10. มีการประชาสัมพันธ์จากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง					
11. มีการจัดงาน ออกร้านเพื่อส่งเสริมการตลาดให้ปูม้า เป็น ที่รู้จักมากขึ้น					
12. การชักชวน/จูงใจให้ซื้อปูม้าของผู้ขาย					

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ

.....

แบบสัมภาษณ์ ด้านผู้ประกอบการ (แพประมงปูม้า)

โครงการ : การวิเคราะห์ด้านการเลี้ยง และการตลาดปูม้า (Portunus pelagicus) กรณีศึกษา

ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

โดยโครงการพัฒนาอาชีพทางเลือกและการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง จ. สุราษฎร์ธานี

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการแพประมง
 - 1.1 ชื่อแพ
 - 1.2 ชื่อ-นามสกุล
 - 1.3 ที่อยู่
2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปูม้า
 - 2.1 แหล่งที่มาของปูม้า / จับได้จากแหล่งไหนบ้าง / ช่วงเวลาที่จับได้มากที่สุด
 - 2.2 รูปแบบการทำประมง / วิธีการจับปูม้า
 - 2.3 ปริมาณที่จับได้ต่อคน
 - 2.4 การขนส่งจากเรือมาที่แพใช้วิธีการอย่างไร
 - 2.5 ปัญหา-อุปสรรคของชาวประมง (จากมุมมองของผู้ประกอบการแพ)
3. ข้อมูลทางด้านการตลาด
 - 3.1 ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)
 - 3.1.1 ปริมาณการผลิตต่อวัน / เดือน / ปี
 - 3.1.2 รูปแบบการแปรรูปมีกี่รูปแบบ อะไรบ้าง
 - 3.1.3 บรรจุภัณฑ์ (Package) / บรรจุภัณฑ์เพื่อการขนส่งเป็นอย่างไร
 - 3.2 ด้านราคา (Price)
 - 3.2.1 ราคาจำหน่าย (ตามรูปแบบการแปรรูป) มีกี่รูปแบบ แต่ละแบบราคาเท่าไร
 - 3.2.2 กลไกราคาเป็นอย่างไร
 - 3.3 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place or Distribution)
 - 3.3.1 รูปแบบการจัดจำหน่าย / ช่องทางการจัดจำหน่ายมีกลไกอย่างไร
 - 3.3.2 คำสั่ง/ คำปลีก ปูม้าที่แปรรูปแล้วเอาไปขายต่อที่ไหน และคำสั่ง/ คำปลีก ประเภทใดบ้าง
 - 3.3.3 ผู้บริโภคเป็นใคร / อยู่ที่ไหน
4. สภาวะตลาด / ความต้องการของตลาด / แนวโน้มตลาด / โอกาสทางการตลาดของปูม้า
5. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ / ข้อเสนอแนะ